23 AUGUST 1944—23 AUGUST 1964

34
joi, 20 august 1964

lumea

Tovarăşul Gheorghe Gheorghiu-Dej vorbind din balconul sediului C.C. al P.C.R. la un miting al oamenilor muncii în ziua de 30 august 1944

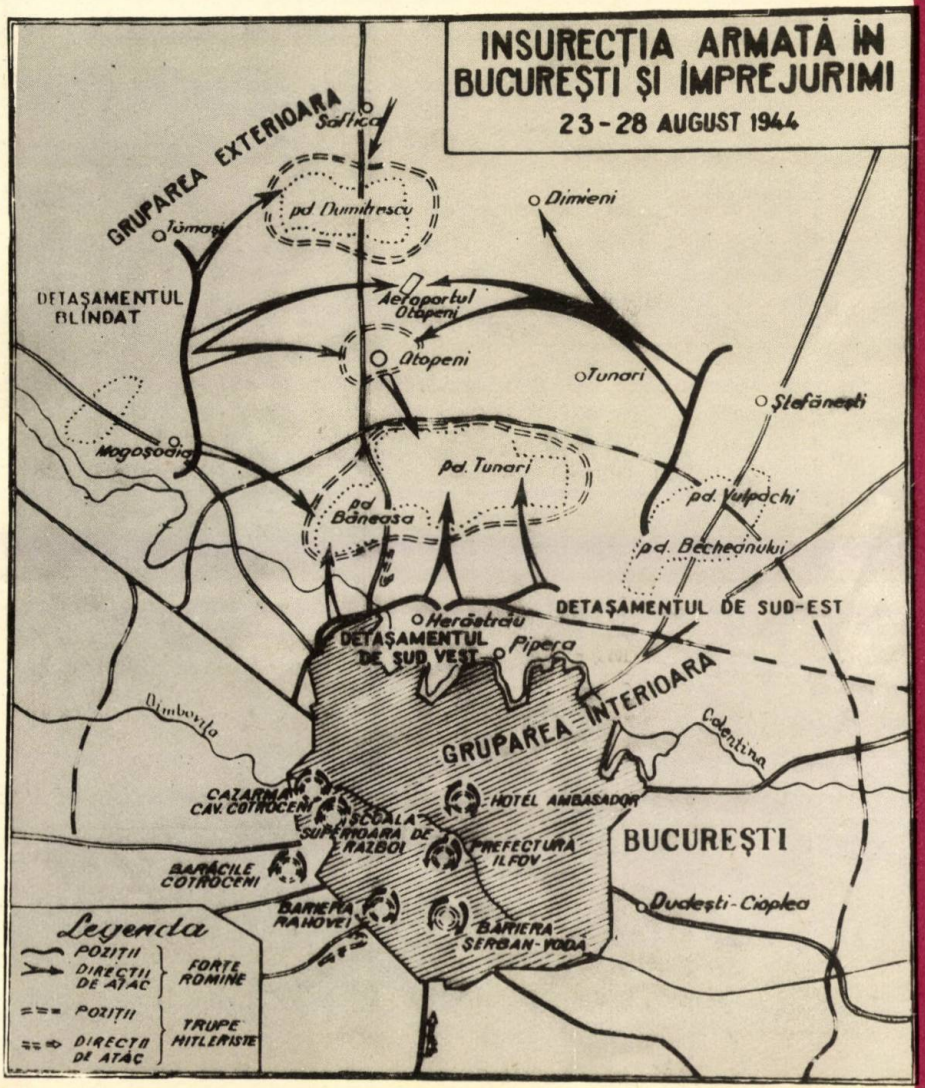

Anul II
nr. 34 (43)

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ
EDITAT DE UNIUNEA ZIARIȘTILOR
DIN REPUBLICA POPULARĂ ROMÎNĂ

lumea

joi
20 august
1964

sumar

comentar

p. 2 La 20 de ani, de **George Ivașcu**

mesaje de peste hotare de la

p. 10 **Evgheni I. Afanasenko**
Jean Basdevant
Acad. **Jaroslaw Kozesnik**
11 **Orville L. Freeman**
Lord **Wakefield of Kendal**
F. C. S. Grant
12 Prof. **Galdi Laszlo**
Ilia Kiulovski
16 **Drew Pearson**
Raymond Latin
17 **Hu Iu-djî**
Stamatis S. Mercuris
Giorgio La Pira
Nicolas Guillen
20 **Henryk Korotynski**

articole, reportaje,

p. 4 23 August 1944 în comentariile ziarelor și posturilor de radio străine
6 Romînia în comerțul mondial, de ing. **Ilie Voicu**
14 Industrializarea Romîniei, de **Gh. P Apostol**
18 O inițiativă cu larg ecou, de prof. **Jean Livescu**
20 „Tele-manana", de **Eugen Pop**
21 La 25 august 1944 Parisul s-a eliberat, de **Paul Charrier**

convorbiri, interviuri cu:

p. 9 **Humayun Kabir,** ministrul petrolului și chimiei al Indiei
Prof. **Nikolai Șuikin,** membru corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S.
12 Acad. **Mihai Ralea**
13 **René Maheu,** director general al U.N.E.S.C.O.
19 **Elio Filippo Accrocca,** scriitor italian

săptămîna pe glob

p. 22 GENEVA — O contribuție interesantă, de **V. Barbu**
NICOSIA — Elemente noi, de **Eugen Phoebus**
24 PARIS — Reafirmări de poziții, de **Florica Șelmaru**
25 WASHINGTON — Tactica lui Goldwater, de **Felicia Antip**
26 LONDRA — Ce se întîmplă în Rhodesia de sud, de **John Gritten**
28 LEOPOLDVILLE — Iar sprijin din afară? de **Mihai Matei**

puncte de vedere din presa mondială

p. 29—32 Za Rubejom, Newsweek, St. Galler Tagblatt, New York Times, Combat, Neue Zürcher Zeitung

La 20 de ani

de la 23 August 1944, Romînia, factor activ în viața internațională, se bucură de un prestigiu bine statornicit în întreaga lume. Politica ei externă constructivă, inițiativa pe care o manifestă pe tărîmul colaborării cu alte state în domeniul consolidării păcii, al economiei, științei și culturii reține constant atenția opiniei publice mondiale (pag. 2).

Insurecția armată

victorioasă, care a reprezentat o cotitură radicală în istoria contemporană a Romîniei, a avut un puternic ecou în presa vremii. La pag. 4 — extrase din comentariile ziarelor și posturilor de radio străine consacrate importantului eveniment de la 23 August 1944.

Personalități străine

reprezentînd cele mai diverse sectoare ale vieții publice — oameni de stat, scriitori, artiști, oameni de afaceri, ziariști — au folosit prilejul celei de-a XX-a aniversări a eliberării patriei noastre spre a adresa poporului romîn, prin mijlocirea revistei LUMEA, cuvinte de caldă apreciere pentru realizările sale și urări de noi succese. Mesajele lor la pag : 10, 11, 12, 16, 17, și 20.

Ponderea

comerțului exterior al Republicii Populare Romîne în circuitul comercial mondial se exprimă în cifre mereu crescînde (pag. 6). Economiști din numeroase țări relevă în studii și articole valoarea experienței romînești în ceea ce privește industrializarea (pag. 14).

Ultima contribuție

adusă de Mihai Ralea presei romînești : interviu acordat revistei LUMEA despre participarea R. P. Romîne la activitatea U.N.E.S.C.O. Despre aceeași problemă ne scrie René Maheu, director general al U.N.E.S.C.O. (pag. 12 și 13).

Partea finală

a revistei este consacrată actualității internaționale. Publicăm articole și corespondențe, precum și puncte de vedere din presa străină consacrate evenimentelor din Cipru, Congo și Vietnamul de sud, campaniei electorale și mișcării pentru drepturile civile din S.U.A., conferinței pentru dezarmare de la Geneva, conferinței interparlamentare de la Copenhaga etc.

LA 20 DE ANI

În preajma celei de-a XX-a aniversări a Eliberării, multiple și variate sînt formele prin care opinia publică internațională își manifestă interesul și simpatia pentru țara și poporul nostru.

Atît împrejurările – în contextul celui de-al doilea război mondial – în care s-a produs insurecția din august 1944, cît și repercusiunile acesteia pe plan politic și militar, dar nu mai puțin calea revoluționară pe care s-a angajat Romînia, profundele transformări de structură, victoria orînduirii socialiste în țara noastră, poziția ei constructivă în viața internațională explică întrutotul și justifică pe deplin acest interes și această simpatie.

Drumul parcurs, impunătoarele realizări de ordin economic, înaltul indice al ritmului producției industriale – printre cele mai notabile din Europa, progresele social-culturale, – toate acestea sînt deopotrivă apreciate cu poziția pe plan extern a Romîniei. Țara noastră întreține astăzi relații diplomatice cu 59 de țări, avînd cu peste 80 relații comerciale, la care se adaugă cele de ordin tehnico-științific, cultural.

Pe drept cuvînt, Romînia este considerată un factor activ în viața internațională. Politica ei externă este sprijinită pe relațiile de prietenie, alianță și colaborare frățească cu Uniunea Sovietică și celelalte țări socialiste – relații întemeiate pe egalitate deplină în drepturi, respectarea suveranității și a intereselor naționale, avantaj reciproc și întrajutorare tovărășească. În același timp, politica externă a Romîniei promovează dezvoltarea relațiilor cu toate țările, indiferent de sistemul lor social, pe baza principiilor coexistenței pașnice. Este singura alternativă justă și rațională în relațiile dintre state cu orînduiri sociale diferite.

Pentru R.P.R., noțiunea de coexistență pașnică nu înseamnă doar abolirea războiului, cald sau rece, ci un complex de relații și de inițiative pe multiple planuri care să contribuie la întărirea păcii și să asigure foloase de o parte și de cealaltă, de ordin economic, tehnic, științific, cultural. O ilustrare a activității depuse de țara noastră pentru îmbunătățirea legăturilor cu toate statele o constituie vizitele făcute de delegații guvernamentale romîne în diferite țări, între care și recentele vizite în S.U.A. și Franța.

Romînia înregistrează o pondere mereu crescîndă în comerțul mondial. În 1963, schimburile noastre comerciale cu străinătatea au atins un volum de 7 ori mai mare decît cel realizat în 1948. Circa 2/3 din volumul total al comerțului exterior îl reprezintă schimburile cu țările socialiste. Au sporit în ultimii ani schimburile noastre comerciale cu o serie de țări occidentale, dintre care cu multe au fost încheiate acorduri bilaterale pe termen lung; s-au intensificat, de asemenea, relațiile comerciale cu țările în curs de dezvoltare. La Conferința O.N.U. pentru comerț și dezvoltare de la Geneva, Romînia a avut o participare din cele mai active, propunerile delegației noastre bucurîndu-se de o marcată receptivitate.

Finalitatea majoră a politicii externe a Romîniei este consolidarea și promovarea păcii, ca atare a destinderii internaționale, a zădărnicirii acțiunilor agresive, a folosirii consecvente a metodei tratativelor, pentru soluționarea pe cale pașnică a tuturor chestiunilor litigioase, prin perseverență și deplin spirit de răspundere, prin neobosite eforturi pentru îndepărtarea obstacolelor, prin acțiuni răbdătoare și tenace.

O retrospectivă asupra politicii externe a Romîniei socialiste ar demonstra consecvența principială cu care țara noastră a acționat în toate împrejurările importante ale vieții internaționale, sprijinirea metodei tratativelor, pentru care a militat ori de cîte ori s-au ivit momente de încordare, grija pe care a pus-o în a contribui să prevaleze rațiunea și interesele păcii.

Desemnată de Organizația Națiunilor Unite ca membră a Comitetului celor 18 state pentru dezarmare, Romînia, conștientă de complexitatea problemelor, acordă o atenție susținută atît obiectivelor principale, cît și măsurilor parțiale menite a netezi calea dezarmării generale și totale, a lărgi cîmpul destinderii internaționale, a îngusta, implicit, terenul războiului rece, a consolida ceea ce a fost obținut pînă acum.

Pronunțîndu-se pentru desființarea oricăror blocuri militare, R.P.R. s-a declarat – ca o măsură tranzitorie în acest sens – pentru încheierea unui pact de neagresiune între Organizația Tratatului de la Varșovia și Pactul Atlanticului de Nord. Considerînd crearea de zone denuclearizate ca un mijloc de slăbire a primejdiei de război, țara noastră a propus celorlalte state balcanice, încă în anii 1957 și 1959, realizarea unei înțelegeri colective regionale interbalcanice, încheierea unui tratat pentru transformarea Balcanilor într-o zonă a păcii și colaborării internaționale. În acest spirit, la a XV-a sesiune

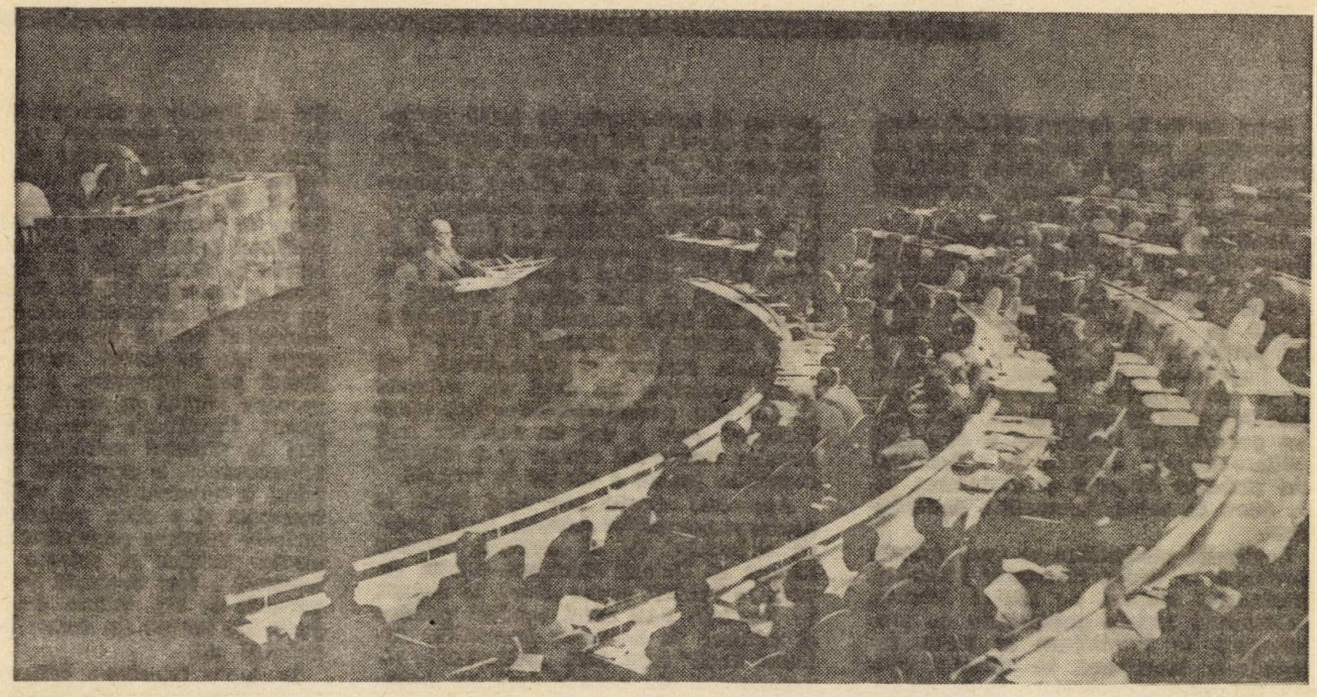

Tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej la tribuna celei de-a XV-a Sesiuni a Adunării Generale a O.N.U.

a Adunării Generale a O.N.U., din 1960, Romînia a prezentat propunerea „Acțiuni pe plan regional în vederea îmbunătățirii relațiilor de bună vecinătate între statele europene aparținînd unor sisteme social-politice diferite".

„Guvernul romîn – a declarat cu acest prilej tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej la tribuna O.N.U. – consideră că dezvoltarea și îmbunătățirea continuă a relațiilor dintre statele situate în regiuni în care cele două sisteme social-economice vin în contact imediat sau apropiat capătă o însemnătate deosebită atît pentru țările direct interesate cît și pentru pacea și securitatea generală. Guvernele statelor respective ar putea totodată iniția tratative pentru rezolvarea problemelor litigioase existente între ele, ar putea încheia tratate de înțelegere și colaborare multilaterală sau orice alte instrumente de înțelegere regională, cu ajutorul cărora să se elimine astfel de surse importante de neîncredere și încordare în relațiile dintre state cum sînt bazele militare străine, rampele de lansare a rachetelor, staționarea avioanelor încărcate cu arme nucleare etc.".

Propunerea țării noastre a avut ecou atît în rîndurile opiniei publice cît și în unele cercuri oficiale. Revista **Lumea** a publicat în această privință (chiar în primele sale numere) o serie de declarații ale unor personalități cu răspunderi oficiale în guvernele mai multor țări (din Europa, America Latină, Asia și Africa) în favoarea propunerii romînești.

De o atenție deosebită s-a bucurat propunerea guvernului nostru prezentată Adunării Generale O.N.U. la aceeași sesiune, apoi la U.N.E.S.C.O., cu privire la măsuri pentru promovarea în rîndurile tineretului a ideilor păcii, respectului reciproc și înțelegerii între popoare. Inițiativa aceasta urmează a-și afla în continuare ecoul ei favorabil la conferința internațională consacrată tineretului, organizată de U.N.E.S.C.O. la Grenoble, între 23 august și 1 septembrie.

In domeniul relațiilor tehnico-științifice sau cultural-artistice, numele țării noastre a devenit tot mai cunoscut, prestigiul ei tot mai vădit. În numeroasele organisme internaționale, la congrese și alte reuniuni, reprezentanții noștri s-au bucurat și se bucură de o crescîndă atenție. Diversele distincții, premii, titluri, diplome conferite unor creații artistice romînești se înscriu, de asemenea, în rîndul succeselor Romîniei socialiste pe plan extern.

Pentru oricare profesionist în ale ziaristicii cu o mai îndelungă experiență, dinamica ascensiunii acestei stime și a acestui prestigiu al Romîniei în acești ani constituie o realitate mai mult decît evidentă și orice comparație cu trecutul devine cu atît mai semnificativă în favoarea prezentului, de bună perspectivă pentru viitor. Spre frapantă deosebire de ceea ce și cum se scria sau se vorbea odinioară, – astăzi despre țara noastră, despre munca plină de vrednicie a poporului nostru se scrie și se vorbește nu numai cu sporit interes, dar și cu grijă de informare cuprinzătoare și, nu o dată, răspunzînd astfel unei cerințe a opiniei publice, cu efort de obiectivitate, adeseori cu stimă și aprecieri de perspectivă din cele mai interesante. Adevărul adevărat e că pentru nu puțini dintre reprezentanții opiniei publice mondiale, ceea ce explică în primul rînd interesul lor pentru Romînia stă tocmai în ceea ce reprezintă ea astăzi ca structură socialistă, ca progres material și spiritual în contextul profundelor schimbări – din întreaga lume – de după cel de-al doilea război mondial.

Pentru noi, ca primă reacție, constatarea aceasta se traduce printr-o senzație de inedit. Reflectînd, însă, îți dai seama că actuala prezență atît de bogată și de semnificativă a Romîniei socialiste în atenția opiniei publice internaționale marchează, pe plan extern, ceea ce noi, de acasă, știm cu atît mai bine : dimensiunea reală a progresului pe care patria noastră l-a înfăptuit în acești douăzeci de ani de la eliberarea ei, semnificația autentică a drumului ascendent pe care ea l-a parcurs de cînd, sub conducerea înțeleaptă a partidului clasei sale muncitoare, poporul romîn și-a luat soarta în propriile-i mîini.

Mîini care ele însele au devenit în cei douăzeci de ani cu atît mai puternice.

George IVAȘCU

23 AUGUST 1944

Actul de la 23 August 1944, de uriașă însemnătate pentru destinele poporului romîn, a fost opera maselor populare conduse de P.C.R., sufletul rezistenței antifasciste din țara noastră.

Analizînd multilateral principalele probleme ale vieții partidului, ale strategiei și ale tacticii sale, analizînd situația internă și internațională pe tărîm politic și militar, cadrele de bază ale partidului din închisori, lagăre și din ilegalitate au conceput, sub conducerea tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej, încă în vara anului 1943, planul general de răsturnare a dictaturii militare-fasciste, de scoatere a Romîniei din războiul hitlerist și alăturarea ei, cu arma în mînă, la coaliția antihitleristă.

Loviturile nimicitoare pe care Armata Sovietică le dădea armatelor hitleriste, sfărîmarea mașinii de război fasciste, îmbărbătau forțele antifasciste de pretutindeni, le însuflețeau în luptă, întărindu-le încrederea în triumful cauzei eliberării popoarelor. Și în Romînia lupta antifascistă a maselor găsea un puternic impuls în evoluția situației de pe front.

Ocupînd în seara zilei de 23 August dispozitivul de luptă și blocînd obiectivele militare hitleriste, formațiunile de luptă patriotice, unitățile romîne din București au început acțiunea împotriva hitleriștilor. Răspunzînd cu entuziasm la chemarea partidului, întreaga armată a întors armele împotriva Germaniei fasciste și, împreună cu formațiunile de luptă patriotice din București și din alte regiuni ale țării, trupele romîne au atacat și dezarmat trupele hitleriste din zona interioară.

Vestea doborîrii dictaturii militare-fasciste și a scoaterii țării din războiul hitlerist a fost primită cu multă bucurie și entuziasm de masele populare și de întreaga armată.

Luptele din București s-au desfășurat începînd din noaptea de 23 spre 24 august 1944 pînă la 26 august. În această perioadă unitățile militare și formațiunile de luptă patriotice au lichidat rezistențele hitleriste de la Prefectura județului Ilfov [1]), Școala superioară de război [2]), și de la alte obiective.

În timp ce forțele insurecționale duceau lupte grele în interiorul Bucureștiului, la intrările orașului se desfășurau acțiuni îndîrjite pentru zdrobirea încercărilor făcute de trupele hitleriste de a pătrunde pe diferite itinerare în Capitală, îndeosebi pe căile de comunicație dinspre Ploiești. În zilele de 24 și 25 august 1944, unitățile militare și formațiunile de luptă patriotice au respins cu succes atacurile hitleriștilor și au creat condiții pentru trecerea la ofensiva hotărîtoare în vederea lichidării forțelor inamice din împrejurimile Bucureștiului.

În opt zile de lupte crîncene, de la 23 și pînă la 31 august 1944, trupele romîne și formațiunile de luptă patriotice au nimicit sau capturat majoritatea trupelor hitleriste existente la 23 august în interiorul țării, au eliberat Bucureștiul și întreaga Muntenie, Dobrogea, Oltenia, sudul Transilvaniei și Banatul. În această perioadă, trupele romîne au capturat 53 159 militari dușmani, din care 14 generali și 1 224 ofițeri. Inamicul a avut peste 5 000 de morți și a pierdut o mare cantitate de material de război.

Armata romînă și formațiunile de luptă patriotice au avut un puternic sprijin din partea maselor — forța revoluționară care a dat un caracter larg popular insurecției armate și a asigurat condițiile pentru a ajunge la izbîndă.

Apreciind aportul poporului romîn la ușurarea operațiilor Armatei Roșii, autorii volumului IV al „Istoriei Marelui Război al Uniunii Sovietice pentru Apărarea Patriei" spun: „După 23 august, în Romînia s-au creat condiții politice și militare în ansamblu favorabile Armatei Roșii" (pag. 280). „Schimbările revoluționare din această țară au îmbunătățit în mod radical condițiile pentru continuarea acțiunilor Armatei Roșii" (pag. 293).

Înlăturînd dictatura militară-fascistă, poporul romîn a participat activ, cu toate resursele sale umane și economice, la războiul antihitlerist. Luptînd vitejește umăr la umăr alături de glorioasa Armată Sovietică în războiul pentru izgonirea de pe teritoriul patriei a trupelor fasciste și apoi dincolo de granițele țării, pe teritoriul Ungariei și Cehoslovaciei, pînă la zdrobirea totală a Germaniei hitleriste, Armata romînă și-a adus contribuția sa la obținerea victoriei de către coaliția antihitleristă în cel de-al doilea război mondial. Timp de opt luni, două armate romîne, un corp aerian, flotila de Dunăre și alte unități și formațiuni militare, însumînd un efectiv de peste 360 000 de ostași și ofițeri, au luptat împotriva Germaniei hitleriste, alături de Armata Sovietică. Trupele romîne au pătruns peste 1 000 km în dispozitivul hitlerist, au eliberat 3 831 de localități, dintre care 53 de orașe, au făcut aproximativ 118 000 de prizonieri și au provocat inamicului pierderi mari de oameni și tehnică de luptă. Jertfele de sînge ale poporului romîn în acest război just, eliberator, s-au ridicat la aproape 170 000 de morți, răniți și dispăruți. Contribuția economică a Romîniei la războiul antihitlerist (valoarea armamentului, a munițiilor, a subzistențelor, a carburanților, a mijloacelor de transport și a altor materiale militare, inclusiv valoarea pagubelor cauzate bunurilor publice și private de trupele fasciste) a fost evaluată la circa 106,5 miliarde de lei, valuta din 1938, sau peste 767 500 000 de dolari la cursul aceluiași an.

În lupta împotriva hitlerismului s-a făurit frăția de arme romîno-sovietică, cimentîndu-se prin sîngele vărsat în comun prietenia frățească dintre popoarele romîn și sovietic. Poporul nostru va păstra vie amintirea eroicelor fapte de arme ale ostașilor romîni și sovietici, înfrățiți în lupta pentru zdrobirea fascismului, va cinsti pe luptătorii care și-au dat viața pentru eliberarea patriei noastre.

Victoria insurecției armate din August 1944 din Romînia a avut un amplu răsunet internațional. Reproducem alăturat fragmente din comentariile ziarelor și posturilor de radio de peste hotare consacrate istoricelor evenimente de acum 20 de ani din țara noastră.

În zorii zilei de 24 august 1944, primul tun care a deschis focul împotriva unei coloane hitleriste, lîngă podul Herăstrău

[1]) Azi localul sfatului popular al regiunii București.

[2]) Academia militară generală.

în comentariile ziarelor și posturilor de radio străine

Ieșirea Rominiei din Axă are o importanță covîrșitoare nu numai pentru această țară, ci pentru întreaga regiune a Balcanilor, deoarece prin această lovitură se prăbușește întregul sistem de dominație german din sud-estul Europei. Însemnătatea acestui din urmă fapt nu poate să fie subestimată.

Postul de radio **MOSCOVA** –
25 august 1944

Din ziarul **PRAVDA**

■

Noul guvern romîn a și început curățirea teritoriului țării sale de nemți. El a declarat război Germaniei. Numai pe această cale vor putea și alte popoare... să evite urmările dezastruoase ale politicii criminale a conducătorilor țărilor lor. ...Ceea ce s-a petrecut în Romînia și-a găsit ecoul politic în Bulgaria.

Ziarul **PRAVDA** – 28 august 1944

■

Romînia a trecut acum în rîndul Națiunilor Unite care luptă pentru civilizație și împotriva stăpînirii Europei de către germani. Fapta Romîniei constituie un act de mare curaj și acest act va grăbi sfîrșitul războiului. Situația Germaniei în Balcani se apropie de o catastrofă îngrozitoare care-i va depăși proporțiile aceleia provocate germanilor în punga de la Falaise...

Postul de radio **LONDRA** –
24 august 1944

■

Această știre care sosește în plină insurecție a Parisului îi va umple de bucurie pe luptătorii noștri. Reichul primește la est o lovitură teribilă.

Ziarul **FRONT NATIONAL** – **Paris**
25 august 1944

■

...Ieșirea Romîniei din război a creat pericolul izolării celor 15 divizii germane aflate în Grecia și sudul Iugoslaviei. Această ieșire a transformat valea Dunării de la Deltă pînă la punctul unde părăsește frontiera romîno-iugoslavă, dintr-o zonă prietenă într-o zonă ostilă Germaniei.

Ziarul
CHRISTIAN SCIENCE MONITOR –
24 august 1944

■

...Este prematur să evaluăm toate consecințele pe care le poate avea răsturnarea de situație produsă de Romînia. În orice caz este un eveniment de mare importanță care a dat una din cele mai sensibile lovituri celui de-al III-lea Reich. În primul rînd pentru că îl lipsește definitiv de petrolul pe care l-ar mai fi putut extrage. În al doilea rînd, pentru că ar fi imposibil ca Ungaria și Bulgaria, să nu fie și ele antrenate în catastrofa care a și început să existe pentru cel de-al III-lea Reich și în consecință să nu caute să se retragă cît mai curînd posibil.

Ziarul **LE FIGARO** – **Paris** –
25 august 1944

■

În momentul în care toată lumea se bucura de cucerirea Parisului de către partizani, o altă știre victorioasă a fost anunțată, în seara de miercuri, știre care va avea probabil o importanță militară încă și mai mare. Romînia și-a schimbat guvernul, l-a demis pe dictatorul Antonescu și a schimbat în același timp partea alături de care se afla în război. Germanii, care și așa erau hărțuiți atît în apus, în răsărit, cît și în sud, s-au aflat din nou în încurcătură. Întregul lor front meridional este acum amenințat să se prăbușească. Hotărîrea Romîniei va avea consecințe considerabile de asemenea în Ungaria și Slovacia. Zăvorul Balcanilor este sfărîmat. De acolo drumurile duc chiar direct spre Germania...

Ziarul **NY DAG, Stockholm** –
25 august 1944

■

...Lovituri grele au plouat asupra naziștilor și în special în Balcani se cască o crăpătură care începe să primejduiască castelul lor de cărți de joc; loviturile au fost atît de grave și implacabile, încît mulți observatori cred că Germania nu va mai fi capabilă mult timp să reziste presiunii crescînde. Știrea cea mai importantă a fost încercarea Romîniei de a se izbăvi de cătușele naziste și de a se alătura mersului victorios al Aliaților. Această încercare deschide prima mare fisură în structura balcanică a Germaniei.

Hanson W. Baldwin
comentatorul militar al ziarului
NEW YORK TIMES –
25 august 1944

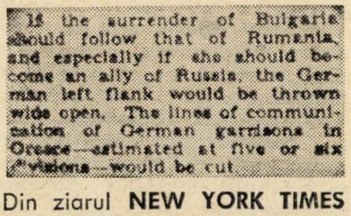
If the surrender of Bulgaria should follow that of Rumania, and especially if she should become an ally of Russia, the German left flank would be thrown wide open. The lines of communication of German garrisons in Greece—estimated at five or six divisions—would be cut.

Din ziarul **NEW YORK TIMES**

■

Acțiunea romînă deschide o breșă în sud-estul fortăreței hitleriste, prin care nu vor întîrzia să se precipite celelalte țări balcanice. Această onoare și acest risc i-au revenit Romîniei.

Ziarul argentinian **LA NACION** –
26 august 1944

■

Romînia, dînd posibilitatea trupelor aliate să sfarme rezistența germană în Carpați, contribuie în mod hotăritor la victoria Puterilor Aliate.

Postul de radio **NEW YORK** –
28 august 1944

■

...Este rațional a presupune că recentele lor acțiuni (ale romînilor — n.r.) au fost determinate în egală măsură de judecată ca și de sentimente. Ei par să-și fi ales bine momentul. Din punctul de vedere al aliaților el este sigur bine ales și aliații ar trebui să le fie recunoscători.

Ziarul **THE STATESMAN** – **Delhi** –
29 august 1944

■

...admirăm cu adevărat gestul pe care l-a făcut (Romînia — n.r.). Calea pe care merge ea este un simptom al unei evoluții mondiale.

Ziarul turc **TANIN** –
29 august 1944

■

L'anéantissement de 12 divisions allemandes est en cours en Roumanie

Din ziarul **LE FIGARO**

■

Germania este grav amenințată din sud-est. Bătălia Balcanilor poate fi considerată pe deplin cîștigată și o ofensivă puternică din această direcție spre Budapesta, Praga și Viena este iminentă. Coloana de bază germană din sud-est a fost cea din Romînia, de sub comanda mareșalului von Kleist. Dezastrul german din Romînia a pecetluit soarta armatelor Reichului din Balcani. Prin trecerea Romîniei de partea Aliaților, Germania este amenințată din sud-est, iar Ungaria se află în pragul prăbușirii. Drumul din sud-est care duce la Budapesta, Praga și Viena este deschis, căci germanii nu mai au în aceste direcții nici o apărare și nu mai pot concentra noi trupe. Este deci legitim ca poporul romîn să aibă în momentul de față un sentiment de satisfacție, căci Romînia are o contribuție însemnată la grăbirea sfîrșitului. Este o contribuție de care poporul romîn poate să se felicite.

Postul de radio **NEW YORK** –
18 sept. 1944.

■

Participarea activă a celor 14 divizii în Ungaria și Cehoslovacia, precum și actul de la 23 August au ajutat mult pe Aliați. Cînd se va scrie istoria, actul de la 23 August va însemna un factor important în mersul acestui război.

Postul de radio **VOCEA AMERICII** –
9 februarie 1945

ROMÎNIA ÎN COMERŢUL MONDIAL

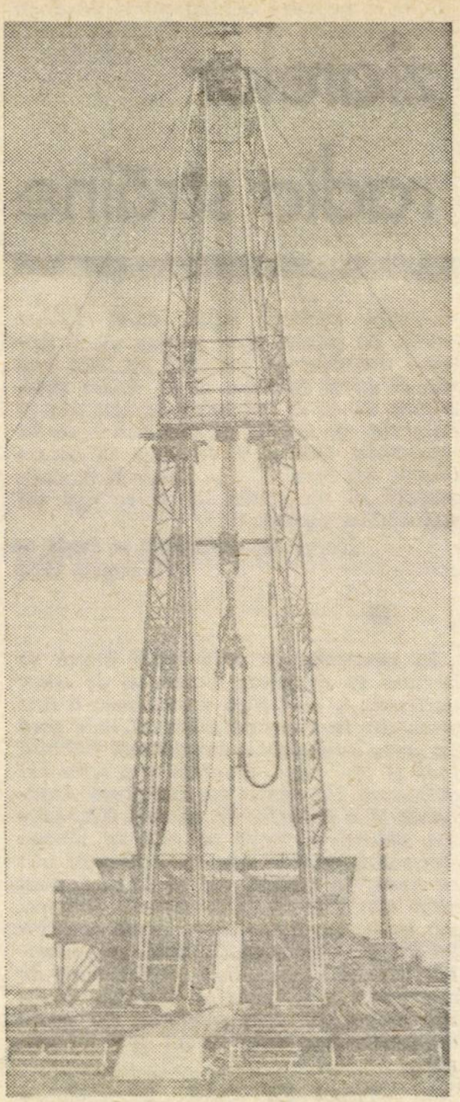

Sonde produse în Romînia exportate azi în numeroase ţări

Devenind, în cele două decenii care au trecut de la eliberare, un stat cu adevărat liber şi independent şi obţinînd realizări remarcabile pe tărîm social-economic şi cultural, Republica Populară Romînă se afirmă şi ca un factor tot mai activ al vieţii economice internaţionale. Politica pe care ţara noastră o promovează în acest domeniu constituie o parte inseparabilă a politicii ei externe generale, orientată spre apărarea fermă a păcii şi spre dezvoltarea legăturilor de prietenie şi colaborare cu toate popoarele. Angajat într-o măreaţă operă constructivă, neasemuită în istoria sa, poporul romîn este sincer ataşat cauzei păcii, creării unui climat de destindere şi încredere, de dezvoltare a relaţiilor dintre state şi popoare pe baza respectului reciproc, a înţelegerii şi colaborării. În acest cadru, Romînia este interesată — după cum se spunea în mesajul adresat Conferinţei Naţiunilor Unite pentru comerţ şi dezvoltare de către preşedintele Consiliului de Stat al R.P.R., Gheorghe Gheorghiu-Dej — „în crearea unor relaţii economice normale între state şi se pronunţă pentru întemeierea acestor relaţii pe principiile respectării stricte a suveranităţii naţionale, a egalităţii în drepturi, a neamestecului în treburile interne şi a avantajului reciproc".

Promovînd în mod consecvent o politică de dezvoltare a legăturilor de prietenie şi colaborare frăţească cu toate ţările socialiste, de solidaritate şi sprijinire hotărîtă a mişcării de eliberare a popoarelor şi de dezvoltare a relaţiilor de colaborare cu ţările cu altă orînduire social-politică, pe baza principiilor coexistenţei paşnice, Romînia a dat o extindere însemnată legăturilor ei economice şi comerciale externe, schimburilor tehnico-ştiinţifice şi culturale cu străinătatea.

Dezvoltarea comerţului exterior socialist al Romîniei se înscrie ca una din înfăptuirile economice de seamă în răstimpul celor două decenii care s-au scurs de la eliberarea ţării. Devenind cu 15 ani în urmă un monopol al statului democrat-popular, cunoscînd schimbări radicale în structura sa organizatorică, comerţul exterior s-a transformat în anii puterii populare într-o pîrghie a progresului economic al ţării, a prosperităţii şi ridicării bunăstării poporului, într-un instrument eficient de dezvoltare a relaţiilor economice cu toate statele.

Factorul determinant al tuturor realizărilor în domeniul extinderii schimburilor comerciale externe îl constituie progresul rapid şi multilateral al economiei româneşti, dezvoltarea ei armonioasă şi continuu ascendentă. Înfăptuirea consecventă a industrializării socialiste, în condiţiile dezvoltării pe această bază a tuturor celorlalte ramuri ale economiei naţionale, promovarea stăruitoare a progresului tehnic, valorificarea tot mai înaltă şi mai eficientă a resurselor naturale, diversificarea producţiei şi ridicarea neîncetată a calităţii ei, sporirea continuă a productivităţii muncii şi creşterea bunăstării poporului — toate aceste componente fundamentale ale politicii economice a partidului nostru au asigurat un ritm dinamic şi creşterii volumului de schimburi comerciale externe, o dată cu însemnate schimbări structurale în componenţa exportului şi importului de mărfuri.

În 1963, volumul comerţului exterior al Romîniei a fost de 7,1 ori mai mare în comparaţie cu anul 1948. Faţă de anul 1959, volumul comerţului nostru exterior a crescut în 1963 cu 89 la sută, îndeplinindu-se cu succes directivele Congresului al III-lea al P.M.R. de a dubla volumul schimburilor comerciale externe în pericada şesenalului. În 1964, potrivit prevederilor planului, volumul comerţului exterior urmează să sporească cu circa 10 la sută faţă de anul 1963, depăşindu-se astfel de peste două ori nivelul atins în 1959.

Dinamica ascendentă a comerţului exterior în anii de după eliberare contrastează izbitor cu evoluţia schimburilor comerciale ale Romîniei în perioada dinainte de ultimul război mondial cînd, cu tot exportul forţat de produse agro-alimentare şi al unor materii prime, valoarea comerţului exterior a înregistrat — ca urmare a structurii neraţionale a schimburilor Romîniei şi a deteriorării raportului de preţuri pe pieţele mondiale — o importantă scădere. În perioada la care ne referim, Romînia era nevoită să exporte 8—10 tone din mărfurile sale pentru a plăti o singură tonă de mărfuri importate. Însăşi datele statisticii oficiale din acea vreme arătau că puterea de cumpărare a produselor romîneşti de export a scăzut — faţă de anul 1929 considerat 100 — la 65,1 în 1938. În anii de economie planificată raportul dintre preţul unei tone de mărfuri importate şi cel al unei tone de produse romîneşti exportate s-a îmbunătăţit considerabil.

O altă trăsătură a dezvoltării comerţului nostru exterior în anii construirii socialismului este creşterea lui într-un ritm care depăşeşte pe cel atins de indicatori sintetici principali ai dezvoltării economiei naţionale. Astfel, în timp ce produsul social total şi venitul naţional al ţării au sporit — în 1963 în comparaţie cu 1950 — de 3,3 ori, înregistrînd ritmuri susţinute de creştere, volumul comerţului exterior s-a majorat de 4,3 ori, ceea ce arată că dezvoltarea complexă, echilibrată şi în ritm rapid a economiei naţionale creează premisele unei extinderi importante şi a schimburilor comerciale externe şi, implicit, o participare sporită la schimburile economice internaţionale. În aceeaşi ordine de idei se poate arăta că în perioada 1951—1963, ritmul de creştere al comerţului exterior al Romîniei a întrecut pe cel atins de comerţul mondial în ansamblu şi a depăşit sporurile înregistrate în acelaşi domeniu de un număr însemnat de ţări europene, printre care Anglia, Austria, Belgia şi Luxemburg, Cehoslovacia, Danemarca, Franţa, Grecia, Olanda, Norvegia, Polonia, Suedia, Turcia, Ungaria etc.

Deosebit de caracteristice pentru dezvoltarea comerţului exterior postbelic al Romîniei sînt schimbările care s-au produs şi continuă să se producă în struc-

tura exportului și importului de mărfuri. Ele sînt o consecință directă a prefacerilor structurale importante în economia țării, caracterizate prin creșterea continuă a rolului industriei, care a devenit ramura conducătoare a economiei naționale. În același timp, deplasările progresive în însăși structura producției industriale în direcția creșterii cu prioritate a ramurilor industriei prelucrătoare și a sporirii ponderii ramurilor de bază, care condiționează progresul întregii economii naționale — construcțiile de mașini, chimia, metalurgia feroasă — determină și ele schimbări corespunzătoare în structura comerțului exterior.

Astfel, în timp ce în exportul antebelic al Romîniei mașinile și utilajele ocupau un loc cu totul neînsemnat, în 1959—1963 ele au ajuns să reprezinte între 15 și 18 la sută din volumul total în continuă creștere al exportului romînesc. Numărul țărilor în care s-au exportat mașini și utilaje romînești s-a mărit de la 4 în 1950 la peste 40 de țări în 1963, iar sortimentul de produse exportate s-a extins în aceeași perioadă de la 11 la peste 150 de tipuri de diferite mașini, aparate, utilaje, inclusiv instalații și linii tehnologice complete. Spre exemplu, Romînia s-a afirmat pozitiv pe piața mondială în domeniul exporturilor de utilaj petrolier de extracție și prelucrare, utilaj și aparataj electrotehnic, utilaj agricol, material rulant de cale ferată și construcții navale. În decurs de mai mulți ani Romînia a exportat peste 400 de instalații de foraj și extracție pînă la adîncimi de 4 000—5 000 m în mai multe țări, printre care Afganistan, Argentina, Birmania, Bulgaria, Brazilia, Cehoslovacia, Cuba, R. D. Germană, Ghana, India, Iugoslavia, Polonia, Ungaria și U.R.S.S. Țara noastră exportă de asemenea utilaj tehnologic pentru industria chimică, strunguri, excavatoare, rulmenți etc. Preocuparea permanentă pentru lărgirea și modernizarea gamei de mașini și utilaje aflate în fabricație, asimilarea de noi tipuri cu performanțe și caracteristici avansate, inclusiv pe baza achiziționării de documentații tehnice și licențe de fabricație pentru cele mai perfecționate produse existente pe plan mondial, creează condiții pentru înzestrarea economiei naționale cu utilaje de înalt nivel tehnic și realizarea de noi exporturi.

O altă tendință caracteristică în structura actuală a exportului Romîniei este dezvoltarea rapidă a exporturilor de produse ale industriei chimice și petrochimice și creșterea ponderii lor în ansamblul exportului.

În perioada dinainte de ultimul război mondial, produsele chimice aveau o pondere foarte redusă în exportul Romîniei, valoarea importurilor de asemenea mărfuri depășind, spre exemplu în 1938, de circa 12 ori pe cea a exporturilor. În anii de economie planificată, ca urmare a atenției deosebite pe care partidul și statul nostru au acordat-o și continuă să o acorde progresului rapid și multilateral al acestei ramuri de bază a economiei moderne, valoarea exporturilor de produse chimice a sporit în 1963 în comparație cu 1950 de peste 10 ori, iar față de anul 1959 de peste 3 ori. Sortimentul mărfurilor chimice exportate s-a extins de la 16 produse în 1950 la aproape 200 în 1963. Majorînd simțitor exporturile unor produse ca sodă caustică și calcinată, negru de fum, carbid etc., Romînia exportă totodată, într-un volum crescînd și într-o gamă mereu mai largă, coloranți organici și medicamente de sinteză, fire sintetice și produse din materiale plastice, cauciuc sintetic și anvelope, detergenți, insecticide condiționate, celuloză din stuf și alte mărfuri noi ale industriei chimice și petrochimice în plin avînt. Romînia exportă în prezent produse chimice în circa 40 de țări.

Produsele industriei petrolului și lemnului dețin și astăzi un loc important în exportul Romîniei, deși cota-parte a acestor mărfuri s-a micșorat simțitor în raport cu situația din trecut, în condițiile majorării însemnate a volumului absolut al exporturilor lor. Caracteristic pentru exportul acestor două categorii de mărfuri tradiționale este lărgirea și diversificarea sortimentelor de export cu mărfuri de calitate superioară, precum și cu o seamă de produse noi. Astfel, Romînia furnizează benzine cu cifră octanică ridicată, iar exporturile de uleiuri minerale au sporit în 1963 în comparație cu 1958 de aproape trei ori, ajungînd la 270 000 tone. Creșteri deosebit de importante s-au obținut la exporturile de mobilă — placaj și furnir — produsele finite și semifinite superioare constituind mai mult de două cincimi din exportul total de mărfuri ale industriei lemnului. Se extind rapid exporturile de plăci aglomerate din lemn și de plăci fibrolemnoase. În același timp, Romînia furnizează în continuare însemnate cantități de cherestea pe piața mondială, sporind îndeosebi exporturile de cherestea de foioase.

Dezvoltarea exportului de produse chimice, creșterea și diversificarea exporturilor de produse superioare ale industriei de prelucrare a petrolului și lemnului, au devenit posibile ca urmare a politicii partidului nostru de gospodărire judicioasă și valorificare tot mai înaltă a resurselor naturale ale țării, a punerii în funcțiune — în acest scop — a unui număr însemnat de uzine și instalații noi, înzestrate cu tehnica cea mai avansată pe plan mondial, precum și a modernizării celor existente.

Romînia exportă un volum apreciabil de materiale de construcție, printre care ciment, geamuri, carton asfaltat, marmură etc., volumul acestor exporturi înregistrînd în perioada postbelică însemnate creșteri.

Dezvoltarea industriei ușoare, ridicarea nivelului ei tehnic, lărgirea sortimentului producției și îmbunătățirea neîncetată a calității și aspectului produselor, care devin tot mai frumoase și mai atrăgătoare, a permis, o dată cu satisfacerea nevoilor interne de consum mult sporite, și realizarea unor însemnate exporturi. Produsele industriei ușoare romînești — confecții și țesături textile, covoare, încălțăminte de piele, sticlărie de menaj și ambalaje din sticlă — sînt cunoscute și apreciate în circa 50 de țări, volumul exporturilor lor fiind în 1963 de circa 2,5 ori mai mare față de 1959.

Romînia continuă să exporte însemnate cantități de produse agroalimentare, în componența acestor exporturi sporind rolul produselor industriei alimentare: legume și fructe conservate, suc și pastă de roșii, gemuri și dulcețuri, paste făinoase, zahăr și uleiuri vegetale comestibile etc. De asemenea, țara noastră exportă însemnate cantități de cereale, mai cu seamă porumb.

În ansamblu, analiza exporturilor Romîniei în perioada care a trecut după eliberarea țării scoate în evidență creșterea continuă a rolului produselor industrializate, care au ajuns să reprezinte circa patru cincimi din exportul total. În acest cadru a sporit în măsură însemnată cota-parte a produselor industriale finite. Ținînd seama și de rolul sporit al mărfurilor industriale în exportul actual al Romîniei, partidul și guvernul nostru cer lucrătorilor din industrie să acorde o atenție permanentă îmbunătățirii calității și a prezentării produselor de export, lărgirii sortimentului lor, asigurării unor termene de livrare corespunzătoare, astfel încît mărfurile romînești să reflecte posibilitățile noastre sporite de a realiza produse de înalt nivel tehnic și calitativ. Totodată,

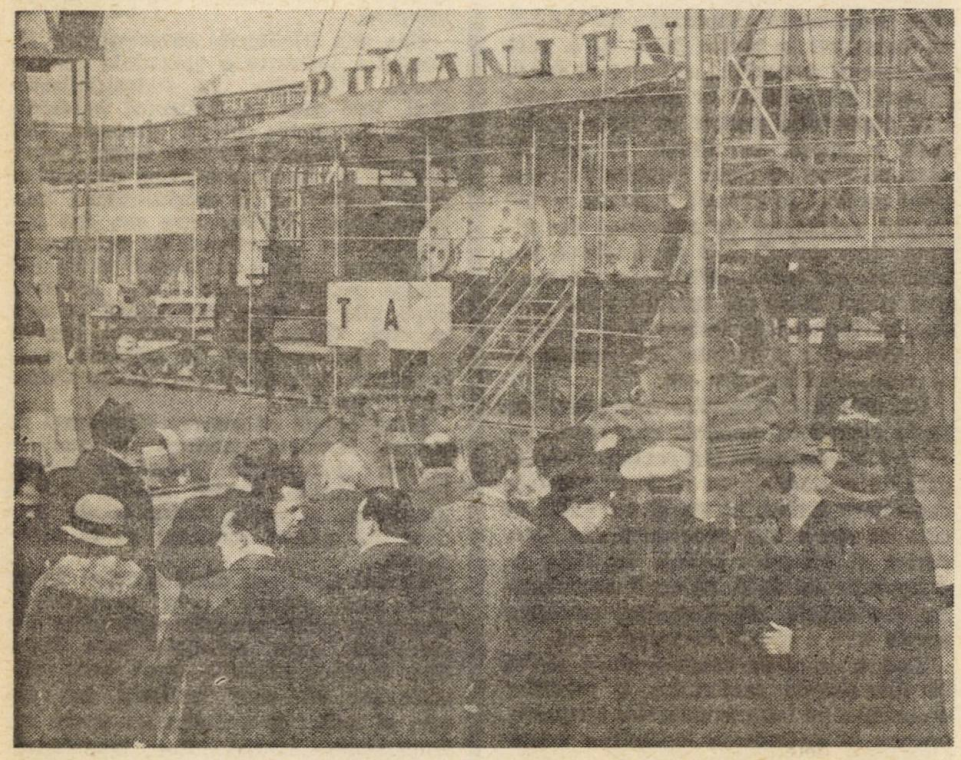

Pavilionul romînesc la Tîrgul internațional de primăvară de la Leipzig

ridicînd gradul de competivitate al mărfurilor noastre pe pieţele externe se asigură condiţii pentru realizarea importurilor sporite de mărfuri necesare economiei naţionale.

O dată cu îmbunătăţirea structurii exportului, în anii de după eliberare au avut loc schimbări substanţiale şi în componenţa importului ţării noastre, care a fost în întregime subordonat necesităţilor dezvoltării impetuoase a economiei naţionale. Spre deosebire de trecutul antebelic, astăzi importul este alcătuit în partea sa covîrşitoare — peste 90 la sută din totalul său — din maşini, utilaje şi instalaţii de înalt nivel tehnic, precum şi din materii prime şi materiale necesare producţiei industriale.

Cota-parte a maşinilor şi utilajelor în importul total al Romîniei s-a ridicat de la circa 25 la sută în 1948 la peste 40 la sută în ultimii ani. Creşteri importante s-au înregistrat la importurile de instalaţii şi materiale pentru întreprinderi complete, precum şi la celelalte tipuri de maşini şi utilaje care se importă. În privinţa acestor importuri, ţara noastră se conduce după necesitatea de a achiziţiona în străinătate maşini şi utilaje de înaltă tehnicitate şi eficienţă economică, constituind cele mai perfecţionate realizări pe planul tehnicii mondiale, ceea ce contribuie la ridicarea nivelului tehnic al întregii economii naţionale, la accelerarea creşterii productivităţii muncii, a valorificării superioare a resurselor naturale şi, totodată, la sporirea exporturilor noastre de mărfuri de calitate şi valoare superioare.

O bună parte a importului nostru este alcătuită din materii prime, semifabricate şi materiale destinate producţiei industriale. Concomitent cu dezvoltarea bazei proprii de materii prime, a producţiei de semifabricate şi a unor materiale noi, pentru care statul romîn alocă cu fermitate importante mijloace financiare, au sporit şi importurile unor mărfuri ca minereuri de fier, cărbune cocsificabil, cocs metalurgic, feroaliaje, laminate din metale feroase, cărămizi refractare, concentrate de apatită şi îngrăşăminte potasice, cauciuc natural şi sintetic ş.a. S-au majorat de asemenea importurile unor materii prime pentru industria textilă, de pielărie şi încălţăminte.

În sfîrşit, au sporit importurile unor mărfuri alimentare precum şi a unor bunuri industriale tehnice pentru consumul populaţiei. Aşa, de exemplu, în 1963, în comparaţie cu 1958, cantităţile importate de cacao s-au mărit de aproape 8 ori, fructe citrice de 2,5 ori, măsline de 1,8 ori, orez de 2,5 ori etc. Numai în perioada 1958—1963 s-au importat 157 700 aparate de radio, 172 600 de televizoare etc. Creşterea planificată a veniturilor şi a nivelului de trai al populaţiei permite sporirea importurilor unor mărfuri alimentare şi bunuri industriale pentru consumul populaţiei, îmbogăţindu-se totodată sortimentul de mărfuri desfăcut pe piaţa internă.

Creşterea şi diversificarea potenţialului economic, capacitatea sporită a economiei noastre naţionale de a efectua schimburi de mărfuri de complexitate şi nivel tehnic tot mai ridicate, ca şi politica activă de pace şi colaborare internaţională promovată de partidul şi guvernul nostru, au asigurat dezvoltarea comerţului exterior al Romîniei cu un număr tot mai mare de ţări. Numărul ţărilor cu care Romînia are legături economice şi comerciale a sporit de la 29 în 1948 la peste 80 de ţări în prezent. Pronunţîndu-se pentru aşezarea relaţiilor economice pe baza unor instrumente de schimb interguvernamentale, Romînia a încheiat în perioada postbelică acorduri, convenţii şi aranjamente comerciale cu aproape 50 de ţări. Trebuie remarcat că schimburile comerciale cu un număr de 26 de ţări sînt reglementate prin acorduri de lungă durată, ceea ce creează o bază mai stabilă şi mai durabilă, o perspectivă mai clară a dezvoltării schimburilor reciproce.

În anii de după eliberare s-au statornicit şi s-au dezvoltat relaţii de colaborare economică rodnică între Romînia şi toate celelalte ţări socialiste. Relaţiile dintre aceste ţări, întemeiate pe principiile egalităţii depline în drepturi, respectării suveranităţii şi intereselor naţionale, avantajului reciproc şi întrajutorării tovărăşeşti, cunosc o continuă dezvoltare, aducînd o contribuţie de o deosebită însemnătate la progresul economic şi tehnic al fiecăreia dintre ţările socialiste. Schimburile comerciale ale Romîniei cu toate celelalte ţări socialiste au reprezentat, de pildă, în primii patru ani ai şesenalului, aproximativ 70 la sută din volumul total al comerţului nostru exterior. Cea mai mare parte a volumului de schimburi revine comerţului cu ţările-membre ale C.A.E.R. din care schimburile comerciale cu U.R.S.S. au constituit în medie peste 40 la sută din totalul comerţului exterior al R.P.R. în anii 1960—1963. În ansamblu, volumul comerţului nostru cu ţările socialiste a sporit în ultimii 15 ani de aproape 7 ori. O parte însemnată a sporului realizat în această perioadă revine lărgirii volumului de schimburi din ultimii cinci ani. O dată cu creşterea volumului, au loc modificări în structura comerţului reciproc, sporind rolul produselor industriale, îndeosebi al maşinilor, utilajelor şi instalaţiilor, precum şi al produselor chimice etc.

Dezvoltînd colaborarea economică cu ţările socialiste, Romînia şi-a extins — ca şi toate celelalte ţări socialiste — legăturile comerciale cu ţările occidentale dezvoltate industrial, ca şi cu ţările în curs de dezvoltare economică din Asia, Africa şi America Latină. În 1963, în comparaţie cu 1948, volumul schimburilor comerciale ale Romîniei cu toate aceste ţări a sporit de peste 8 ori.

Ţara noastră se conduce după faptul că dezvoltarea comerţului, a relaţiilor economice pe baza avantajelor reciproce, precum şi extinderea legăturilor tehnico-ştiinţifice, a schimburilor culturale, reprezintă un mijloc deosebit de important pentru dezvoltarea şi întărirea relaţiilor între ţările socialiste, pentru promovarea coexistenţei paşnice între state cu orînduiri sociale diferite, pentru îmbunătăţirea climatului internaţional, realizarea destinderii şi întărirea păcii în lume.

Ing. Ilie VOICU
adjunct al ministrului comerţului exterior

Dezvoltarea relaţiilor prin comerţ

În octombrie 1963 am avut fericitul prilej de a vizita Romînia, ţară care pînă atunci îmi fusese străină. Din călătoria mea am cules impresii de neuitat, atît din întîlnirile cu personalităţi oficiale, cît şi din vizitarea diferitelor centre industriale şi agricole. Printre calităţile poporului romîn se numără ospitalitatea desăvîrşită şi competenţa înaltă în activitatea practică.

Aruncînd o privire asupra relaţiilor dintre Romînia şi Japonia, se poate constata că în perioada premergătoare celui de-al doilea război mondial ele se limitau la relaţiile diplomatice, iar comerţul reciproc era foarte redus. Însă în 1962 delegaţia comercială romînă care a vizitat Japonia, în frunte cu un vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri, a contribuit mult la cunoaşterea de către Romînia a stadiului de dezvoltare a Japoniei, şi în consecinţă a atras o atenţie activă asupra ţării mele. Bineînţeles aceasta a contribuit într-o oarecare măsură la sporirea treptată a schimburilor comerciale. Exprimîndu-ne consideraţia cordială faţă de vizita acestei delegaţii romîne în Japonia, noi japonezii am organizat şi trimis în Romînia o misiune comercială, ceea ce a avut rezultate rodnice pentru întărirea legăturilor reciproce şi a deschis perspective largi pentru extinderea comerţului.

Una din trăsăturile caracteristice ale Romîniei socialiste o constituie concentrarea eforturilor în industrializarea ţării, mai ales în domeniul industriei grele. Aş putea da ca exemplu Uzinele „23 August", pe care le-am vizitat, şi unde sînt produse o gamă întreagă de maşini, cum ar fi maşini-unelte, motoare Diesel, compresoare etc. Am fost deosebit de impresionat de echipamentul foarte modern al fabricii şi de eficienţa probabil foarte înaltă datorată, după cîte apreciez, organizării şi controlului. Unele din produsele acestor uzine sînt exportate în celelalte state socialiste, în ţările Africii şi ale Orientului Apropiat.

Fiind dotată cu rezerve abundente de petrol, Romînia produce şi uneltele pentru dezvoltarea industriei petroliere, rafinării, maşini pentru schele petroliere, şi unele dintre aceste produse îşi găsesc folosirea şi în străinătate.

Oraşul Bucureşti oferă imagini dintre cele mai plăcute, prin construcţiile simetrice, prin parcurile splendide din apropiere, prin peisajele sale liniştite, senine. Clădirile unor sedii oficiale sau ale unor instituţii îmi rămîn şi astăzi în amintire ca unele din frumuseţile acestui oraş caracterizat prin liniile moderne ale arhitecturii sale.

Cu prilejul sărbătorii naţionale a Romîniei adresez poporului romîn urări de fericire continuă şi de progrese, şi-mi exprim convingerea în dezvoltarea legăturilor cordiale de prietenie între ţările noastre.

Tsunesuké WADA
preşedintele Consiliului directoral al companiei „Fuji Electric"

DE VORBA CU...

Humayun KABIR

Ministrul petrolului și chimiei al Indiei, care ne-a vizitat zilele trecute țara, este o personalitate binecunoscută. D-sa a avut un rol activ în organizarea mișcării sindicale, ca și în mișcarea studenților și a țăranilor din țara sa. În 1957 a fost ales membru al Camerei Superioare în Bengalul de vest și numit ministru de stat pentru problemele aviației civile, în guvernul central. Un an mai tîrziu a fost numit ministru al cercetărilor științifice și culturii. În guvernul format după moartea lui Jawaharlal Nehru i s-a încredințat postul de ministru al petrolului și chimiei. Răspunzînd solicitării noastre, d-sa ne-a spus :

— Sînt fericit să pot afirma că relațiile de colaborare economică și tehnică între Romînia și India au cunoscut o continuă dezvoltare. În prezent comerțul între Romînia și India a crescut de cîteva ori și există proiecte pentru extinderea sa. India este, în special, recunoscătoare Romîniei pentru asistența acordată în dezvoltarea industriei sale petroliere. Poporul indian nu uită că prima sondă în sectorul de stat al economiei Indiei a fost o sondă românească. Prima rafinărie din sectorul de stat a fost de asemenea construită pe baza asistenței tehnice și creditului primit din Romînia. Astăzi, noi perspective se deschid pentru o colaborare mereu crescîndă în domeniul industriei petroliere și chimice, ca și în unele schimburi de produse de mare importanță pentru economia națională, de exemplu minereul de fier livrat Romîniei de India, și soda caustică trimisă de Romînia în India. Eu cred că există posibilități și mai mari pentru asemenea schimburi.

— Ce ne puteți spune despre actualele proiecte economice ale țării dv. ?

— Planul nostru de dezvoltare își propune transformarea economiei Indiei prin reconstrucția agriculturii și industriei. Noi dorim să ridicăm nivelul producției agricole atît pentru a satisface necesitățile alimentare ale populației în continuă creștere, cît și pentru a obține materiile prime necesare dezvoltării industriei. Majoritatea exporturilor noastre sînt bazate pe bunuri agricole, dar noi dezvoltăm în mod treptat și industria grea. Vrem să obținem o creștere a producției de aproximativ 5 la sută în agricultură și 8 la sută în industrie. Aceasta presupune dezvoltarea producției de oțel și a altor metale, dezvoltarea industriei producătoare de mașini, a producției de chimicale grele și ușoare, dezvoltarea transporturilor și a electrificării țării.

— Întrucît v-ați ocupat mai multă vreme de problemele învățămîntului și culturii Indiei, am dori să ne expuneți unele aspecte ale situației din aceste domenii.

— În momentul cînd India a devenit liberă, numai 14 la sută din populație era știutoare de carte. Din numărul total al copiilor de vîrstă școlară numai 30 la sută urmau cursurile elementare. Astăzi, proporția copiilor de vîrstă școlară ce urmează aceste cursuri a sporit la 75 la sută și sperăm că încă înaintea anului 1970 să atingă sută la sută. În momentul proclamării independenței numărul universităților era de 11, iar astăzi avem 50 de universități și alte 15—20 instituții de studii superioare. Aceasta vă poate forma o imagine a efortului depus. Eforturi și mai mari sînt însă necesare pentru amplificarea acestor măsuri.

Întreaga națiune trăiește o renaștere culturală și astăzi avem Academii Naționale pentru literatură, arte plastice, muzică, dramă și coregrafie. Recent, în timpul centenarului Tagore a fost creat un teatru național în fiecare stat al Uniunii Indiene. S-au înființat muzee naționale, iar activitățile arheologice și antropologice au cunoscut o mare dezvoltare. De asemenea bibliotecile au fost extinse pe întreg teritoriul țării.

În aceeași perioadă s-au stabilit largi contacte culturale cu țările prietene din toată lumea. S-au semnat acorduri cu multe țări și mie mi-a revenit plăcerea să semnez acordul cultural cu Romînia. Se fac schimburi regulate de elevi, studenți, oameni de știință, artiști, istorici, filologi etc.

În încheierea convorbirii, ministrul petrolului și chimiei al Indiei ne-a împărtășit cîteva din impresiile sale despre țara noastră :

— Pot rezuma impresiile mele despre Romînia într-un singur cuvînt „excelent". Am fost foarte impresionat de proiectele industriale care sînt extraordinar de bine planificate și executate. M-a impresionat competența științifică și tehnică a conducătorilor de întreprinderi, faptul că multe persoane din posturi de răspundere sînt foarte tinere. Faptul că oameni tineri, bărbați și femei, joacă un rol atît de important în dezvoltarea industrială, economică și culturală, asigură țării un mare viitor.

Salut poporul romîn prin intermediul revistei LUMEA — cu ocazia celei de a 20-a aniversări a Eliberării. Ne aducem aminte cu recunoștință de multele dovezi de prietenie arătate de poporul romîn poporului nostru, în eforturile comune de asigurare a păcii și prieteniei între toate popoarele lumii. Mi-aș permite — în acest sens — să scot în evidență prezența primului vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al R.P.R., Gheorghe Apostol, la New Delhi, la funeraliile primului ministru Nehru. Aceasta a mișcat profund poporul nostru și ne-a asigurat că avem aici prieteni buni care au fost alături de noi în momente de mare întristare și durere. Ca și India, Romînia are un trecut glorios de luptă. Astăzi, ambele popoare și-au obținut libertatea și sînt stăpîne pe destinele lor. Cu fericita ocazie a zilei dv. naționale, îmi permit să transmit salutările, felicitările și urările mele cele mai bune pentru continua prosperitate a Romîniei și poporului romîn.

Ileana NICOLAESCU

Nikolai ȘUIKIN

membru corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S. :

— Întîlnirea mea cu Romînia populară s-a produs în urmă cu două luni și a început la Iași într-un domeniu atît de apropiat mie cum este lumea chimiei.

Harta materiilor prime chimice ale Romîniei este vastă. Natura a fost darnică cu pămîntul românesc dîndu-i petrol, gaze naturale, rezerve de sare, minereuri. Aceasta a permis să se elaboreze în R.P.R. un vast program de dezvoltare a industriei chimice, program care se realizează din plin. Pretutindeni pot fi văzute uzine și combinate chimice intrate în producție și în construcție, siluetele ciudate ale întreprinderilor petrochimice. A crescut mult gama produselor chimice elaborate în Romînia. A fost pusă la punct producția de fire și fibre sintetice, de cauciuc sintetic și detergenți, de medicamente de sinteză și vopsele organice.

Concomitent cu creșterea producției chimice, școala românească de chimie acumulează an de an o experiență tot mai bogată. Oamenii de știință elaborează noi metode pentru producția unor produse chimice. Multe din aceste metode deschid căi noi în diferitele domenii ale științei și producției.

Am avut plăcerea de a face cunoștință cu mulți oameni de știință — chimiști romîni și să discut cu ei o serie de probleme științifice.

Aș vrea să subliniez că chimia românească dispune de un mare număr de tinere cadre de oameni de știință bine pregătiți. Țara dispune de o bază bună pentru pregătirea unor astfel de specialiști.

Am vizitat universitățile din București și din Iași, Institutul politehnic din capitala Romîniei și am văzut că studenții și tinerii oameni de știință au tot ce le este necesar pentru a se specializa în domeniul preferat : cadre didactice cu o înaltă calificare, laboratoare bune, cu instalațiile și reactivele cele mai noi. Am văzut laboratoare asemănătoare la Institutul petrochimic din Ploiești, în cadrul institutelor Academiei, la București și Cluj.

În Romînia există o atitudine plină de grijă față de monumentele vechi. Dar nu acestea determină în prezent peisajul urban și agricol al țării. Acest peisaj este determinat în prezent de întreprinderile industriale, de cartierele întregi de blocuri de locuit, de clădirile social-culturale.

Vizita noastră în Romînia a fost de scurtă durată, dar și în acest răstimp scurt noi am simțit cu toată claritatea pulsul ritmic al vieții contemporane a poporului romîn, care construiește pe pămîntul său societatea socialistă.

Cu ocazia marii sărbători a poporului romîn, a 20-a aniversare a eliberării Romîniei de sub jugul fascist, transmit felicitările mele și urări de noi succese oamenilor de știință romîni și tuturor acelora care cu atîta căldură și ospitalitate mi-au făcut cunoștință cu patria lor, au făcut ca întîlnirea noastră cu Romînia să fie atît de plăcută și utilă.

MESAJE DE PESTE HOTARE

Personalități de seamă de peste hotare – cu funcții oficiale, scriitori, artiști sau oameni de afaceri – exprimă prin mijlocirea revistei noastre cuvinte de apreciere și de simpatie pentru poporul nostru cu prilejul marii sale sărbători. Mulțumind tuturor celor care au adresat urările lor prin revista noastră, redăm în acest număr – atît cît spațiul ne îngăduie – din cuprinsul acestor prețioase manifestări de prietenie :

Evgheni I. AFANASENKO

ministrul învățămîntului al R.S.F.S.R :

La 23 August se împlinesc douăzeci de ani de la eliberarea Romîniei de ocupanții fasciști — nemți. Această sărbătoare măreață este apropiată și dragă nu numai poporului romîn dar și popoarelor Uniunii Sovietice, tuturor țărilor socialismului. Oamenii sovietici se bucură de minunatele schimbări care s-au petrecut în Romînia în cele două decenii.

O activitate importantă în consolidarea relațiilor frățești între popoarele noastre desfășoară Asociația de prietenie sovieto-romînă. Ea numără în rîndurile sale milioane de muncitori, colhoznici, lucrători din domeniul culturii, artei și științei. Au fost create secții republicane ale Asociației în Ucraina, Armenia, Gruzia, R.S.S. Moldovenească și Letonia. Crește numărul membrilor colectivi ai asociației. Numai în anul 1963 numărul membrilor colectivi s-a mărit cu : institutul „Mosobl-proect", Uzina „Neftgaz" din Moscova, Institutul pedagogic de stat din Vilnius, Institutul de construcții din Riazan, schela petrolieră nr. 9 din R.S.S.A. Tătară, Institutul unional de endocrinologie experimentală, Trustul rețelei de cabluri din Moscova, precum și alte întreprinderi și instituții.

Trebuie remarcat că activitatea desfășurată de Asociația de prietenie sovieto-romînă întîmpină an de an un interes tot mai mare din partea opiniei publice sovietice. Asociația înlesnește ca oamenii muncii din Uniunea Sovietică să cunoască și mai larg realizările R.P.R. în construcția socialistă, să colaboreze mai activ la schimbul de experiență între țările noastre.

În planul pe anul 1964 au fost prevăzute schimburi de delegații și de grupuri de turiști de aceeași specialitate, organizarea de expoziții și conferințe și, de asemenea, schimburi ale celor mai bune opere ale scriitorilor și compozitorilor sovietici și romîni.

Toate manifestările s-au desfășurat sub semnul sărbătoririi solemne a celei de a 20-a aniversări a eliberării Romîniei de sub jugul fascist. Fără îndoială că aceste manifestări vor contribui la întărirea pe mai departe a relațiilor prietenești între popoarele noastre.

Ziua de 23 August 1944 a fost pentru poporul romîn un moment de cotitură care a deschis calea către instaurarea puterii populare și construcția Romîniei noi, socialiste. Oamenii sovietici se bucură sincer de succesele strălucite dobîndite de poporul romîn și îi doresc noi victorii în construcția socialismului.

Moscova, august 1964

Acad. Jaroslav KOZESNIK

vicepreședinte al Academiei cehoslovace de științe :

Sînt țări și oameni la care simți nevoia să revii mereu, o dată ce le-ai făcut cunoștință. O astfel de țară este și Romînia și astfel de oameni sînt și prietenii mei romîni.

Dacă vorbești despre o țară, te gîndești în primul rînd la frumusețile ei naturale, la bogățiile, orașele, monumentele ei culturale și arhitectonice. Romînia este o țară care posedă toate acestea și le oferă vizitatorului într-un caleidoscop bogat. Să începem, de pildă, cu Bucureștiul, care este astăzi un oraș modern. El e dovada talentului deosebit al arhitecților romîni. Să pomenim despre frumoasele castele, despre Valea Prahovei și în special despre Marea Neagră cu stațiunile Constanța, Eforie, Mamaia și altele. Este un colț al lumii în care monumentele străvechi se îmbină cu roadele efortului depus de omul modern în lupta lui cu natura, pe care o schimbă pentru a o face prielnică, darnică și frumoasă.

Dacă vorbești despre oameni, te gîndești la realizările lor culturale și artistice, la priceperea lor în a construi lucruri noi, la vitejia, mîndria, talentul și caracterul lor. Și din punctul acesta de

Jean BASDEVANT

ministru plenipotențiar, director general pentru problemele culturale și tehnice la Ministerul Afacerilor Externe al Franței :

Fiind urmașe ale aceleiași civilizații, avînd limbi care se înrudesc îndeaproape și deoarece istoria le-a reunit adesea, Romînia și Franța sînt țări surori în spirit și în inimă. Puține sînt țările atît de strîns legate prin cultură în toate formele ei. Franța s-a îmbogățit — și în ce măsură ! — prin operele tuturor romînilor, scriitori, dramaturgi, actori, sculptori, pictori, oameni de știință, care i-au adus creațiile și ideile lor. Și, pe de altă parte, cît de mare a fost beneficiul pe care generație după generație, l-au adus în Romînia cei ce și-au făcut studiile în Franța sau profesorii și cărțile franceze.

În calitatea ce mă face să răspund, la Ministerul Afacerilor Externe, de relațiile culturale cu străinătatea, îmi exprim bucuria față de elanul nou care a permis reluarea schimburilor, atît de intense dintotdeauna, între Franța și Romînia. A fost o mare bucurie și un prilej de mare satisfacție să semnez la București, la 30 septembrie 1963, Protocolul cu privire la programul schimburilor culturale și să pregătesc acordul de colaborare științifică și tehnică, semnat la Paris cu prilejul vizitei președintelui Consiliului de Miniștri romîn, dl Maurer.

Sînt cu atît mai fericit cu cît de Romînia mă apropie legături foarte scumpe, căci am petrecut în această țară șase ani de neuitat, doi dintre copiii mei sînt născuți acolo și am în Romînia atîția prieteni buni. Am trăit în Romînia ceasurile înălțătoare ale zilei de 23 August 1944, cînd întregul popor romîn s-a ridicat, ca un singur om.

Scumpi prieteni romîni, fie-mi permis ca în această zi mare să exprim urarea ca relațiile dintre noi în domeniul spiritual să se dezvolte cît mai activ.

Paris, august 1964

vedere trebuie să vorbești despre Romînia în termenii cei mai favorabili.

Dacă e rîndul să vorbim despre calitățile oamenilor romîni, trebuie să spunem că sînt frumoși, prietenoși și plini de ospitalitate. Toate acestea fac ca omul să se simtă imediat ca acasă sau chiar mai bine.

Am în Romînia un șir întreg de prieteni valoroși. Sînt între ei oameni de știință, academicieni, profesori, cercetători științifici. Sînt în legături strînse cu ei atît în munca de dirijare a colaborării celor două Academii, cît și în munca științifică din domeniul mecanicii. Legăturile noastre de prietenie fac această colaborare mai fructuoasă și mai efectivă. Sîntem plini de înțelegere mutuală pentru nevoile noastre, cum nici nu poate fi altfel între prieteni adevărați. Apreciez foarte mult succesele pe care le-au realizat oamenii de știință romîni, cît și școlile de cercetători științifici conduse de ei. Apreciez la fel prietenia lor față de noi. Doresc țării romînești să înflorească mereu!

Praga, august 1964

F. C. S. GRANT

secretar general al Sindicatului național al muncitorilor feroviari și portuari din Ghana:

Am avut privilegiul și fericirea de a asista, ca martor entuziast, la demonstrația unor mase uriașe de oameni ai muncii însuflețiți și plini de bucurie care-și manifestau solidaritatea și unitatea în munca de construire a socialismului și atașamentul față de conducătorii țării, cu prilejul festivităților de 1 Mai.

Păstrez din vizita mea o puternică impresie despre ospitalitatea minunată, nemaiîntîlnită, și prietenia poporului; oriunde te-ai afla, fie pe mărețele bulevarde și minunatele grădini ale Bucureștiului, sau pe ogoarele țării, sau în fabricile și uzinele — cum ar fi Uzina de tractoare de la Brașov, sau în cîmpurile petrolifere de la Ploiești, în întreprinderile chimice ale Moldovei, sau în frumosul port Constanța.

Am fost cît se poate de plăcut impresionat de ceea ce am putut învăța în calitatea mea de conducător sindical, într-o țară unde oamenii muncii, tehnicienii, inginerii desfășoară o activitate entuziastă, aducîndu-și o contribuție creatoare la dezvoltarea economică prin munca lor, prin nenumărate inovații și invenții. A fost o adevărată bucurie să îi urmăresc în munca lor plină de zel, să le împărtășesc aspirațiile.

Această identificare a muncitorilor cu activitatea și sarcinile lor își găsește expresia în ritmul continuu de dezvoltare caracteristic pentru toate domeniile de activitate.

Cu prilejul zilei naționale a Romîniei, prilej de bucurie pentru întregul popor ghanez, adresez un salut poporului romîn, urîndu-i nou și mai mari succese în activitatea și aspirațiile sale, în munca de construire a unei țări demne de eroi. Fie ca poporul romîn să trăiască în pace, liniște și prosperitate pentru a-i întîmpina cu pîinea și sarea tradițională pe toți cei care au norocul de a trece prin pitoreasca lor țară.

Accra, august 1964

Orville L. FREEMAN

ministrul agriculturii al S.U.A.:

Folosesc prilejul sărbătorii naționale a Romîniei pentru a adresa un salut și mulțumiri poporului romîn care mi-a făcut o primire plină de caldă prietenie, mie, soției mele și tuturor membrilor delegației agricole americane care au vizitat țara în luna august 1963.

Pentru noi a fost o plăcere deosebită să facem cunoștință cu gospodăriile agricole romînești, cu agricultorii și oficialitățile Romîniei.

Am făcut această vizită convins că schimbul de experiență și idei în agricultură, unul din domeniile care contribuie la îmbunătățirea nivelului de trai al populației, constituie o cale sigură pentru a menține și îmbunătăți relațiile dintre state. Nu am fost dezamăgit.

E un prilej de mare satisfacție să constatăm că după discuțiile în aceste probleme cu președintele Consiliului de Stat, Gheorghe Gheorghiu-Dej, și cu alte personalități oficiale ale Romîniei, s-au înregistrat acțiuni semnificative din partea ambelor țări pentru intensificarea contactelor, extinderea comerțului și îmbunătățirea relațiilor. Agricultorii romîni au vizitat fermele unor familii americane, avînd posibilitatea să facă aici schimb de experiență și, așa cum spun fermierii americani, „să învețe din practică". Funcționari oficiali romîni din domeniul agriculturii organizează schimburi de vizite și de informații cu Departamentul Agriculturii al S.U.A., cu oameni de știință și tehnicieni americani.

Avem un țel comun în eforturile noastre pentru a produce cît mai eficient o abundență de produse de bună calitate pentru populație. Vă adresez urările mele cele mai bune în această activitate și vă asigur că agricultura americană va continua să promoveze și să întărească legăturile de prietenie care există între popoarele american și romîn.

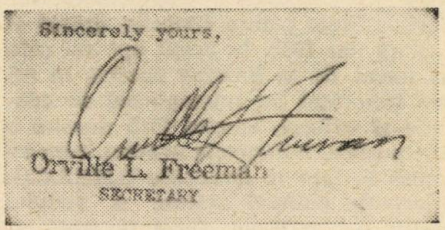

Washington, august 1964

Lord Wakefield of KENDAL:

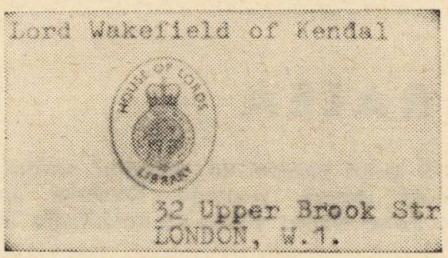

În numele grupului parlamentar anglo-romîn, vă adresez cele mai bune urări cu prilejul celei de-a XX-a aniversări a eliberării țării dv.

De la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial, în întreaga lume instituțiile parlamentare au înregistrat progrese deosebite. În Anglia, există o filială a Uniunii interparlamentare. Ea este alcătuită din membri ai tuturor partidelor, atît din Camera Lorzilor cît și din Camera Comunelor. Ei se organizează apoi în grupuri mai restrînse care se pot concentra asupra activităților și relațiilor cu una sau alta dintre țările față de care manifestă interes deosebit.

Acum cîțiva ani, unii dintre noi, care vizitaseră Romînia sau care, sub o formă sau alta, întrețineau legături cu țara dv., au constituit grupul parlamentar anglo-romîn.

Anul trecut noi am avut plăcerea să primim vizita unor reprezentanți ai parlamentului romîn și satisfacția de a întîlni pe membrii unei delegații de ziariști. Cu prilejul acestor întîlniri se stabilesc contacte prietenești și au loc schimburi de informații valoroase.

Membrii grupului parlamentar anglo-romîn doresc să facă tot ce le stă în putință pentru ca progresele realizate în Romînia în numeroase domenii să fie cît mai larg cunoscute în țara noastră. Credem că relațiile între țări pot fi continuu îmbunătățite și legăturile de prietenie mereu întărite prin discuții, întîlniri și vizite neoficiale, întotdeauna necesare, precum și prin discuțiile cu caracter oficial.

Londra, august 1964

G. Ugo PAPI

rectorul Universității din Roma:

Dezvoltarea relațiilor culturale între generoasa națiune romînă și Italia sînt foarte de dorit și îngăduie speranța unor roade bogate. Cele două țări au numeroase probleme comune — îndeosebi cele legate de dezvoltarea lor economică și socială. În această privință ar fi cît se poate de indicat un schimb de profesori și de studenți între Universitatea din Roma și Universitățile romînești, pentru a adînci proiecte și probleme referitoare la dezvoltare.

Intensificarea contactelor dintre Italia și Romînia deschide perspectivele unor avantaje importante și din punct de vedere comercial, ca de pildă creșterea schimburilor, în ambele sensuri, de bunuri tehnice și de servicii.

Romînia constituie o forță creatoare formidabilă, proiectată spre viitor. Italia îi dorește realizări cît mai importante și dorește să contribuie la acestea.

Roma, august 1964

Ultimii ani au cunoscut o substanțială intensificare a legăturilor țării noastre cu Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură. Pentru a prezenta cititorilor LUMII principalele aspecte ale prezenței Romîniei la U.N.E.S.C.O. ne-am adresat acad. Mihai RALEA, președintele Comisiei naționale a R. P. Romîne pentru U.N.E.S.C.O., și d-lui René MAHEU, director general al U.N.E.S.C.O.

ROMÎNIA LA UNESCO

— Cum apreciați activitatea R.P. Romîne în cadrul U.N.E.S.C.O. ?

— În preajma celei de-a 20-a aniversări a eliberării țării noastre de sub jugul fascist, se cuvine să stabilim un bilanț al activității noastre în cadrul U.N.E.S.C.O. După cum se știe, R.P. Romînă este membră a Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură din 1956. În acești opt ani care au trecut de la intrarea noastră în cel mai important for internațional de educație și cultură, aportul țării noastre a fost pozitiv. Inițiativele noastre, care au tradus în fapt în domeniile U.N.E.S.C.O. principiile politicii externe a statului nostru, au găsit un climat favorabil și s-au concretizat, de-a lungul anilor, în activități de prestigiu pe arena internațională.

Mă voi referi în special la două inițiative însemnate ale politicii externe românești, care și-au găsit în cadrul U.N.E.S.C.O. o realizare cu mari perspective.

E vorba mai întîi de cooperarea culturală și științifică în regiunea balcanică. Este cunoscut faptul că țara noastră militează pentru colaborarea regională și buna înțelegere între țări cu sisteme social-economice deosebite. Proiectele noastre de strîngere a relațiilor culturale și științifice cu țările balcanice au aflat o rezolvare favorabilă în cadrul activităților regionale promovate și de U.N.E.S.C.O. Astfel, în iulie 1962, Comisia națională romînă pentru U.N.E.S.C.O., cu sprijinul și sub egida U.N.E.S.C.O., a organizat la Sinaia un Colocviu internațional de civilizații balcanice, care a însemnat o importantă reuniune de savanți și specialiști eminenți în domeniul balcanologiei. S-a născut atunci ideea creării unui organism internațional, care să promoveze cercetările științifice în acest domeniu. Astfel a luat ființă, în aprilie 1963, Asociația internațională de studii sud-est europene, al cărui sediu este la București și care grupează în prezent numeroși reprezentanți din țări balcanice și nebalcanice. Asociația a fost și este încurajată în activitatea ei de U.N.E.S.C.O. și de Consiliul internațional de filozofie și științe umane (C.I.P.S.H.), care este cel mai important organism în domeniul disciplinelor umanistice, afiliat la U.N.E.S.C.O.

În mai 1964, Comisia națională a luat inițiativa convocării la București a primei consfătuiri a Comisiilor naționale pentru U.N.E.S.C.O. din țările balcanice, consfătuire la care au participat reprezentanții Comisiilor naționale din Albania, Bulgaria, Grecia, Iugoslavia și Turcia. Cu acest prilej, s-au adoptat hotărîri menite să stimuleze în anii ce vin colaborarea multilaterală și reciproc avantajoasă între Comisiile naționale U.N.E.S.C.O. pentru aplicarea programului Organizației. Așa cum arăta recent directorul general al U.N.E.S.C.O., René Maheu, cu ocazia vizitei pe care președintele Consiliului de Miniștri al R.P. Romîne, tovarășul Ion Gheorghe Maurer, a făcut-o la Sediul U.N.E.S.C.O. din Paris, țara noastră este singura țară europeană care, pînă în prezent, a luat inițiativa realizării unui program regional european, menit să favorizeze cunoașterea reciprocă și înțelegerea internațională.

A doua inițiativă importantă pe care țara noastră o are în cadrul U.N.E.S.C.O. se referă la educația tineretului în spiritul idealurilor de pace, de respect reciproc și de înțelegere între popoare. Sînt cunoscute rezultatele pozitive pe care inițiativa romînească, lansată de la tribuna O.N.U. de tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, în 1960, le-a înregistrat în cadrul Națiunilor Unite. O.N.U. se pregătește, la cea de-a 19-a sesiune a Adunării Generale, care se va deschide în luna noiembrie, să ia în discuție elaborarea finală și adoptarea Declarației privind principiile de promovare în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, de respect reciproc și de înțelegere între popoare.

În cadrul U.N.E.S.C.O., R.P. Romînă a militat și militează pentru extinderea și îmbunătățirea programului destinat activităților de tineret. Peste cîteva zile, chiar în ziua de 23 august, se va deschide la Grenoble, în Franța, Conferința

MIHAI RALEA

Nimeni nu și-ar fi putut închipui că, acordînd revistei LUMEA un interviu despre prezența Romîniei la U.N.E.S.C.O., Mihai Ralea dădea ultima sa contribuție în presă.

Moartea lui Mihai Ralea ne umple de durere. Omul multilateral, care s-a ilustrat, vreme de peste patru decenii, pe toate tărîmurile vieții noastre publice, nu mai e. Cu el a dispărut unul din marii intelectuali progresiști ai poporului romîn. Drumul ascendent pe care l-a parcurs gînditorul și omul de acțiune – jalonat de cărți fundamentale, de la „Ideea de revoluție în doctrinele socialiste" (1923), la „Sociologia succesului" (1962) – e semnificativ pentru unitatea gîndirii și activității lui Ralea.

Filozof al culturii, psiholog și estetician, critic literar și neuitat memorialist, profesor universitar de mare prestigiu, orator cu un farmec nespus, – Mihai Ralea a îmbinat, de-a lungul unei prodigioase cariere, pasiunea ideilor cu cea a acțiunii. Omul politic, diplomatul, activistul pe tărîm obștesc au împlinit profilul multilateral al lui Mihai Ralea.

Discernînd sensul adevărat al istoriei, militînd încă din tinerețe pentru democrație și progres, Mihai Ralea s-a alăturat luptei clasei noastre muncitoare și a fost, după 23 August, soldat credincios al socialismului.

Numele său va rămîne de-a pururi legat de lupta și de victoriile poporului nostru pentru o viață liberă și fericită.

Amintirea omului va dăinui în sufletul contemporanilor, ca imaginea unui optimism robust, a unei dăruiri de sine pentru cauzele generoase și drepte, a unei minți luminate și veșnic credincioase umanismului, progresului și păcii.

Valentin LIPATTI

internațională în problemele educației extrașcolare a tineretului. Ideea unei asemenea conferințe a fost formulată de țara noastră încă din 1960, în cadrul celei de-a 11-a sesiuni a Conferinței generale U.N.E.S.C.O. Conferința de la Grenoble este chemată, printre altele, să formuleze recomandări privind ameliorarea programului de perspectivă al U.N.E.S.C.O. în domeniul educației tineretului, și observații asupra acțiunii întreprinse la O.N.U. în acest domeniu.

Cred că toate aceste activități, atît la O.N.U. cît și la U.N.E.S.C.O., nu vor întîrzia să promoveze un ideal comun: necesitatea ca tineretul din toate țările lumii să înțeleagă mai bine imperativele epocii noastre, să fie educat în spiritul lor și, printr-o mai bună cunoaștere și colaborare pe plan internațional, să devină un factor activ în lupta pentru o lume pașnică, constructivă, ferită de prejudecăți și de amenințările unui nou conflict mondial

— Ce realizări mai însemnate a avut Comisia națională română pentru U.N.E.S.C.O. în acești ani ?

— În ultimii ani, Comisia națională, în calitatea sa de organ consultativ al Guvernului R.P. Române și de instituție care coordonează activitățile U.N.E.S.C.O. în țara noastră, a desfășurat multe activități rodnice. Aș aminti, ca un exemplu, contribuția pe care Comisia națională română a dat-o cunoașterii peste hotarele țării a realizărilor educative, culturale și științifice din România socialistă. Reuniuni internaționale, organizate în țară de Comisia națională, ca, bunăoară, Colocviul de civilizații romanice (1959), Stagii despre educația adulților (1957, 1958, 1960), mai sus-amintitul Colocviu de civilizații balcanice (1962) — au dovedit, în dialogul fecund cu reprezentanți ai științei din alte țări, nivelul înalt al cercetării științifice din țara noastră. Expoziții itinerante, ca cea consacrată monumentelor arheologice din R.P. Română, au popularizat în multe regiuni ale lumii succesele științei românești. Comisia națională a desfășurat și o activitate editorială, care s-a bucurat de o apreciere unanimă. Albume ca cel consacrat frescelor exterioare ale mînăstirilor din Moldova, lui George Enescu sau lui Caragiale; antologii ca *Nouvelles roumaines*, publicată la editura Seghers din Paris, sau prezentarea în diapozitive a maeștrilor picturii românești; ediția franceză de opere alese ale lui I. L. Caragiale, bibliografii critice consacrate difuzării în România a operelor lui Tagore, Cehov, Dickens sau Shakespeare, broșuri privind dezvoltarea teatrului și bibliotecilor din țara noastră, prezentarea operei unor savanți ca dr. Gh. Marinescu, sau a unor artiști ca Brîncuși — au contribuit de bună seamă la o mai bună cunoaștere peste hotare a culturii poporului român și au promovat relații de informare și de colaborare culturală cu comisiile naționale din multe alte țări.

— România a fost aleasă, în 1962, membră în Consiliul Executiv. Ce ne puteți spune despre activitatea desfășurată în acest for de conducere al U.N.E.S.C.O. ?

— Noi credem că U.N.E.S.C.O. are menirea să slujească, în cadrul politicii de coexistență pașnică, idealurile unui umanism activ, menit să ducă — prin educație, știință și cultură — la dezvoltarea personalității omului modern.

Îmbinînd cercetarea teoretică cu activitățile practice, U.N.E.S.C.O. poate, după părerea noastră, să realizeze acțiuni rodnice, capabile să favorizeze cunoașterea și înțelegerea internațională și să contribuie la acel climat internațional de respect, de prietenie și de pace, fără de care nimic durabil nu poate fi întreprins în epoca noastră.

Reprezentanții țării noastre, atît în Consiliul Executiv cît și în întrunirile din cadrul U.N.E.S.C.O., au militat pentru promovarea acestor principii, ca o consecință firească a politicii de coexistență pașnică între statele cu orînduiri sociale diferite.

Cristian POPIȘTEANU

14 august, 1964

O scrisoare a lui RENÉ MAHEU

Vizita, din păcate prea scurtă, pe care am făcut-o în România în iulie 1962 mi-a lăsat amintiri excelente și nu voi uita niciodată cordialitatea cu care am fost primit. În cursul întrevederilor pe care le-am avut cu acest prilej cu diferiți reprezentanți ai cercurilor politice, științifice, culturale, din învățămînt, am putut constata profundul atașament al guvernului și poporului român față de cauza păcii, promovării drepturilor omului și solidarității internaționale.

Îmi exprim îndeosebi satisfacția pentru prețioasa contribuție pe care România o aduce la colaborarea intelectuală internațională și care se înscrie în marea tradiție umanistă întruchipată în mod atît de eminent de acad. Tudor Vianu, membru al Consiliului Executiv al U.N.E.S.C.O., și a cărui dispariție recentă a fost resimțită în cadrul Organizației ca pierderea unui adevărat prieten.

În ce mă privește doresc din toată inima ca fructuoasa colaborare stabilită între România și U.N.E.S.C.O. să continue a se dezvolta în anii viitori și consider ca un indiciu dintre cele mai promițătoare în acest sens recenta vizită pe care Excelența Sa dl Ion Gheorghe Maurer, președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Române, a făcut-o la U.N.E.S.C.O. în cursul călătoriei sale oficiale în Franța.

Schimburile de vederi care au avut loc cu acest prilej au scos în evidență, poate cu și mai multă precizie decît acum doi ani la București, posibilitățile diverse de progres oferite de această colaborare. Pentru mine aceasta este un motiv de mare satisfacție și nu voi ezita să depun eforturi active în această direcție, pe măsura puterilor mele, pentru a face ca posibilitățile să devină realități concrete.

Paris, august 1964

Galdi LASZLO

profesor universitar, șeful secției de lexicografie la Institutul de lingvistică :

În ultimii ani am fost de mai multe ori în Republica Populară Română. În cursul acestor călătorii am constatat cu cea mai mare satisfacție progresul pe toate tărîmurile vieții românești.

Am strînse legături cu acei colegi din București și Cluj, care ca și mine, se ocupă cu problemele istoriei limbii și literaturii române. Ca și în Ungaria noua organizare a Academiei oferă perspective noi și disciplinei noastre. La institutul de lingvistică din București se nasc în fiecare an proiecte care aduc contribuții extrem de prețioase și pentru oamenii de știință din străinătate.

Constat cu plăcere că tot așa de rodnic se desfășoară munca și pe tărîmul istoriei literare.

În anul acesta în cadrul festivităților închinate lui Eminescu am avut din nou ocazia să vizitez atît litoralul românesc cît și cîteva așezări istorice din Moldova. Pretutindeni se remarcă avîntul neîntrerupt al edificării viitorului.

Desigur această prodigioasă dezvoltare a întregii țări n-ar fi cu putință fără succesele politice și economice care caracterizează viața României de azi.

În timpul ultimelor două decenii, R. P. Română a făcut un mare progres, care deschide perspective din ce în ce mai îmbucurătoare și pentru viitor.

Budapesta, august 1964

Ilia KIULOVSKI

redactor-șef al ziarului Otecestven Front – Sofia :

Fiecare țară oferă oaspeților săi surprize plăcute. România frățească ne-a oferit în 15 zile imagini deosebite. Ea ne-a arătat minunate și neuitate frumusețí al naturii. Casele, bulevardele, străzile, muzeele, marile construcții și uzine, pe care ospitalitatea ni le-a oferit cu căldură și amabilitate, au descoperit în fața mea virtuțile unui popor brav.

La București, Ploiești, Brașov, Săvinești, Borzești am vizitat uzine care sînt o confirmare strălucită a faptului că munca liberă și conștientă a poporului poate crea asemenea valori. Pentru mine, cetățean al Bulgariei, este deosebit de plăcut să-mi dau seama că România frățească își aduce cu avînt contribuția la cauza progresului uman, alături de celelalte țări socialiste.

La București, Galați și Brăila am văzut cu pietate lăcașuri sfinte legate de istoria patriei mele și scumpe inimii oricărui bulgar. Sînt bucuros că România nouă cinstește aceste lăcașuri.

În 20 de ani, românii au schimbat considerabil aspectul patriei lor, au creat valori cu care, pe bună dreptate, se pot mîndri.

Doresc să mă alătur, împreună cu întregul nostru popor, sentimentelor de bucurie ale prietenilor și fraților noștri români și să le urez noi cuceriri pe drumul construcției pașnice.

Sofia, august 1964

Economiști străini
și presa internațională
despre

INDUSTRIALIZAREA ROMÎNIEI

În anul celei de-a XX-a aniversări a eliberării, Romînia socialistă se înfățișează ca o țară radical schimbată, cu o economie în plin avînt și o cultură înfloritoare.

Tot mai numeroasele articole ce apar în presa internațională, ca și unele cărți scrise de economiști străini, dezbat problemele industrializării Romîniei, relevînd experiența pe care a acumulat-o țara noastră în acest domeniu.

„Uriașe progrese pe calea industrializării"

Sintetizînd succesele obținute în procesul industrializării socialiste a țării noastre, prof. John Michael Montias, de la Universitatea Yale (S.U.A.), într-o comunicare dedicată economiei românești, făcută la Congresul economiștilor americani, scria următoarele: „Industrializarea și-a croit un loc deosebit de important în Romînia, care a pornit de la o bază antebelică foarte scăzută... Partidul Muncitoresc Romîn a pus accentul simultan pe două obiective: rapida industrializare și colectivizarea satelor. Programul de investiții industriale s-a desfășurat pe un front tot mai larg". Comparînd industrializarea socialistă a Romîniei, bazată pe creșterea cu precădere a producției mijloacelor de producție, cu industrializarea capitalistă, pe care el o denumește „tradițională", economistul american scrie: „Economia progresînd, planificatorii romîni au obținut un adevărat succes. Ei au pus accentul — în enormele investiții — pe sectoarele fundamentale" *(The American Economic Review*, vol. LIII, 1963).

Un alt studiu, intitulat *Dezvoltarea economică a Romîniei*, publicat de către prof. dr. D. Matkovic în revista vest-germană *Aussenpolitik* (caietul 4/1964), prezintă procesul industrializării Romîniei contemporane prin comparație cu nivelul antebelic. „Industria românească de dinaintea celui de-al doilea război mondial era slab dezvoltată... Chiar industria extractivă — cu excepția celei de țiței — era puțin dezvoltată... Romînia, care a fost pînă la ultimul război mondial o țară precumpănitor agrară, și-a cucerit în ultimul deceniu și jumătate un loc între țările industriale din răsăritul Europei. Pentru aceasta și-a folosit într-o măsură mult mai mare decît altădată bogățiile solului său". Și mai departe: „Rapida industrializare a schimbat complet fața Romîniei așa cum era ea cunoscută în perioada antebelică..."

În aceeași ordine de idei, revista tunisiană *Jeune Afrique* scria sub titlul *20 de ani de construcție pașnică în Romînia*: „Aplicarea sistematică și perseverentă a politicii de industrializare socialistă, cu dezvoltarea prioritară a industriei grele și a ramurilor sale (industriile construcțiilor mecanice, chimică și energetică) a dat posibilitate Romîniei să se transforme într-un timp scurt într-o țară dezvoltată din punct de vedere industrial, cu o agricultură în plină înflorire".

Sub semnătura economistului V. Ilin, revista *Mejdunarodnaia Jizn* (august 1964) publică un amplu studiu intitulat *Romînia populară împlinește 20 de ani*, în care se spune: „În cei 20 de ani care au trecut de la eliberarea Romîniei de sub jugul fascist, poporul romîn a transformat înfățișarea țării sale, care a devenit de nerecunoscut, a obținut succese remarcabile în construcția vieții noi. Folosind în mod creator avantajele modului socialist de producție și experiența țărilor frățești, Partidul Muncitoresc Romîn a dus poporul la victoria socialismului la orașe și sate... Nu există domeniu în viața țării în care să nu fi intervenit schimbări... În procesul construirii socialismului s-a schimbat radical caracterul economiei naționale a Romîniei". Analizînd cauzele profundelor schimbări intervenite în economia R.P. Romîne, autorul arată că ele se află în „înfăptuirea industrializării socialiste,... dezvoltarea bazei tehnico-materiale a socialismului".

După ce se arată că „ultimii ani au fost martorii unei dezvoltări remarcabile a industriei Romîniei" și că „industria Romîniei este pe punctul de a intra într-o nouă perioadă de extindere", într-un larg articol publicat de ziarul londonez *Times* se scrie: „Romînia s-a transformat dintr-o țară cu o industrie slab dezvoltată și o agricultură rămasă în urmă într-un stat dezvoltat industrial-agrar. A fost creată și dezvoltată rapid o bază modernă energetică, metalurgică, chimică, electrică, de prelucrare a petrolului, de fabricare a tractoarelor și autocamioanelor și s-au dezvoltat cu succes agricultura și știința".

„Ritmul ridicat al dezvoltării"

Una din principalele remarci, pe care economiști din numeroase țări le fac în legătură cu dezvoltarea economiei — și în primul rînd a industriei — Romîniei contemporane, este aceea privitoare la ritm.

Studiul Consiliului Economic și Social al O.N.U. pe anul 1963, publicat în iunie 1964 *(Étude sur l'économie mondiale)*, dedică un larg capitol economiei țărilor socialiste, în care se relevă că „ritmul de dezvoltare industrială a Romîniei este printre cele mai rapide, rata sa de creștere în momentul de față ocupînd locul al doilea în lume". Studiul arată că „producția industrială a țărilor cu economie planificată a continuat să crească într-un ritm ridicat... Romînia a cunoscut din nou ritmul cel mai înalt al creșterii industriale, adică 12,5 la sută". În diferitele paragrafe, consacrate ritmului de

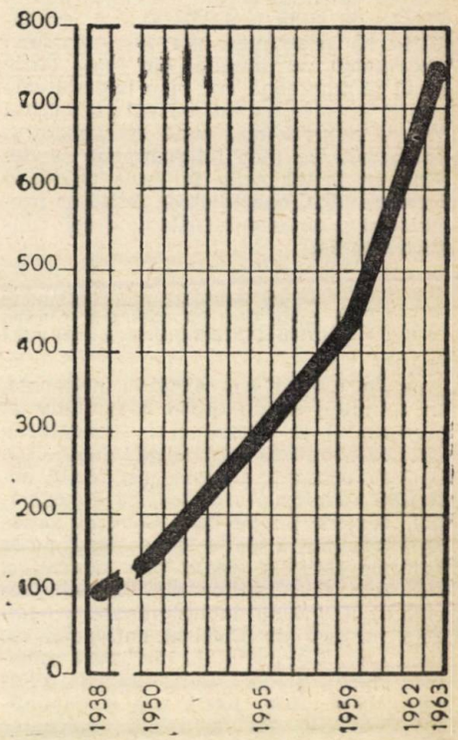

Creșterea producției industriale în Romînia (1938 = 100)

creștere în principalele ramuri industriale, se întîlnesc numeroase referiri la țara noastră: „În Romînia, în sectorul bunurilor de consum, producția industriei ușoare a sporit cu 10 la sută... Creșterea producției de electricitate a fost deosebit de remarcabilă în Romînia, unde punerea în exploatare a noi centrale termice a contribuit din plin la creșterea producției." Referindu-se la dezvoltarea industriei chimice, studiul arată că ea a fost deosebit de semnificativă în Romînia, unde producția a crescut cu 30 la sută în 1963.

Referindu-se la ritm și la consecințele lui, publicația belgiană *Information du Commerce extérieur* după ce scrie că Romînia are „una din cele mai dinamice economii ale Europei", subliniază că „puține țări au cunoscut într-un timp mai scurt de 20 de ani o metamorfoză atît de radicală ca aceea a Romîniei".

Săptămînalul francez *L'Express* remarca în această privință: „Romînia cunoaște unul dintre cei mai ridicați indici de creștere din Europa: 13,2 la sută în medie anual în perioada 1951—1963 și peste 20 la sută în anumite ramuri cum sînt a industriei mecanice sau chimice". Tot astfel, în publicația franceză *Notes et Études Documentaires*, editată de secretariatul general al guvernului francez, se poate citi: „trebuie subliniat ritmul ridicat al dezvoltării economiei naționale (a Romîniei — n.n.). Producția industrială globală a crescut în 1963 cu 12,5 la sută."

„Romînia construieşte ramurile principale ale industriei"

Una din remarcile cele mai des întîlnite în legătură cu dezvoltarea industriei în Romînia este aceea că industrializarea a creat ramuri noi de producţie inexistente înainte de război.

„În anii puterii populare — se spune de pildă în studiul citat mai înainte al economistului sovietic V. Ilin — au fost create ramuri industriale noi, de pildă construcţii navale, a fost pusă la punct producţia de utilaj petrolier, maşini-unelte prelucrătoare de metal, motoare cu combustie internă, maşini agricole, autocamioane etc. A fost organizată producţia de utilaj siderurgic, minier, pentru industria chimică, alimentară şi uşoară... În prezent, R. P. Romînă nu numai că satisface principala parte a necesităţilor ţării de maşini şi utilaje, dar şi exportă aceste produse".

După constatarea generală că „politica industrială a Romîniei postbelice marchează o serie de tendinţe", studiul amintit anterior, al prof. dr. D. Matkovic, precizează următoarele cu privire la dezvoltarea multilaterală a industriei: „În cursul industrializării a fost stimulată prin toate mijloacele construirea şi reconstruirea industriei metalurgice, ca bază pentru industria prelucrătoare... Direct legată de industria metalurgică s-a dezvoltat în acelaşi timp o remarcabilă industrie constructoare de maşini. Întreprinderile existente au fost dezvoltate şi noi fabrici au fost ridicate. Numărul sortimentelor industriei prelucrătoare de metal s-a multiplicat rapid în ultimii ani... Legată de industria prelucrătoare de metal s-a dezvoltat şi industria electrotehnică". După ce enumeră o altă serie de ramuri industriale, autorul conchide că „potenţialul industrial al Romîniei a fost dezvoltat în numeroase direcţii. Fără îndoială, progresul tehnic şi industrializarea şi-au croit un drum sigur în această parte a Europei, care altădată era rămasă în urmă. Datorită industrializării, Romînia a devenit o ţară exportatoare a numeroase produse industriale".

Enumerînd noile ramuri industriale apărute în procesul industrializării, revista italiană *Relazioni internazionali* scria că în Romînia „s-a trecut în mod rapid la construcţia unor mari complexe ale industriei chimice, la ridicarea şi dezvoltarea a numeroase fabrici prelucrătoare de metal, la crearea unor mari întreprinderi producătoare de bunuri de producţie şi de consum care nu mai fuseseră pînă atunci fabricate în ţară".

După o vizită în ţara noastră, ziaristul american Eric Bourne scria într-o suită de ample reportaje economice publicate în *Christian Science Monitor*: „Romînia este o ţară care a realizat progrese uriaşe şi impresionante pe calea industrializării. Ea este în plină desfăşurare a unui program enorm de dezvoltare multilaterală. Multe întreprinderi noi sînt date producţiei. Se construiesc în continuare numeroase întreprinderi industriale. Tipic pentru efortul care se face acum este marele complex siderurgic de la Galaţi, în curs de construcţie". Referindu-se la principalele ramuri ale industriei R. P. Romîne, E. Bourne citează industria constructoare de maşini şi ramurile energetice.

Ziarul vienez *Die Presse* a publicat recent un ciclu de articole ale gazetarului Paul Lenvai, în care citim: „Romînia a obţinut succese de netăgăduit în industrializare... Romînia construieşte ramurile principale ale unei industrii moderne într-un ritm rapid".

„Chimia — domeniu fruntaş"

O ramură care se bucură în ţara noastră de o atenţie deosebită este industria chimică. După cum remarca revista sovietică *Ekonomiceskaia Gazeta*, „industria chimică este una din ramurile economiei Romîniei care se dezvoltă deosebit de rapid. În ţară se construiesc şi se înzestrează numeroase mari întreprinderi chimice".

În studiul său publicat în *Aussenpolitik*, prof. dr. D. Matkovic, referindu-se la industria chimică, scrie: „Cu toate că materii prime pentru o industrie chimică existau din belşug, aceasta era altădată slab dezvoltată... Noua industrie chimică este printre industriile româneşti care s-au dezvoltat cel mai rapid în anii 1951—1963. În anii postbelici au fost construite în special întreprinderi ale chimiei grele".

Referindu-se îndeosebi la industria petrochimică, oficiosul austriac *Wiener Zeitung* scrie: „Romînia, cîndva un important exportator de ţiţei, poate să prelucreze singură acum, datorită creşterii capacităţii rafinăriilor sale, întreaga cantitate de ţiţei extrasă. Există preocuparea de a elabora, în centrele moderne ale industriei petrochimice, benzine cu cifre octanice ridicate şi uleiuri de calitate superioară pentru export".

Dezvoltarea industriei chimice în ţara noastră face şi obiectul articolului „Chimia — domeniu fruntaş al industriei", din publicaţia economică poloneză *Zycie Gospodarcze*, în care citim: „Bogăţiile naturale ale Romîniei abundă în diverse materii prime, necesare industriei chimice — petrol, cărbune, metal, sare, minereuri neferoase şi multe altele. Cu toate acestea, în trecut, producţia industriei chimice nu depăşea 2,7 la sută din producţia industrială globală a ţării. Ritmul înalt de dezvoltare al industriei chimice este una din trăsăturile caracteristice ale industrializării Romîniei. Această ramură deosebit de importantă a economiei naţionale a produs anul trecut de 23 de ori mai mult decît în 1938. Participarea valorică a industriei chimice în întreaga producţie industrială s-a ridicat anul trecut la 8,5 la sută (trebuie menţionat că în 1963 producţia globală a industriei a crescut de peste şapte ori în comparaţie cu 1938)". După ce arată că industria chimică produce în prezent mii de produse, ziarul arată că „dintre acestea, multe se bucură de o bună atenţie pe pieţele străine".

„Instalaţii şi construcţii moderne"

Consecinţele procesului de industrializare preocupă economiştii care scriu despre dezvoltarea economiei Romîniei postbelice. În acest sens, o remarcă des întîlnită este aceea că industrializarea Romîniei în perioada actuală dă posibilitatea introducerii în economia noastră a celor mai noi realizări tehnico-ştiinţifice obţinute în lume. După cum spune Takamura Morita, reprezentant al Asociaţiei japoneze pentru promovarea comerţului internaţional, care a vizitat ţara noastră, „a fost creată baza pentru industrializarea şi introducerea celor mai noi realizări ale ştiinţei şi tehnicii".

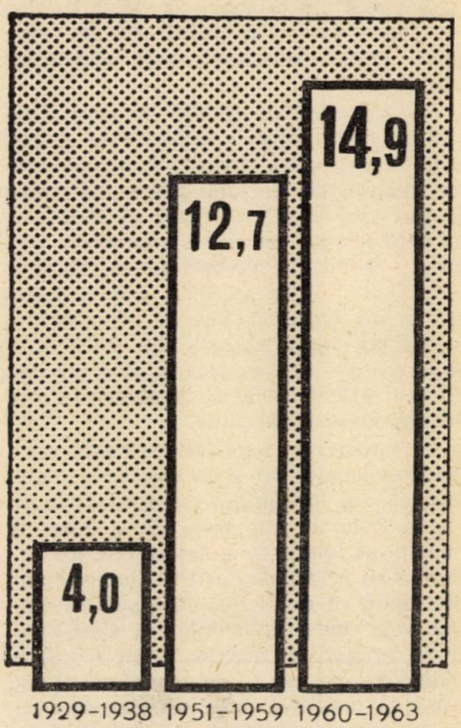

Ritmul mediu anual de creştere a producţiei industriale (în %)

Giuseppe Lauro, directorul general al firmei italiene Innocenti, spunea după o vizită în Romînia: „am rămas profund impresionat de uzinele vizitate, deoarece am văzut instalaţii şi construcţii foarte moderne, un personal tînăr dar foarte bine pregătit, precum şi o foarte interesantă organizare a procesului muncii."

Prof. american John Michael Montias, luînd în consideraţie consecinţele de ansamblu ale industrializării, scrie: „Creşterea aproape extraordinară a producţiei industriale în ultimii ani a fost însoţită de sporuri remarcabile în productivitatea muncii". Referindu-se la consecinţele industrializării pe un plan mai larg, acelaşi economist remarcă: „În multe privinţe ţara a fost modernizată radical. Capacitatea productivă a economiei a fost atît de mult sporită încît au fost create pentru consumul populaţiei necesităţi cu mult mai mari decît înainte de industrializare".

Înfăptuirea industrializării socialiste a Romîniei joacă un rol însemnat în asigurarea progresului continuu al întregii economii naţionale şi, implicit, în asigurarea creşterii necontenite a nivelului de trai al poporului nostru.

Atenţia de care se bucură succesele industrializării Romîniei pe plan internaţional constituie pentru poporul nostru o îndreptăţită mîndrie. Recunoaşterea largă a ritmului rapid al dezvoltării producţiei noastre industriale, aprecierea favorabilă pe care o obţin produsele industriei româneşti pe piaţa mondială în condiţiile dezvoltării sale multilaterale, constituie tot atîtea dovezi ale mersului mereu ascendent al economiei R. P. Romîne.

Gh. P. APOSTOL

MESAJE DE PESTE HOTARE

Drew PEARSON

ziarist american :

Cea mai importantă din modificările care au survenit, în ultimii ani, în relațiile romîno-americane este dispariția neîncrederii.

Îmi amintesc că în 1958 Uniunea Ziariștilor din Romînia m-a invitat la București pentru a lua cuvîntul la o reuniune internațională. Era din partea lor o inițiativă curajoasă și trebuie să recunosc că atunci cînd am primit-o nu eram, eu, prea curajos. Pe vremea aceea, în Statele Unite, țările socialiste erau privite cu multă bănuială, așa că, prevăzător, m-am consultat cu unii din redactorii șefi cu care lucram, dacă să plec sau nu. Ei s-au arătat destul de înțelegători, așa că am mers în Romînia.

La întoarcere, i-am informat prin scrisori personale, dar și în coloanele ziarelor, că am fost primit cu ospitalitate și că în Romînia atît presa cît și oamenii manifestă toleranță și înțelegere. Redactorii s-au arătat deosebit de impresionați de faptul că presa romînă a publicat cuvîntarea mea la reuniunea ziariștilor. Pînă atunci în Statele Unite impresia predominantă era că americanii nu-și pot rosti în public cuvîntul dincolo de ceea ce se numea pe atunci „cortina de fier".

În 1960 dl Gheorghiu-Dej a avut bunăvoința de a-mi acorda un interviu, atunci cînd participa la sesiunea O.N.U. la New York.

Îmi amintesc că în acea perioadă pichete cuprinzînd refugiați din țările Europei răsăritene își manifestau într-un mod grosolan ostilitatea față de conducătorii delegațiilor acestor țări.

Probleme ridica și faptul că pe vremea aceea Departamentul de Stat avea o atitudine ostilă Romîniei. Am avut o discuție, mai exact o dispută, cu cei de acolo, afirmîndu-le necesitatea îmbunătățirii relațiilor între țările noastre. Călătoria din 1958 și cele scrise de mine despre Romînia au putut contribui la modificarea punctului de vedere al Departamentului de Stat. În orice caz relațiile noastre sînt azi mult îmbunătățite.

Am amintiri durabile de la a doua vizită în Romînia — în 1963 — cînd am avut din nou ocazia de a vorbi d-lui Gheorghiu-Dej. De data aceasta d-sa n-a fost rezervat. A fost ca de obicei, politicos și amabil, dar și comunicativ și încrezător. Mă privea cu mai multă încredere, părea convins de bunele mele intenții. Ce e mai important este că era încrezător în țara sa, în bogățiile, independența și marile ei progrese.

Ar fi bine pentru mulți alți americani să aibă plăcerea și privilegiul de a-l întîlni pe dl Gheorghiu-Dej. Îl consider o personalitate impresionantă și înțeleaptă.

După evenimentul tragic al asasinării președintelui Kennedy, poporul american a fost impresionat de faptul că poporul romîn a arătat compasiune pentru durerea lui și a trimis în S.U.A. pe unul din cei mai importanți conducători, la funeralii.

Cu această tristă ocazie, am putut să-l cunosc pe vicepreședintele Consiliului de Miniștri, Gheorghe Gaston Marin, invitat de mine la un dineu, la care a fost prezent și președintele Curții Supreme a S.U.A., Earl Warren.

Pe atunci, americanii încetaseră să privească Romînia cu bănuială, și sînt sigur că și romînii nu mai erau bănuitori față de Statele Unite. Cu alte cuvinte, neîncrederea încetase să mai domnească, de ambele părți.

La aceasta a contribuit conducerea înțeleaptă a d-lui Gheorghiu-Dej ; a contribuit, de asemenea, conducerea înțeleaptă a președintelui Kennedy, și, acum, a președintelui Johnson. Am discutat cu președintele Johnson despre relațiile cu Romînia, în special despre importanța dezvoltării relațiilor comerciale. Am căutat să-i apropii pe funcționarii de la Ministerul Comerțului de reprezentanții romîni, pentru a înlătura barierele nu de mult existente, în calea relațiilor comerciale.

Dar mai mult decît orice, la această mai bună înțelegere a contribuit bunul simț al popoarelor romîn și american. Amîndouă sînt, fundamental, popoare iubitoare de pace. Am impresia că Romînia a contribuit la deschiderea drumului spre o îmbunătățire a relațiilor între S.U.A. și blocul comunist în ansamblu. Desigur, la aceasta a contribuit și politica de destindere dusă de dl Hruşciov.

Cred cu tărie că în momentul de față ambele părți înțeleg că comunismul și capitalismul pot coexista și că fiecare țară poate să-și aleagă forma de guvernămînt fără intervenție din afară.

După ultima vizită în Romînia am scris relatări entuziaste în legătură cu progresele realizate. Am povestit despre călătoria făcută în nordul țării, unde romînii, ungurii și germanii trăiesc alături în mod pașnic. Am relatat și despre uriașul program de construcții, despre construcții de locuințe și despre interesantele procedee tehnice folosite în agricultură. Am fost impresionat de producția de tractoare și de înalta calitate a tractoarelor fabricate. Am admirat litoralul romînesc cu hoteluri noi, felul deosebit de artistic și inteligent în care au fost realizate. Plajele romînești nu sînt aglomerate, așa cum se întîmplă în unele state la noi.

Cu ocazia sărbătorii naționale a Romîniei, felicit poporul romîn pentru înțelepciunea arătată, pentru progresele realizate pe calea prosperității, prieteniei și păcii. Fie ca înțelegerea și prietenia cu Statele Unite să continue și să se întărească.

Washington, august 1964

Raymond LATIN

secretar general al Federației sindicale a metalurgiștilor din provincia Liège-Belgia :

E pentru mine o datorie plăcută să vă adresez aceste cîteva cuvinte care exprimă, oricît de imperfect, simpatia manifestată de muncitorii din provincia Liège față de dv.

Anul trecut, cu prilejul unei vacanțe petrecute în Romînia, am putut face constatări care exprimă efortul colectiv întreprins în vederea dezvoltării economice a țării și, în același timp, a îmbunătățirii condițiilor de muncă și de viață culturală a cetățeanului romîn.

O dată ce și-a cucerit în sfîrșit libertatea, poporul romîn știe că munca sa nu mai constituie o marfă menită să asigure profituri exploatatorilor.

Dorința irezistibilă care împinge tineretul către studii, grație sprijinului acordat de stat și de organizațiile sindicale, este întrutotul semnificativă pentru emanciparea omului, a bărbatului ca și a femeii.

Realizările dv. constituie de asemenea o dovadă că forțele păcii devin cu fiecare zi mai importante.

În aceste momente, cu prilejul sărbătorii dv. naționale, permiteți-mi să vă spun că pentru noi, muncitorii belgieni, ar fi o cinste dacă ne-ați număra printre prietenii dv.

Permiteți-mi să adaug de asemenea că, adresînd urările cele mai calde poporului dv., noi salutăm ziua de 23 August cu toată cordialitatea, considerînd bucuria și încrederea dv. ca dovezile concrete ale unei forțe puse în slujba păcii pentru toate popoarele.

Liège, august 1964

HU-IU-DJÎ

locțiitor al ministrului culturii
al R. P. Chineze :

În aceste clipe, cînd întregul popor romîn sărbătorește marea sa sărbătoare, — cea de-a XX-a aniversare a eliberării patriei —, poporul chinez se bucură împreună cu dv. considerînd această sărbătoare ca pe a lui proprie.

Ca un lucrător din domeniul culturii, ca un prieten apropiat al poporului romîn, adresez de la Pekin poporului romîn un cald salut, adresez tovarășilor și prietenilor romîni cunoscuți și celor necunoscuți, călduroase felicitări. În lunile iunie și iulie a.c., împreună cu ceilalți membri ai delegației culturale chineze, am făcut o vizită de prietenie în R. P. Română. Datorită primirii calde și ospitalității de care ne-am bucurat din partea Comitetului de Stat pentru cultură și artă al R. P. Romîne și a tovarășilor romîni, în scurta perioadă de trei săptămîni am fost prin 11 orașe, vizitînd uzine și fabrici, universități, muzee, biblioteci, galerii de artă, teatre, case de cultură. Am vizitat, de asemenea, gospodării agricole de stat și gospodării agricole colective. Am dobîndit în această plăcută călătorie un mai mare bagaj de cunoștințe despre Romînia și marele ei popor. Noi am cunoscut nu numai Romînia de astăzi, dar și trecutul ei. Poporul romîn este un popor eroic, avînd o glorioasă istorie de luptă neînfricată împotriva agresiunii. Secole de-a rîndul Romînia a suferit agresiunea, ocupația și asuprirea imperiilor turc și austro-ungar , precum și a dominației fasciste.

Poporul romîn a învins nu o dată, prin luptă dîrză, dușmani puternici, dobîndind libertatea și independența națională deplină. Poporul romîn prețuiește foarte mult această zi măreață, 23 August, în care a fost obținută victoria în lupta de eliberare națională, pentru că această victorie a fost cucerită de poporul însuși, prin sîngele vărsat de nenumărați fii și fiice ale poporului romîn.

În muzeele de istorie, galeriile de artă și casele de cultură pe care le-am vizitat, precum și în arta populară, am găsit mărturiile evidente ale luptei poporului romîn pentru independență și libertate.

Poporul romîn este nu numai eroic, dar este și harnic și talentat. Am văzut cu ochii mei realizări importante obținute de poporul romîn în construirea socialismului.

Într-o scurtă perioadă, mai puțin de 20 de ani, Romînia s-a transformat dintr-o țară agricolă înapoiată într-o țară industrial-agrară. Îndeosebi după realizarea colectivizării agriculturii, producția agricolă a înregistrat o mare creștere.

Am vizitat orașele Ploiești, Cluj, Brașov, Bacău, Iași ; peste tot s-au înălțat noi orașe industriale. Industriile petrolieră, chimică, metalurgică și altele se află în plină dezvoltare. Romînia, care dispune de bogate resurse naturale, înaintează în mod rapid pe drumul industrializării.

Învățămîntul și cultura au cunoscut și ele mari progrese. Ceea ce provoacă în mod deosebit admirație sînt casele de cultură și cluburile sindicale existente în orașe și sate, popularizarea culturii și științei, precum și bogatele și variatele spectacole folclorice de cîntece și dansuri.

În Romînia am avut contacte largi cu oameni din diferite domenii și mai ales cu oameni din domeniul literaturii, artei și științei. Toți ne-au arătat sentimentele lor deosebit de calde de prietenie față de China. Aceasta este și firesc. Poporul chinez și poporul romîn sînt frați. Relațiile dintre țările noastre au o tradiție îndelungată. Țările noastre au un țel comun de luptă — transformarea patriilor noastre în țări socialiste puternice. Prietenia dintre țările noastre se bazează pe relațiile frățești de egalitate în drepturi, pe internaționalismul proletar. Eu sînt convins, la fel ca și prietenii romîni, că prietenia dintre poporul chinez și poporul romîn se va consolida și dezvolta mai departe.

Pekin, august 1964

Stamatis S. MERCURIS

deputat, președintele Mișcării elene pentru înțelegere balcanică :

Cu ocazia împlinirii a 20 de ani de la eliberarea poporului romîn de sub jugul fascist adresez cel mai călduros salut frățesc eroicului popor al Republicii Populare Romîne.

Învățămintele pe care le-am tras în urma celui de al doilea război mondial ne arată obligația pe care o avem față de popoarele noastre, de a lupta cu toate forțele noastre pentru menținerea spiritului păcii și al colaborării între popoare.

Împreună cu celelalte comitete balcanice pentru pace și înțelegere, sprijinim inițiativa de a lupta pentru înțelegere între popoarele din această regiune și pentru îndepărtarea definitivă din Balcani a armelor nucleare, transformînd această regiune în prima zonă denuclearizată în Europa.

Luptele eroice ale poporului romîn și rezistența sa împotriva fascismului au fost răsplătite cu o cunună a Victoriei, și în timpul celor 20 de ani care au trecut de la eliberare, romînii au muncit cu abnegație pentru a făuri noua Republică populară care astăzi constituie un exemplu de progres, o forță a păcii, a înțelegerii și a civilizației.

Salut această glorioasă aniversare a poporului romîn și sînt sigur că poporul romîn va contribui cu toate forțele sale ca unul dintre cei mai importanți factori, la realizarea păcii mondiale și a coexistenței pașnice în Balcani.

Atena, august 1964

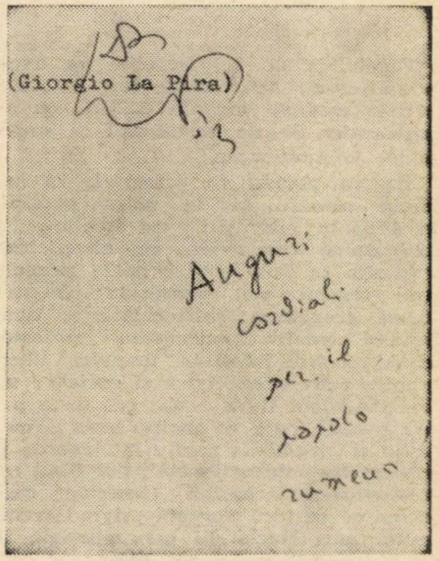

GIORGIO LA PIRA, primarul Florenței :
„Urări cordiale poporului romîn !"

Nicolas GUILLEN

scriitor, Cuba :

Trebuie să spun că am vizitat pentru a patra oară generoasa dv. țară. Ultima oară am fost aci acum doi ani, și deși s-a scurs puțin timp, am întîlnit noi semne ale progresului continuu al acestei republici.

Am luat parte anul acesta la manifestările consacrate lui Eminescu, care mi-au lăsat o foarte vie impresie. Pentru mine aceste manifestări au fost un exemplu al strînsei unități care există, în regimul socialist, între popor și artiștii săi.

Deși din Cuba am călătorit 22 de ore de zbor pînă aci, am făcut-o cu cea mai mare plăcere. În primul rînd, fiindcă totdeauna a fost foarte plăcut pentru mine să vizitez patria voastră, țară de origine latină. În al doilea rînd, consider o onoare extraordinară faptul că am fost invitat la omagiul adus lui Eminescu, a cărui viață și operă sînt pasionante și care reprezintă unul din piscurile poeziei universale.

Încă o dată vă mulțumesc și vă trimit cele mai sincere urări pentru ca sărbătoarea eliberării naționale, 23 August, să fie pentru dumneavoastră nu numai un îmbucurător bilanț de mari și trainice victorii, ci și un punct de plecare pentru noi victorii.

Havana, august 1964

Între 23 august–1 septembrie are loc la Grenoble, în Franța, Conferința internațională consacrată tineretului, organizată de U.N.E.S.C.O.

O INIȚIATIVĂ CU LARG ECOU

Conferința de la Grenoble va avea o participare deosebit de largă — toate statele membre ale U.N.E.S.C.O. și aproximativ 50 de organizații și organisme internaționale.

Ea va aborda în principal, în ședințe plenare și în patru comisii, problemele educației extrașcolare a tineretului, care vine să completeze educația în familie și școală; primele trei comisii sînt prevăzute să studieze pregătirea extrașcolară a tineretului pentru activitatea profesională, pentru folosirea timpului liber, pentru activitatea civică și socială; un loc important îl va ocupa cea de a patra comisie, care va analiza tema „Tineretul și pregătirea pentru înțelegerea și cooperarea internațională", dat fiind recomandarea Adunării Generale care cerea să se facă sugestii privind conținutul unei Declarații internaționale în problema tineretului.

În legătură cu pregătirea tineretului pentru activitatea profesională, problemă care capătă o importanță tot mai mare astăzi, cînd tehnica ia o dezvoltare nemaiîntîlnită și cînd numărul tinerilor care necesită un loc de lucru a crescut, conferința va analiza măsurile pentru asigurarea pregătirii tineretului pentru această activitate, rolul pe care-l poate juca informarea cu caracter general, precum și formarea profesională, în cazul în care aceasta este asumată de organismele de educație extrașcolare.

Pregătirea tineretului pentru folosirea timpului liber implică abordarea unor probleme ca: principalele modalități în care poate fi utilizat timpul liber, rolul diferitelor organizații, al conducătorilor și specialiștilor în organizarea timpului liber într-un mod atrăgător și educativ pentru tineri.

Pornindu-se de la ideea că tineretul trebuie să aibă din timp conștiința răspunderii asupra locului și rolului său în societate, să fie pregătit pentru activitatea constructivă pe care o va desfășura în direcția consolidării progresului economic și social, dezbaterile vor aborda problemele complexe ale pregătirii tineretului pentru viața civică și socială.

Dat fiind importanța problemei educării tineretului pentru a face față problemelor internaționale complexe existente, problemă care va ocupa un loc central la Conferința de la Grenoble, Comisia națională română pentru U.N.E.S.C.O. a organizat, după cum se știe, la București, o reuniune internațională de experți pe tema educației tineretului în spiritul păcii, respectului reciproc și înțelegerii între popoare. Dialogul rodnic dintre experți a dus la elaborarea unor concluzii și recomandări destinate Conferinței internaționale a tineretului, toți participanții aducînd o înaltă apreciere acțiunilor Romîniei.

Potrivit programului provizoriu al Conferinței de la Grenoble, lucrările vor trebui să urmărească înlesnirea schimbului de experiențe și idei, formularea de concluzii și prezentarea de recomandări asupra planului elaborat de U.N.E.S.C.O. activităților de tineret pentru următorii ani. Concluziile la care va ajunge conferința și care vor fi aduse la cunoștința guvernelor statelor membre și asociate la U.N.E.S.C.O., a organizațiilor internaționale, în primul rînd a O.N.U., și a întregii opinii publice mondiale vor fi desigur în măsură să influențeze în mod pozitiv evoluția ulterioară a educației tineretului pe plan mondial.

Conferința constituie o nouă mărturie a importanței și oportunității formării tinerei generații în spiritul responsabilității față de problemele majore ale contemporaneității, inițiativă care aparține, după cum se știe, guvernului țării noastre. Agenda diplomatică internațională consemnează apariția problemei tineretului în dezbaterea internațională, o dată cu prezentarea la sesiunea a 15-a a Adunării Generale a O.N.U. a propunerilor Romîniei privind educarea tineretului în spiritul idealurilor păcii, respectului reciproc și înțelegerii între popoare. În prezentarea acestor propuneri, țara noastră a pornit de la considerentul că Adunarea Generală ar aduce un real serviciu cauzei păcii dacă ar recomanda guvernelor și organizațiilor specializate să acorde o atenție sporită problemelor legate de promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace și ar iniția elaborarea unei Declarații internaționale în acest sens.

Propunerea românească, acceptată în unanimitate de Adunarea Generală, a fost repartizată spre examinare Comitetului pentru problemele sociale, culturale și umanitare. Călăuzită de înseși principiile înscrise în Carta O.N.U., care proclamă hotărîrea popoarelor de a feri generațiile viitoare de flagelul războiului, propunerea guvernului nostru subliniază necesitatea luării unor măsuri atît pe plan național cît și internațional pentru a favoriza răspîndirea în rîndul tineretului a idealurilor de pace. Printre propunerile concrete care ar facilita răspîndirea acestor idei figurează recomandarea ca toate mijloacele de învățămînt, de educație și informare destinate tineretului să promoveze în rîndurile acestuia ideile păcii, umanismului, libertății, solidarității internaționale. De asemenea, pentru a se promova înțelegerea reciprocă și contactele mai strînse între tinerii din toate țările, se arată în proiectul de rezoluție prezentat de delegația română, trebuie încurajate și ușurate schimburile, vizitele și întîlnirile avînd drept scop o participare comună la activitățile educative și culturale. În acest sens, toate asociațiile de tineret, naționale și internaționale, trebuie încurajate ca să promoveze ideile păcii, înțelegerii reciproce, egalității în drepturi a tuturor națiunilor, abolirii definitive a colonialismului și discriminării rasiale.

La sesiunea a 16-a, delegația română a prezentat documentul intitulat: „Sugestii asupra conținutului unei declarații proclamînd principiile fundamentale privind promovarea în rîndurile tineretului a ideilor păcii, respectului reciproc și înțelegerii între popoare", iar cu prilejul sesiunii următoare a difuzat proiectul unei declarații în problema educării tineretului în spiritul păcii. La sesiunea a 18-a din toamna trecută, inițiativei românești i s-au alăturat alte 25 de delegații care au devenit coautoare ale proiectului de declarație. Rezoluția adoptată în unanimitate la sfîrșitul dezbaterilor, consemnînd că Adunarea Generală hotărăște să continue examinarea și elaborarea finală a Declarației internaționale la sesiunea a 19-a, a preconizat o serie de măsuri pentru studierea pînă în toamna acestui an a textului declarației de către comisiile naționale U.N.E.S.C.O., de către organizațiile de tineret și de actuala Conferință internațională de la Grenoble.

Caracterul constructiv al propunerii țării noastre, ca și actualitatea ei, explică largul ecou de care ea s-a bucurat în opinia publică internațională. Ea a depășit cadrul Organizației Națiunilor Unite, reținînd atenția unor importante organizații internaționale și naționale, ca și a unor numeroase personalități ale vieții publice mondiale. În prelegerea ținută la Universitatea Joe Hopkins din S.U.A., U Thant, secretarul general al O.N.U., elogia măsurile destinate să promoveze în rîndurile tineretului spiritul păcii, subliniind necesitatea de a consacra acestor idealuri toate mijloacele de influențare de care dispune societatea. „Inițiativele dv. la diverse întruniri internaționale sînt cunoscute, declara într-un interviu acordat revistei *Lumea* secretarul general adjunct al O.N.U., dl Philippe de Seynes. Subliniez îndeosebi rezoluția asupra problemelor tineretului care după părerea mea este foarte interesantă. Cînd vedem dezvol-

tarea și importanța care se acordă tineretului în Romînia, această inițiativă apare logică".

Într-adevăr, în țara noastră educarea tineretului reprezintă una dintre preocupările principale ale statului, care manifestă o grijă permanentă pentru creșterea unui tineret înzestrat cu calități morale înaintate, devotat cauzei păcii și prieteniei cu toate popoarele. Tineretului îi sînt asigurate condiții optime de educare; prin toate mijloacele de educație, școlare și extrașcolare, sînt cultivate patriotismul fierbinte, respectul față de oamenii de diferite naționalități, solidaritatea cu toate popoarele care luptă pentru pace și progres social. Prin întreaga lor activitate organizațiile de tineret cultivă în rîndul tinerilor sentimentul responsabilității față de apărarea viitorului pașnic al omenirii. Întreaga generație tînără a țării noastre își unește eforturile cu toți cei ce militează pentru triumful ideilor coexistenței pașnice între state cu sisteme social-politice diferite.

În răspunsurile la o anchetă internațională întreprinsă pe tema rolului literaturii în educarea tineretului, intelectuali de renume ca Salvatore Quasimodo, Archibald Joseph Cronin, John Braine, Guido Seborgo și Giovanni Arpino arătau necesitatea cultivării în rîndul tineretului a sentimentelor de prietenie și respect reciproc, a idealurilor rațiunii și umanismului. Jean Paul Sartre, la Congresul Mondial pentru dezarmare din vara anului 1962, atrăgea și el atenția asupra pericolelor pe care le implică; cu deosebire în educarea noii generații, pătrunderea spiritului „războiului rece" în cultură.

Inițiativa romînească a fost salutată cu căldură de către numeroase organizații internaționale de tineret, care o apreciază ca fiind în întregime corespunzătoare intereselor tuturor tinerilor, indiferent de țara în care trăiesc.

În baza recomandării Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite, U.N.E.S.C.O. a acordat în ultimii ani o atenție deosebită problemei educării tineretului. La cea de-a 11-a conferință generală a sa, din iarna anului 1960, a fost adoptată o rezoluție în spiritul celei însușite de Adunarea Generală a O.N.U., iar delegația romînă a propus convocarea unei conferințe internaționale asupra educației tineretului. Pe baza răspunsurilor primite de U.N.E.S.C.O. la documentul trimis comisiilor naționale, instituțiilor specializate ale Națiunilor Unite și organizațiilor internaționale neguvernamentale privind educarea tineretului, care exprimau o largă aprobare a ideii de a se cultiva spiritul păcii în rîndul celor tineri, a 12-a conferință generală (1962) a adoptat o nouă rezoluție propusă spre examinare de zece delegații, la inițiativa R. P. Romîne. Această rezoluție adresează un apel guvernelor, comisiilor naționale pentru U.N.E.S.C.O. și organizațiilor publice care se ocupă cu educația tineretului să facă tot posibilul ca tînăra generație să fie educată în spiritul păcii, să combată orice propagandă ostilă păcii și prieteniei între popoare. Un rezultat important al acestei conferințe a fost hotărîrea de a se organiza în 1964 o reuniune internațională — actuala conferință de la Grenoble — a cărei importanță constă în posibilitatea de a formula recomandări concrete privind o serie de aspecte principale ale problemei complexe a educării tineretului.

Prof. Jean LIVESCU
adjunct al ministrului învățămîntului

ELIO FILIPPO ACCROCCA,

secretar al delegației italiene pentru Comunitatea europeană a scriitorilor, a vizitat de curînd Romînia, cu prilejul festivităților Eminescu. După reîntoarcerea sa la Roma am avut o convorbire despre cîteva aspecte ale legăturilor culturale romîno-italiene:

— Care sînt impresiile dv. în urma călătoriei pe care ați făcut-o în Romînia?

— Am vizitat Romînia pentru prima oară și ocazia mi-a fost oferită de Uniunea Scriitorilor, care a invitat poeți din toată lumea la manifestările consacrate celei de a 75-a comemorări a morții lui Eminescu. O comemorare care mi-a apărut însă de la început ca o aniversare a vieții, pentru că se celebra poezia lui Eminescu, legăturile acestei poezii cu rădăcinile ei populare și naționale. Opera lui Eminescu a intrat totodată în sensibilitatea poetică a lumii.

Poezia e un pod peste lume. Recenta călătorie făcută în Romînia mi-a dat prilejul să văd un pilastru al acestui „pod". Un pod — îndrăznesc să adaug — care în Romînia are rădăcini comune cu Italia nu de azi, ci de secole, după cum se știe. Am vizitat o țară în care nu m-am simțit nici o clipă „străin" și datorez aceasta cordialității, ospitalității, simpatiei resimțite în diferite întîlniri cu scriitorii, cu autoritățile, cu populația, în Capitală și în provincie.

De la București la Suceava, de la Bicaz la Sinaia, de la Bacău la Constanța, la Mamaia, Mangalia etc. am văzut o țară în dezvoltare și progres. Realizările evidente — într-o serie de cazuri atingînd cele mai înaintate cuceriri ale tehnicii — arată că, din prezent, se privește spre viitor. Mă aflam în fața unui vast șantier. E evidentă de acum realizarea acelor „orașe ale soarelui" de pe coasta Mării Negre, e evident echilibrul moral (uman, cultural și politic) din care se nasc prezentul și viitorul întregii țări. Operele clasicilor și contemporanilor sînt larg traduse și răspîndite, recenzate, studiate, iubite ca un bun personal. Cartea apare în Romînia ca un bun de larg consum care ajunge în toate straturile populației, educate prin școală și în ambianța culturală, spre lectură și interes față de carte. *Biblioteca* este un „magazin", o firmă care se vede peste tot, și în satele cele mai îndepărtate din provincie. „Festivalul poeților", organizat în timpul zilelor eminesciene, este în această privință o dovadă concretă. Poeți din toată lumea au locuit cîteva zile în fostele vile regale din Sinaia. Acesta este un alt semn concret și memorabil. Fiul unui muncitor manual la căile ferate italiene, nepotul unui pădurar din munții Lepini, poetul din Portonaccio (care este unul din cartierele cele mai populare ale Romei), a dormit în una din acele vile. Cum e posibil să uite acest lucru?

Dar acesta este numai un episod marginal și personal. Am văzut țărani din Ipotești aclamînd poezia și memoria lui Eminescu. Alt semn concret și emoționant.

— Cum apreciați evoluția cunoașterii, prin traduceri, a literaturii romîne în Italia și, respectiv, a literaturii italiene în Romînia?

— Autori romîni cunoscuți în Italia sînt, în primul rînd, Eminescu, Caragiale, Sadoveanu, Arghezi, Beniuc. E vorba de volume sau de pagini traduse în reviste ca *l'Europa letteraria* a lui Giancarlo Vigorelli. Din Sadoveanu au apărut două cărți în Edizioni Avanti și în editura Canesi. De asemenea din Caragiale și din Creangă sînt ediții recente. Sînt pregătite pentru apariție poeziile lui Arghezi la editura Mondadori, traduse de laureatul italian al premiului Nobel, Quasimodo. Sub titlul „Viața vieții" a apărut volumul lui Beniuc, editat în aceste zile în Edizioni Rapporti Europei. Tot de curînd a fost tipărită o culegere de versuri ale Mariei Banuș. Poezii de Nina Cassian, Tiberiu Utan și de alții au apărut într-o serie de reviste italiene și unele în volume.

Nu e mult, bineînțeles, e abia începutul unui colocviu care din partea italiană este reprezentat de traduceri în romînește din scriitori ca Pavese, Moravia, Pratolini, Quasimodo, Ungaretti, Lampedusa, Jovine, Levi, Alvaro, Rea, Palumbo etc., adăugate celor din Pirandello, Verga, Leopardi, Manzoni, Goldoni, Tasso, Machiavelli, Boccacio, Petrarca, Dante...

Colocviul e bine început. Trebuie să-l dezvoltăm, să-l amplificăm, prin contribuția filologilor, traducătorilor, care sînt autentici constructori ai acelui pod de care am vorbit.

— Și dv. personal ați contribuit la acest colocviu. Vă propuneți să adăugați și alte traduceri din literatura romînă celor de pînă acum?

— Vă gîndiți probabil la volumul lui Beniuc și la unele poezii de Utan, traduse de mine. Poezia lui Beniuc am simțit-o foarte apropiată pentru calitățile ei umane și lirice și aceasta a și fost rațiunea alegerii mele. La fel stau lucrurile cu poeziile lui Utan.

Personal, iubesc și mă străduiesc să fac o poezie de teme, de idei, legate de caracterul și rațiunea timpului nostru. Pentru viitor, îmi doresc să pot realiza noi asemenea „întîlniri". În timpul șederii mele în Romînia am cunoscut și alți poeți ca Jebeleanu, Botez, Cassian, Doinaș, precum și foarte buni filologi, traducători din literatura italiană.

Colocviul poate continua. Știu că este în pregătire o antologie a poeziei italiene în limba romînă și, cred, una de proză.

Prin intermediul revistei *Lumea*, salut Romînia cu prilejul sărbătorii ei naționale.

Octavian PALER

Roma, august 1964

Henryk KOROTYNSKI

președintele Uniunii Ziariștilor din R. P. Polonă

România sărbătorește în deplină înflorire a forțelor sale creatoare a 20-a aniversare a eliberării. Pentru cine sosește în minunata dv. țară prima impresie pe care o are în fața ochilor este progresul în toate domeniile de activitate realizat de poporul romîn. Oricine compară înapoierea fostei Românii burghezo-moșierești cu actualul nivel înalt de dezvoltare nu poate să nu remarce numeroasele cuceriri ale poporului dv. ce construiește socialismul sub conducerea Partidului Muncitoresc Romîn.

Despre extraordinarul progres în domeniul industrializării României stă mărturie creșterea de 8 ori a producției industriale față de nivelul antebelic. Vorbesc despre aceasta convingător marile centre industriale ca Ploiești, Brașov, Onești, Cluj și însăși capitala, București. Uimire și recunoaștere impune nivelul înalt tehnic al industriei petroliere și petrochimice, al construcțiilor de mașini și electronice din România. În general, tehnicianul și muncitorul romîn sînt în stare să producă azi mașini complicate, aparate și instalații la nivelul tehnicii mondiale; se dezvoltă un șir de ramuri industriale necunoscute odinioară în țara dv. O dezvoltare impunătoare au luat orașele României. Impresionează minunata arhitectură a orașelor București și Onești, a centrelor balneoclimaterice de pe litoral, Mamaia și Eforie. Clădite cu grijă pentru scopul lor funcțional, clădirile, hotelurile, teatrele și complexele comerciale sînt o mărturie atît a talentului arhitecților romîni, cît și a nivelului înalt al industrializării construcțiilor. Paralel cu progresul economic, are loc dezvoltarea învățămîntului și culturii românești ai cărei creatori cuceresc aprecieri și peste hotare. Polonia acordă o înaltă apreciere realizărilor României frățești, cu care întreține și dezvoltă o colaborare multilaterală atît pe tărîm economic, cît și științific și cultural.

Acum o lună R. P. Polonă a sărbătorit cea de a 20-a aniversare a eliberării și a instaurării puterii populare. Apreciind realizările noastre însemnate, considerăm, la fel ca și prietenii noștri romîni, că o înaintare atît de rapidă a fost posibilă datorită faptului că construim socialismul în țările noastre frățești, călăuziți de o ideologie comună. Cu gîndul la frăția țărilor socialiste, cu sentimentul prieteniei pe care poporul nostru îl nutrește față de poporul romîn, adaug modestele, dar cordialele urări ale ziariștilor polonezi la torentul urărilor pe care le primiți acum cu ocazia zilei de 23 August 1964, a 20-a aniversare a eliberării României.

„TELE—MANANA"

Zilele acestea, răsfoind scrisorile sosite din străinătate cu mesaje de salut și urări pentru poporul romîn, mi-am adus aminte de o însemnare pe care trebuia s-o am undeva, în carnetul cu notele luate pe parcursul unei călătorii prin Republica Mali.

Am căutat carnetul, de care aveam nevoie mai mult pentru a-mi reaminti exact numele unui om. Îl cheamă Bougouri Diatiqui Djarra. L-am cunoscut, împreună cu încă doi demnitari ai orașului Segu, la sosirea noastră în această localitate, una din cele mai frumoase localități ale savanei sudaneze, străveche așezare a regilor din triburile **bambara,** neam care populează și astăzi, în cea mai mare proporție, țara Mali.

În grădina unui restaurant de pe malul Nigerului, care, aici, la Segu, e lat de aproape 2 kilometri, am stat de vorbă cu gazdele noastre, de la orele înserării, pînă noaptea tîrziu. În mod firesc, subiectul principal al discuțiilor noastre îl constituiau stările de lucruri din Mali, problemele economice și sociale care se puneau în fața tînărului stat după eliberarea țării de sub ocupația colonialistă — temă care satisfăcea și dorința gazdelor de a ne împărtăși preocupările lor de viitor, și dorința noastră de a cunoaște realitățile noi ale unei țări care-și căuta drumul emancipării sale. Din partea gazdelor, firul discuției era condus mai mult de Bougouri, un bărbat înalt, ca la vreo 30 de ani, care părea foarte bine pregătit în probleme de economie. Dar avea din cînd în cînd un anumit fel, nostim, de a ne vorbi despre ele, pe tonul omului care **continua** o discuție purtată cu noi mai înainte (deși abia atunci, în seara aceea, ne-am cunoscut) și acum revenea la ea mai degrabă pentru a o repeta și față de cei doi malieni care erau cu noi. De pildă, pomenind în conversație de necesitatea dotării tehnice a agriculturii din Mali, se întorcea către ei, aproximativ cu acest fel de a se exprima: „Prietenii romîni au fost, poate, mirați cînd le-am relatat că, pînă nu de mult, pe ogoarele noastre nu lucrau mai mult de 20—30 de tractoare. Acum vor putea constata că sînt ceva mai multe..." Sau: „Le spuneam prietenilor romîni că la noi școlile agricole tehnice sînt tot atît de necesare ca ploaia...".

Tocmai intenționam să dau conversației un curs care să determine cumva explicarea acestui fel de a vorbi, cînd Bougouri mă pironi cu următoarea întrebare:

— Dar ce mai fac prietenii de la Bicaz?

Contrariat puțin de efectul surprinzător pe care l-a avut asupra noastră întrebarea lui, Bougouri îi adăugă alta:

— Nu știți că eu am fost în România?

Nu știam. Cunoșteam, de fapt, că un grup de militanți ai sindicatelor din Mali vizitaseră țara noastră în urmă cu un an, dar nu și numele lor. Și abia atunci, din întrebarea lui Bougouri, mi-am explicat bucuria aceea — depășind amabilitatea obișnuită a primirii oaspeților — cu care ne-a întîmpinat, propunerea spontană, făcută de el încă la sosirea noastră în Segu, de a ne însoți în continuarea călătoriei pe care o făceam prin Mali.

— Iubesc mult țara dv. — ne spunea Bougouri. E frumoasă. Mi-au plăcut mult munții dv., munții aceia minunați de la Bicaz, ca un decor de legendă. Pentru noi, oamenii din savană, munții apar întotdeauna ca o revelație copleșitoare a naturii. Dv. nu vă puteți da seama de asta, nu-i așa? Mi-au plăcut mult munții, dar m-au impresionat oamenii. Muncitorii din țara dv. Bărbăția și curajul lor. Bărbăția pe care au dovedit-o în lupta pentru o viață nouă. Există la noi o legendă despre un erou popular care a reușit, în savană, să scoată apă din piatră seacă. La dv., muncitorii de la Bicaz au smuls lumina din apele și tăriile munților. Așa s-a născut centrala electrică de la Bicaz.

Bougouri se întoarse către unul din malieni, care venise între timp la masa noastră. Era un prieten al lui căruia, cînd și cînd, îi tălmăcea în limba bambara discuția noastră, care se purta în franceză.

— **I-am adus aminte** și lui de Bicaz — făcu Bougouri din nou către noi. (O fi fost și prietenul lui în România, mă gîndeam, reținînd acest „i-am adus aminte", cu care parcă evoca amintiri comune). M-a impresionat Bicazul, și nu exagerez cînd folosesc această vorbă. M-a impresionat și capitala dv., orașul București. Respiri în el aerul libertății, al înnoirilor. Am fost în cartierele de la marginea orașului și mi-era greu să-mi închipui că în locul blocurilor noi, altădată acolo erau cocioabe sau terenuri virane. Am admirat, mai ales, uzinele dv. Am admirat, spun — am admirat din tot sufletul mașinile noi, ca și grija pentru sănătatea muncitorului și, în general, pentru toată viața lui.

Dar am avut și o strîngere de inimă, în acele uzine falnice. Cînd va descoperi și muncitorul din țara mea strungul automat și baia într-o locuință frumoasă, igienică? Și mi-am răspuns: nu noi sîntem vinovați de rămînerea în urmă a țării, ci cei care ne-au asuprit, care au ținut departe de noi secolul XX. În economie, de pildă, ca și în alte domenii, abia acum — după cucerirea independenței — îi trecem pragul. Avem dificultăți mari, întîmpinăm greutăți dintre care unele sînt așa de mari, cum poate nici nu vi le puteți închipui — dar, credeți-mă, cînd aici, la Segu, ne apucăm de o treabă nouă, de soluționarea unei probleme anevoioase, deseori mă gîndesc la ceea ce au înfăptuit muncitorii romîni, cu bărbăția și firea lor cutezătoare...

Spre zori, cînd ne-am întors în hanul unde eram găzduiți, am așternut în carnetul de note exprimarea acestor calde cuvinte de prietenie la adresa muncitorului din țara noastră. Alături de ele, am însăilat încă două cuvinte: „Tele-manana". Este o urare maliană, cu care și-a luat rămas bun de la noi prietenul lui Bougouri. Cînd ne-am despărțit de el ne-a strîns tuturora mîinile cu ambele palme, apoi — cu gesturi largi, turnate în reverența ceremonială locală cu care sînt cinstiți oaspeții — ne spuse ceva în graiul bambara.

L-a tălmăcit Bougouri:

— Fratele meu (în Mali, oamenii apropiați își spun unul altuia „fratele meu") urează prietenilor romîni viață lungă și fericire și-i asigură că prietenia lui față de bărbații cutezători din țara dv. este **„tele-manana".** În graiul nostru, continuă Bougouri, după cîteva clipe de zăbavă în care pe semne chibzuia cum să traducă cît mai exact urarea prietenului său, **„tele-manana"** înseamnă „flacăra soarelui"; mai precis, „flacără adusă din soare".

I-am mulțumit din inimă prietenului lui Bougouri pentru simțămintele pe care le nutrește față de oamenii muncii din țara noastră. Și l-am întrebat pe Bougouri dacă și prietenul lui a fost cumva în România.

— N-a fost, îmi răspunse el, dar a văzut și Bicazul, și cartierele muncitorești din București, și munții.

Nu pricepeam, iar Bougouri, cu o sclipire mucalită în ochi, deschise o servietă pe care o avea la el, scoțînd din ea două numere ale revistei ilustrate „Roumanie d'aujourd'hui", cu coperțile ponosite, cu colțuri de file răsucite, subțiate.

— Revista o primesc de la prietenii din România, ne spunea Bougouri. Douătrei zile țin la mine fiecare exemplar, apoi el circulă pe la prietenii mei. Deseori o răsfoim împreună. O fotografie, o imagine din revistă, îmi evocă brusc întîlniri din întreprinderi, drumurile mele minunate prin Moldova.

Citind mesajele de prietenie către poporul nostru, mi-am amintit cu emoție de întîlnirea cu malienii din Segu, de urarea „tele-manana" pentru prietenii din România, de exemplarele acelea de revistă cu filele ponosite, cu colțurile răsucite...

Eugen POP

PARISUL S-A ELIBERAT

Rol-Tanguy (în centru) la postul său de comandă, în subterana din Piaţa Denfert-Rochereau

La 25 august se împlinesc 20 de ani de cînd comandantul german al Parisului ocupat, von Choltitz, a semnat actul de predare în faţa generalului Leclerc, şeful Diviziei 2 blindate, şi a colonelului Rol-Tanguy, comandantul F.F.I. (Forţele franceze din interior) din zona Paris: era încununarea glorioasă a şase zile de luptă, în care locuitorii Oraşului Lumină, amintind eroismul comunarzilor din 1871, s-au bătut cu un inamic superior, eliberînd capitala Franţei de sub jugul fascist.

Eliberarea Parisului este una din etapele acţiunii armate duse de masele populare franceze împotriva cotropitorilor şi constituie o pagină strălucită din istoria Rezistenţei.

Clasa muncitoare franceză, în frunte cu Partidul Comunist, a jucat un rol de prim ordin în mişcarea de rezistenţă. Jacques Duclos cita, acum doi ani, următoarele cuvinte ale generalului de Gaulle: „Comuniştii joacă un rol enorm în Rezistenţă. Ei se opun inamicului cu un dinamism căruia îmi place să-i aduc omagii".

„Marşul forţelor de ajutor (germane — n.n.), scrie Eisenhower, a fost întîrziat şi făcut să se desfăşoare la întîmplare datorită eforturilor combinate ale aviaţiei aliate şi ale patrioţilor francezi". Tot el arată că două divizii S.S., a 9-a şi a 10-a blindate, au avut nevoie pentru a străbate Franţa de la est la vest de un timp egal cu cel necesar pentru a ajunge din Polonia la Rin. Istoricul englez John Ehrman în *Grand Strategy* subliniază că în timp ce bombardamentele aliate au distrus 1 134 linii ferate, maquisarzii au efectuat 2 731 asemenea operaţii.

În ce priveşte ofensiva aliată, acţiunile partizanilor francezi au avut un rol „aspirator", ca să întrebuinţăm expresia generalului De Lattre de Tassigny: ajutînd trupele să spargă frontul german, ei le angajau după aceea într-un adevărat marş triumfal pe un teritoriu care se afla sub controlul forţelor patriotice. Aşa se explică înaintarea rapidă a trupelor aliate, la sud spre Marsilia, la nord spre Paris, care au ajuns la frontiera Germaniei cu două sau trei luni mai devreme decît prognosticau cei mai optimişti. După eliberarea Parisului, Eisenhower notează: „Forţele noastre avansau în nordul Franţei şi în Belgia fără a da, practic, nici o luptă". Dar o dată ajunse la graniţa germană, ele au fost oprite: era limita teritoriului răsculat în care acţionau partizanii.

Insurecţia armată din Paris, care a dus la eliberarea capitalei, a fost o acţiune exemplară. Ea a izvorît din dorinţa fierbinte, unanimă, a populaţiei pariziene de a se scutura de invadatori. Acest avînt patriotic este, de altfel, caracteristic Rezistenţei: cunoscîndu-l, acordîndu-i încredere, comandanţii F.F.I. au neglijat ordinul generalului Koenig, şeful suprem al forţelor franceze, (care se afla la Londra) de a nu se angaja în luptă cu inamicul şi au trecut, îndată după debarcarea aliată, la acţiuni armate. Oficial, se susţine că von Choltitz nu a vrut să distrugă Parisul, deşi avea ordinul expres al lui Hitler. Adevărul este că von Choltitz n-a putut s-o facă: insurecţia parizienilor i-a paralizat orice mişcare. Iată ce scrie el însuşi într-un volum de *Memorii*: „La 19 august am avut certitudinea că tulburările erau acum dirijate de o autoritate centrală. M-am întrebat dacă să apelez la Luftwaffe pentru a bombarda anumite cartiere unde se manifestau cu mai mare intensitate. Am renunţat încă o dată. Nu dintr-o bunătate înnăscută şi, aici, deplasată, ci pe baza experienţei acumulate: distrugerile provocate de bombardamente în oricare cartier al Parisului ar fi împins la paroxism furia tuturor parizienilor". Rolul determinant al populaţiei pariziene în eliberarea capitalei e recunoscut şi de Eisenhower: „F.F.I., din interiorul oraşului, mi-a forţat mîna".

Insurecţia propriu-zisă a început la 19 august. La 20 august în Bois de Boulogne, 35 tineri patrioţi francezi sînt asasinaţi de nemţi. Fiecare stradă era blocată de baricade, fiecare clădire se transformase într-o citadelă de luptă. Unităţile F.F.I. şi Miliţiile Patriotice din oraş pun mai întîi stăpînire pe cîteva edificii publice. Colaboraţioniştii sînt alungaţi; în locul lor se instalează Comitetele de Eliberare, care dirijează acţiunile de luptă. În timpul acesta Divizia a 2-a blindată, condusă de generalul Leclerc, care se regrupase la Alençon, se îndreaptă spre capitală. La 24 august, colonelul Rol-Tanguy dictează următorul comunicat: „În toate cartierele Parisului, populaţia entuziasmată participă la acţiunea baricadelor şi eficacitatea acestei tactici se afirmă în mod strălucit: duşmanul, obligat să renunţe la patrulele uşoare în camioane sau în maşini blindate, şi-a limitat activitatea la razii cu care blindate care au tras cu tunul fără folos în cîteva imobile sau clădiri ocupate de F.F.I. În general, ofensiva noastră victorioasă duce acum la eliberarea efectivă a celei mai mari părţi din Paris. Dar e vorba de a interzice intrarea în Paris a diviziilor germane care se retrag".

În sensul acesta trebuie să arătăm că ajutorul pe care-l aştepta von Choltitz nu a putut să intre în Paris: Armata a 7-a, condusă de von Kluge, blocată la Rouen de forţele Rezistenţei, a fost obligată să urce pe Sena luptînd cu partizanii din Eure şi Seine-et-Oise; puţine grupuri de nemţi au ocolit Parisul, privîndu-l astfel pe von Choltitz de un ajutor, destul de slab de altfel.

La 25 august, eliberarea capitalei era un fapt împlinit. În ziua următoare, de Gaulle, preşedintele Guvernului provizoriu al Republicii, coboară cu maşina pe Champs Elysées. Trupele aliate străbat Parisul, eliberat prin propriile sale forţe.

Insurecţia armată din Paris a demonstrat că asemenea forţe nu constituie numai un sprijin pentru acţiunile armatei regulate, ci sînt — în ele însele — capabile să-l îndepărteze pe inamic. Ridicarea în masă a populaţiei pariziene — ca, de altfel, a întregului popor francez — în jurul detaşamentelor înarmate ale Rezistenţei a impus o altă strategie statelor majore ale armatelor aliate: ea a dispus în voie de corpul debarcat în Normandia, conducîndu-l spre frontiere cu o viteză care-i înspăimînta pe unii şefi militari. Iată de ce ea a constituit o mare victorie militară care s-a transformat, îndată după aceea, într-o victorie politică. Victorie a poporului, ea e sărbătorită în fiecare an de întregul popor francez care a cucerit-o cu preţul sîngelui vărsat.

Paul CHARRIER

Paris, 19 august

GENEVA

O contribuție interesantă

Săptămîna trecută participanții la conferința de dezarmare de la Geneva au fost martorii unor noi eforturi depuse în vederea accelerării mersului lucrărilor, a facilitării unor progrese. Cu o atenție deosebită a fost urmărită intervenția de joia trecută a reprezentantului Republicii Arabe Unite, Abdel Hassan, care a propus un plan menit, după *Le Monde*, să ducă „la concilierea punctelor de vedere occidental și socialist în problema nediseminării armelor nucleare".

Propunerea lui Hassan a fost o urmare directă a hotărîrii adoptate de conferința la nivel înalt a șefilor de state și guvernelor africane, care a avut loc la Cairo între 15—21 iulie a.c. În rezoluția adoptată la această conferință, statele africane, exprimîndu-și îngrijorarea în legătură cu efectele dezastruoase pe care le-ar avea diseminarea armelor nucleare, își afirmau în mod solemn intenția de a-și asuma printr-un tratat internațional, care să fie încheiat sub auspiciile O.N.U., obligația de a nu produce arme nucleare și de a nu obține controlul asupra lor. Rezoluția făcea în același timp apel la toate statele să-și asume obligații similare.

În prezentarea propunerii sale, reprezentantul R.A.U. s-a referit la unele elemente comune care există în poziția celor două părți în această problemă și pe care el le consideră ca „foarte încurajatoare". Astfel, ambele părți nu numai că au făcut propuneri în acest sens, dar au subliniat nu o dată, în comitet și în afara acestuia, toată importanța și urgența unui acord care să prevină răspîndirea armelor nucleare. „Dar, în timp ce salutăm această politică și această tendință din partea puterilor nucleare — spunea Hassan — sîntem nevoiți să ne exprimăm adîncul regret în legătură cu faptul că drumul spre un acord internațional corespunzător a fost blocat de un obstacol neașteptat — forța nucleară multilaterală a N.A.T.O. În această situație se pune întrebarea dacă noi trebuie să stăm cu mîinile încrucișate, urmărind cum embargoul existent asupra diseminării se va nărui sub presiunea unei multitudini de factori și circumstanțe. O asemenea eventualitate va deveni un fapt dacă această conferință va permite ca nediseminarea să rămînă un țel neatins, în timp ce atmosfera, atît în cadrul conferinței cît și în afara ei, este favorabilă realizării unui asemenea țel; situația reclamă acțiuni imediate din partea noastră".

Propunerea delegației R.A.U. poate fi rezumată în următorii termeni: puterile nucleare ar urma să inițieze negocieri în vederea elaborării unei declarații în problema nediseminării prin care să-și asume obligația de a se abține de la transmiterea armei nucleare sau a informațiilor necesare pentru producerea acesteia, statelor care nu posedă asemenea arme. Simultan, se propune inițierea unor discuții tehnice „într-un organ de experți", care să determine dacă forța multilaterală (prescurtat M.L.F.), ar duce sau nu la diseminare. În toată această perioadă, delegatul R.A.U. propune un fel de „înghețare" a planurilor de creare a M.L.F., urmînd ca soarta lor să fie hotărîtă ulterior, în funcție de concluziile experților.

Comentînd reacția pe care a produs-o în comitet această propunere, ziarul *New York Times* scrie că în unele cercuri „propunerea a fost primită cu interes și va fi studiată cu toată atenția". „Totuși — continuă *New York Times* — Statele Unite au indicat în repetate rînduri că forța multilaterală nu este negociabilă" (în sensul că totul este hotărît și nu se mai poate renunța la ea).

Efortul delegației R.A.U. merită să fie apreciat în primul rînd pentru intenția bună care l-a inspirat. În al doilea rînd, realizarea unora din ideile cuprinse în această propunere ar prezenta o anumită importanță dacă ar duce cel puțin la oprirea cursului periculos pe care s-au angajat unele din puterile occidentale prin planul de creare a forței nucleare multilaterale a N.A.T.O. În cursul ședințelor viitoare va apare mai clar în ce măsură această propunere ar putea cu adevărat să contribuie la netezirea căilor pentru un acord în problema nediseminării.

Propunerea delegatului R.A.U. este doar un simptom al preocupării multor membri ai Comitetului de a nu se înfățișa „cu mîinile goale" în curînd, cînd vor trebui să-și prezinte raportul Adunării Generale a O.N.U. Ordinea de zi pentru următoarele ședințe oferă temeiul de a ne aștepta și la alte contribuții menite să deschidă noi și noi posibilități de a se ajunge la realizări concrete.

Dar în timp ce în domeniul măsurilor colaterale se întrevăd încă schimburi de vederi interesante, discuțiile în problema dezarmării generale și totale au ajuns într-un stadiu în care pînă și talentele oratorice ale unor delegați par să se fi epuizat. Ședința de marțea trecută, care a durat doar 45 de minute și în care au luat cuvîntul doar doi delegați, este concludentă în această privință. Problema care stă în fața comitetului rămîne aceeași: ce fel de mandat trebuie să aibă grupul de lucru pentru a asigura îndeplinirea obiectivului fixat — eliminarea tuturor mijloacelor de transportare la țintă a armelor nucleare, cît mai curînd posibil, cu menținerea unui număr minim strict limitat de asemenea mijloace la dispoziția celor două mari puteri nucleare pentru a forma așa-zisa umbrelă nucleară, pe care Occidentul o consideră necesară, ca o măsură suplimentară de securitate pînă la sfîrșitul procesului de dezarmare.

Atît la întîlnirile copreședinților cît și în cadrul comitetului, eforturile pentru a găsi o soluție care să scoată discuțiile din impas continuă.

V. BARBU

Geneva, 18 august

NICOSIA

Elemente noi

Negocierile duse la Geneva par a fi intrat într-un nou impas tocmai în momentul cînd începuse a se vorbi cu tot mai multă insistență despre elaborarea unor propuneri care ar fi trebuit să fie înmînate principalelor state interesate în evoluția problemei cipriote. Surse informate au pus în circulație diferite ipoteze cu privire la stadiul în care ar fi ajuns negocierile. Agenția *United Press International* afirma că „la 15 august negociatorii au elaborat în secret detaliile finale ale unui plan care se speră că va aduce pace în Cipru". Planul ar ține seama de sugestiile fostului secretar de stat Dean Acheson. Cu puțin timp înaintea proiectatei sale călătorii la Atena, Ankara și Nicosia, mediatorul O.N.U. Tuomioja care s-a îmbolnăvit și nu a mai putut pleca, declarase că nu poate nici să confirme și nici să dezmintă informațiile potrivit cărora negocierile pe care le-a dus la Geneva cu reprezentanții părților interesate s-ar fi referit la o variantă a „planului Acheson".

Dosarul noilor propuneri a fost atacat încă înainte de a se fi dezvăluit în mod oficial conținutul lui. Ziarul turc *Cumhuryiet* critică aceste propuneri apreciind că ele sînt mai puțin favorabile părții turce decît varianta inițială. După cum afirmă ziarul, planul inițial prevedea instalarea unei baze turcești pe insulă pe termen nedefinit, în timp ce în cel nou, se vorbește despre închirierea unui teritoriu pe termen de 30 de ani, pentru construirea bazei turcești. Pe de altă parte, s-a renunțat și la ideea înființării unui sistem federativ pe insulă, în vederea autoadministrării comunității turce. În „planul Acheson" se vorbea nu numai despre alipirea Ciprului la Grecia, ci și despre unele compensații teritoriale, juridice și financiare care ar fi fost acordate Turciei și cipriotilor turci. Printre altele, Grecia ar fi urmat să cedeze Turciei insula Castellorizo. În momentul de față, ziarele turcești nu mai pomenesc despre aceste compensații. După cum se știe, vechiul plan nu fusese bine primit de către opinia publică greacă, ostilă cedării unor porțiuni din teritoriul țării. Guvernul cipriot îl apreciase în întregime ca necorespunzător. Recent, ziarul cipriot independent *Alithia*, reflectînd o părere larg răspîndită în țară, respingea orice soluție care ar duce la atribuirea unor baze militare N.A.T.O. sau Turciei. „Unirea cu Grecia oferită prin planul Acheson, scria ziarul, este o cursă și cuprinde condiții inacceptabile... Soluția nu poate fi găsită decît în cadrul Adunării Generale a O.N.U."

Motivele pentru care unele puteri occidentale caută să urgenteze acțiunile pentru organizarea unei conferințe internaționale în vederea adoptării propunerilor avansate sînt comentate pe larg de către observatorii diplomatici apuseni. Ziarul *New York Times* afirma acum cîteva zile că Enosis-ul trebuie realizat cît

mai repede cu putință în scopul „de a-l reduce pe Makarios la situația unui preot politician de provincie". Unele ziare britanice au cerut ca președintele Republicii Cipru să fie pur și simplu înlăturat din viața politică. Agenția *France Presse* atrăgea atenția într-un comentariu că Anglia vrea să bată fierul cît e cald — să nu acorde răgaz lui Makarios — pentru a obține, în cel mai scurt timp, soluționarea politică definitivă a crizei cipriote și înlăturarea lui Makarios. Astfel interpretează observatorii competenți de la Paris insistența guvernului britanic de a convoca la Geneva, cît mai curînd posibil, o conferință a miniștrilor afacerilor externe ai Marii Britanii, Statelor Unite, Greciei și Turciei, fără participarea Ciprului. O asemenea conferință ar putea să ducă la Enosis urmînd să aibă loc tratative pentru compensații care să fie oferite Turciei. Se dorește să se ajungă la această soluție nu numai înainte de sesiunea Adunării Generale a O.N.U. din noiembrie, dar și înainte de conferința țărilor neangajate care urmează să aibă loc luna viitoare la Cairo . În această ordine de idei se semnalează slăbirea entuziasmului cipriotilor greci față de ideea Enosisului. Această idee, care cîștigase teren în cursul ultimelor luni, este în regres. Este semnificativ că președintele Makarios (într-un ultim discurs radiotelevizat — n.n.) nu a menționat nici o singură dată numele Greciei sau al guvernului grec: «Noi sîntem hotărîți, a declarat el, să luptăm singuri sau împreună cu alții. Am cerut deja asistența altor țări și avem motive să credem că vom primi sprijinul solicitat».

La sfîrșitul săptămînii trecute și la începutul acestei săptămîni la Atena au avut loc întrevederi între oficialități grecești și Spiros Kiprianu, ministrul de externe al Ciprului. Ziarul *Etnos*, din apropierea cercurilor guvernamentale de la Atena, afirma că întrevederile nu ar fi dat rezultate întrucît arhiepiscopul Makarios a respins orice compromis și stăruie pentru independență fără îngrădiri, însoțită de dreptul la autodeterminare. „Există o divergență de păreri fundamentală între Atena și Nicosia — sublinia ziarul — întrucît guvernul grec, al cărui scop este unirea Ciprului cu Grecia, este în curs de a negocia modul în care ar putea da satisfacție amorului propriu turc, în timp ce președintele Ciprului respinge orice discuții în vederea unor compensații. El consideră că ar trebui mai întîi să se asigure independența fără îngrădiri și abia apoi să se examineze problema unirii Ciprului cu Grecia".

Faptul că tot mai mulți cipriоți greci au început să-și manifeste preferința pentru independența totală constituie o reflectare a hotărîrii lor de a împiedica transformarea Ciprului, pe o cale ocolită, în bază militară a N.A.T.O.

Cererile guvernului cipriot pentru sprijinirea luptei pe care o duce în vederea salvgardării suveranității și independenței Republicii Cipru au fost primite cu înțelegere și simpatie de statele și popoarele iubitoare de pace. Cu puține zile în urmă, într-o cuvîntare rostită în orașul Frunze, șeful guvernului sovietic a arătat că amestecul în treburile interne ale unui stat, încălcarea drepturilor suverane nu fac decît să încingă atmosfera și să înrăutățească situația internațională. „Uniunea Sovietică — a declarat N.S. Hrușciov — nu poate rămîne și nu va rămîne indiferentă față de pericolul

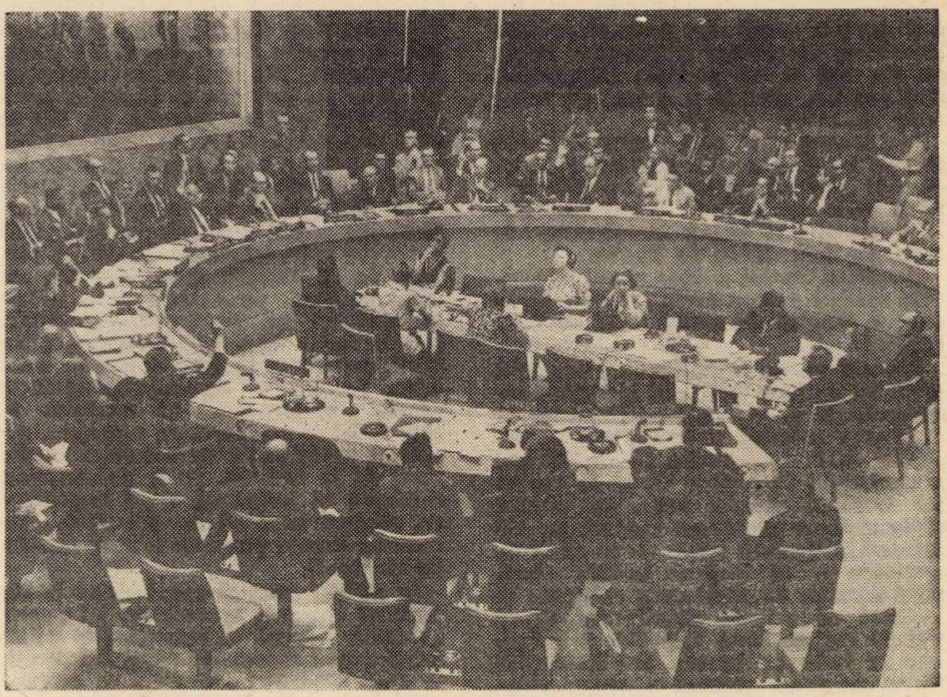

Consiliul de Securitate discută situația din Cipru

REFLECTOR

Ziarul Sunday Telegraph a anunțat că Anglia își va desființa garnizoanele din Libia în virtutea unui acord care se așteaptă să fie anunțat în decurs de două săptămîni. Libia va prelua conducerea bazei aeriene de la El Adem. Retragerea trupelor engleze va începe anul acesta și ele vor fi trimise în Anglia și în Malta.

■

„Salutăm vizita generalului de Gaulle în Pakistan. Ea va permite dezvoltarea legăturilor care ne unesc. Relațiile noastre cu Franța au fost întotdeauna bune și dorim ca ele să devină și mai bune", a declarat președintele Adunării Naționale pakistaneze.

■

La 27 august, la Mexico City, se va întruni Comitetul special O.N.U. privind relațiile prietenești dintre state (cunoscut și sub numele de Comitetul pentru coexistență pașnică), creat de Adunarea Generală a O.N.U. anul trecut. Acest comitet care cuprinde 27 membri are sarcina să definească principiile de conduită internațională în contextul coexistenței pașnice între statele cu sisteme sociale deosebite.

■

Cancelarul federal al Austriei, Josef Klaus, va face în toamna aceasta o vizită oficială în Iugoslavia, anunță cotidianul vienez Die Presse. Aceasta este a treia vizită oficială în străinătate a cancelarului după cele întreprinse în Belgia și Elveția.

■

Republica Yemen pregătește pentru conferința arabă la nivel înalt care se va deschide la 5 septembrie, la Alexandria, un document privind asocierea tuturor statelor arabe în lupta pentru „eliberarea Arabiei de sud" — a declarat Mohsen el-Sirry, ministrul de externe al Yemenului.

■

Jomo Kenyatta a anunțat în fața parlamentului că la 12 decembrie, cu ocazia primei aniversări a independenței țării, Kenya va adopta o constituție republicană. Precizînd că țara va rămîne membră a Commonwealthului, primul ministru a adăugat că dacă va fi necesar se va organiza un referendum la începutul lunii noiembrie.

■

Crearea unui organism politic central condus de un secretar general ales pe o perioadă de un an va fi punctul esențial al propunerilor privind „unificarea politică a Europei occidentale", la care lucrează în prezent ministrul de externe al R.F.G. și care va fi prezentat spre examinare, în toamnă, celor șase șefi de guverne, anunță cotidianul vest-german General Anzeiger.

unui conflict armat care poate să se dezlănțuie în apropierea frontierelor noastre de sud și să afecteze securitatea țării noastre, precum și a statelor prietene și aliate cu noi".

În ultimele zile s-au înregistrat din nou declarații ale unor personalități turce care exercită presiuni în vederea inițierii unor noi acțiuni cu caracter militar destinate să forțeze luarea unor hotărîri pe linia dorită de Turcia.

Guvernul cipriot a atras atenția în cîteva rînduri asupra pericolului de invadare a insulei de către forțe armate străine.

Poporul și guvernul romîn dezaprobă orice act de forță îndreptat împotriva independenței și suveranității Ciprului. În scrisoarea adresată de președintele Consiliului de Stat Gheorghe Gheorghiu-Dej președintelui Republicii Cipru se reafirmă sprijinul acordat acțiunilor pentru reglementarea problemei cipriote pe căi pașnice. „Guvernul romîn — se arată în scrisoare — își reafirmă poziția exprimată anterior că problemele existente în legătură cu actuala situație din Cipru trebuie reglementate fără nici o imixtiune în treburile interne ale Republicii Cipru, pe calea pașnică a negocierilor, pentru a se găsi soluția care să permită poporului cipriot să reia cursul normal al vieții și activității sale".

Eugen PHOEBUS

PARIS

Reafirmări de poziții

Comunicarea pe care ministrul de externe Couve de Murville a făcut-o în ședința de vinerea trecută a Consiliului de Miniștri, prezidată de generalul de Gaulle, a constituit — după cum sublinia ministrul informațiilor Peyrefitte, adresîndu-se ziariștilor — un „prilej de reafirmare a politicii Franței". La prima vedere poate să surprindă această luare de atitudine numai la trei săptămîni după conferința de presă a președintelui Republicii. Comunicarea ministrului de externe însă, deși construită pe coordonatele generale definite în răspunsurile prezidențiale de la 23 iulie, nu se suprapune tematic acestora. Din subiectele abordate atunci de președinte, problemele Indochinei au fost reluate de ministru, alăturîndu-li-se acelea ale Ciprului și Congoului. Comunicarea s-a concentrat deci asupra unor puncte nevralgice ale situației internaționale în momentul de față, insistînd asupra ideii de neimixtiune: „Franța — a continuat ministrul informațiilor — consideră că astăzi prima condiție a păcii este neintervenția. Nici o țară nu trebuie să se amestece în treburile interne ale celorlalte țări. Acest principiu este valabil în toate cele trei cazuri despre care a vorbit dl Couve de Murville".

Primul „caz" examinat vineri de ministrul de externe, acela al Indochinei, nu este o preocupare nouă pentru politica celei de-a V-a Republici. Mult înainte de recenta sa conferință de presă, — în august 1963, apoi la începutul acestui an — președintele de Gaulle a manifestat fără echivoc dorința ca Franța să-și regăsească acolo, în noile condiții, vechile prietenii și legături. „Cazul" Indochinei reprezintă de fapt problemele — nu fără comunicare între ele, dar distincte — a trei state. În conferința de presă din iulie, generalul de Gaulle, pornind de la situația gravă din Vietnamul de sud, propunea: „De vreme ce războiul nu poate rezolva nimic, trebuie încheiată pacea. Or, aceasta implică revenirea la angajamentele luate acum 10 ani și respectarea, acum, a acestor angajamente... O reuniune de același fel și compusă, în principiu, din aceiași participanți ca odinioară conferința de la Geneva, ar fi fără îndoială calificată să hotărască și să organizeze un control care să fie imparțial. Este ceea ce Franța propune tuturor statelor interesate...".

În același sens și referindu-se la experiența crizei de la începutul lui august, ministrul francez al informațiilor relata astfel presei expunerea colegului său de la Quai d'Orsay: „În ceea ce privește sud-estul Asiei, sîntem fericiți că a putut fi evitată o înfruntare generală. Dar dacă criza și-a pierdut acum caracterul acut, tensiunea care subzistă primejduiește pacea în această regiune. Criza a confirmat în mod strălucit justețea tezei franceze potrivit căreia permanența unui conflict militar în Vietnam constituie o constantă primejdie pentru pace. Noi socotim că aplicarea leală a acordurilor din 1954, datorită unei noi conferințe a celor 14, este în stare să readucă pacea, apărînd Vietnamul (de sud) de influențele marilor puteri și făcînd posibile organizarea și controlul neintervenției".

În ceea ce privește problemele Laosului au intervenit în ultimele zile elemente noi. La propunerea primului ministru Suvanna Fumma, șeful guvernului neutralist, conducătorii celor trei grupări laoțiene au hotărît să se întrunească pentru a încerca să rezolve divergențele dintre ei. Întîlnirea a fost fixată pentru 24 august și se va ține, la propunerea șefului partidului Neo Lao Haksat, Sufanuvong, în capitala Franței. Tot din inițiativa liderului mișcării populare, pe ordinea de zi a convorbirilor va figura și problema desemnării unei delegații naționale laoțiene la o eventuală conferință a celor 14 state de la Geneva.

Într-un articol din prima jumătate a săptămînii trecute, atunci cînd conferința tripartită era numai o probabilitate, cunoscuta comentatoare Geneviève Tabouis scria: „Știrea... provoacă o oarecare agitație la Washington. Americanii se tem ca nu cumva această întîlnire, ale cărei scopuri sînt la început limitate, să devină începutul unei serii de întruniri și de reglementări pentru Laos și sud-estul asiatic, sub egida Parisului". Două zile mai tîrziu, agenția *U.P.I.* confirma din Londra, asociind Marea Britanie Statelor Unite: „Alegerea Parisului ca loc al tratativelor în disputa dintre liderii guvernului laoțian a stîrnit îngrijorarea Angliei și Americii." „Alegerea Parisului... stînjenește din punct de vedere diplomatic Marea Britanie și S.U.A.", adăuga corespondentul londonez al agenției americane, făcînd aluzie la simpatiile de care se bucură în multe capitale ideea reconvocării Conferinței celor 14 și la faptul că Parisul este una dintre acestea.

Trecînd la problema cipriotă, în care Franța părea acum cîteva luni doritoare de a-și asuma un rol mai activ, ministrul de externe, după cum a arătat ministrul informațiilor, a făcut doar un istoric al evenimentelor, trăgînd următoarele concluzii: 1) Acordul de la Zürich este azi „depășit și necorespunzător situației existente în insulă". 2) Abia cînd acest statut artificial va fi fost înlăturat, va trebui să intervină „un aranjament direct" între Grecia și Turcia, „cu concesii de o parte și de cealaltă. Franța este hotărîtă să înlesnească, în măsura posibilităților sale, un asemenea acord". Unii observatori politici din capitala Franței notează însă că această formulă trece peste capul celor două comunități din Cipru și al statului cipriot însuși. Un comentariu al agenției *France Presse*, foarte prompt și părînd a-și propune să prevîntîmpine sau să dezarmeze criticile, insista sîmbătă dimineață: „... proclamînd «depășit și necorespunzător situației existente» statutul acordurilor de la Zürich, guvernul francez nu ia în mod explicit poziție împotriva existenței însăși a statului independent al Ciprului, cu care Franța întreține relații diplomatice normale. Vizat este statutul special al acestui stat".

În fine, evocînd evenimentele din Congo, ministrul de externe al Franței a declarat că problemele proprii ale Congoului ar putea fi soluționate cu condiția să înceteze intervenția străină. „Popoarele, a spus Couve de Murville, au în epoca noastră toate șansele să-și găsească ele însele echilibrul, cu condiția să nu se amestece nimeni". Făcînd distincție între intervenție, „care ar avea, evident, drept efect întreținerea tulburărilor", și ajutor, guvernul francez consideră că „este oportun ca această țară să fie ajutată din punct de vedere economic și social, de pildă, fără a se interveni în gestiunea treburilor sale interne".

Comentariul deja citat al agenției franceze spune la un moment dat că „declarația guvernamentală riscă înainte de orice să fie interpretată ca o luare de poziție antiamericană" — și se referă la anumite particularități ale situației actuale. Aceleași particularități pe care Walter Lippmann le definea nu de mult astfel: „În momentul de față se desfășoară lupte serioase în trei regiuni diferite ale lumii, la mare distanță una de cealaltă — în Asia de sud-est, în Cipru și în Congo — și, în grade diferite, americanii sînt profund implicați în toate aceste regiuni. Forțele noastre armate sînt direct implicate în Asia de sud-est. În Cipru, diplomația noastră este profund implicată. În Congo, situația ne preocupă foarte mult, deși din fericire nu sîntem implicați direct". Aceleași particularități poate care, tot vinerea trecută, au suscitat în senatul S.U.A. discuții aprinse cu privire la trimiterea în Congo a patru transporturi de forțe aeriene americane și a 40 de parașutiști — făcînd pe unii senatori să spună că acest gest ar putea fi începutul transformării Congoului într-un Vietnam african"... Ceea ce ziarul parizian *Combat* numea, sîmbătă, politica în care „cuțitele se lasă la vestiar" este fără îndoială cea mai înțeleaptă, adică realistă și de aceea rodnică. Numai „lăsînd cuțitele la vestiar" se poate discuta, găsi teren de înțelegere, coopera.

Florica ȘELMARU

WASHINGTON

Tactica lui Goldwater

„Mișcarea spre centru" efectuată de senatorul Goldwater la întîlnirea de la Hershey a liderilor republicani a introdus — cu sau fără voia lui — o doză sporită de confuzie în atmosfera preelectorală. James Reston remarcă ironic în *New York Times*: „A spus pînă acum aproape tot ce se poate spune pro și contra în principalele probleme ale campaniei. Este pentru Eisenhower și pentru o politică potrivnică lui Eisenhower. A fost pentru și contra extremiștilor, pentru și contra Națiunilor Unite, a asigurărilor sociale obligatorii și a impozitului progresiv pe venituri. La începutul anului ne închipuiam că știm foarte bine ce crede, luîndu-ne după ce a scris și după cum a votat. Acum nu mai știm ce crede: tot ce știm este ce spune". Și campania electorală oficială a candidatului republican va începe abia la 3 septembrie...

Rămîne însă faptul că Goldwater a ales pentru aparenta sa repliere spre centru un anume moment psihologic: momentul în care, după îngrijorarea produsă în S.U.A. de primejdioasele acțiuni americane din golful Tonkin, unii observatori din țară și de peste hotare începuseră să se întrebe dacă e chiar atît de mare deosebirea între politica preconizată de opoziție și cea aplicată de guvern. Se știe că, tot timpul, Goldwater a ținut să sublinieze că el vrea să ofere poporului american „o alegere, nu un ecou" al politicii Administrației. De data aceasta, însă, a apreciat că va fi avantajat dacă va prezenta politica Administrației ca „un ecou" al politicii sale. La urma urmei, chiar unul dintre reprezentanții majorității democrate, senatorul Wayne Morse, scria în aceleași zile despre politica americană față de Vietnam: „Noi încălcăm acordurile de la Geneva și Carta O.N.U. În Asia de sud-est nu ne propunem ca obiectiv nici justiția, nici pacea".

Iar unul dintre partizanii lui Goldwater, ziaristul David Lawrence, considera că poate scrie cu satisfacție în *New York Herald Tribune*: „Președintele și Congresul Statelor Unite au dat luni un exemplu dramatic de brinkmanship", adică de echilibristică în pragul războiului. Lawrence nu pierdea prilejul de a aminti că, abia cu puțină vreme în urmă, Goldwater a fost combătut energic de reprezentanți ai partidului democrat pentru că preconizase reîntoarcerea la brinkmanship.

Nu puțini comentatori americani au examinat bombardarea unor puncte din R. D. Vietnam prin prisma competiției electorale, fiind în general înclinați să o considere ca un efect al presiunilor dreptei republicane. Indiferent însă de motivele care au determinat guvernul să acționeze așa cum a făcut-o, Goldwater a găsit cu cale să înscrie întreg episodul la activul său. Mai întîi a felicitat Administrația pentru că i-a urmat „sugestiile". Apoi a venit declarația de la întrunirea de reconciliere a liderilor republicani. La ea se referea Reston cînd vorbea despre profesiunile de credință ale lui Goldwater pentru Eisenhower, pentru O.N.U., pentru asigurări sociale și împotriva extremismului. Această încercare evidentă de a recupera voturile alegătorilor republicani demoralizați de precedentele sale afirmații în sens invers a culminat prin următoarea aserțiune: „Partidul republican s-a dovedit a fi partidul păcii. Nu pretindem că partidul democrat ar fi un partid al războiului, dar America poate să-și pună întrebări în ce privește competența unor conducători care s-au lăsat antrenați în trei războaie în decursul existenței mele, pentru că nu și-au înțeles responsabilitățile în ce privește menținerea păcii". Este oare această declarație un efect imediat al dezaprobării cu care a fost primit de opinia publică începutul materializării „sugestiilor" lui Goldwater? Foarte plauzibil, mai ales dacă ținem seama de ceea ce a urmat: lunga și complicata dispută inițiată de Goldwater în privința unui așa-zis ordin prezidențial de folosire a „armelor atomice tactice" în Vietnam. Profitînd de prilejul oferit de tentativa de extindere a războiului spre Vietnamul de nord și urmărind să sublinieze îngroșat că Administrația s-a angajat pe o linie care îi convine și lui, a convocat o conferință de presă la Hershey.

În fața acelorași ziariști cărora le-a încredințat în ultimele luni misiunea de a informa opinia publică despre convingerea sa că dreptul de a decide în materie de folosire a armelor atomice trebuie să revină comandanților militari și că Vietnamul de nord trebuie „desfrunzit" cu asemenea arme, senatorul a spus acum cu tonul cu care spui un lucru oarecare:

— Declarația președintelui referitoare la incidentele din Asia de sud-est părea a da comandanților militari dreptul de a folosi orice arme ar fi fost necesare.

— Vă referiți la armele atomice?, a întrebat unul dintre corespondenții prezenți.

— Vă sugerez să citiți ordinul său către comandantul Flotei a șaptea în care i se spune să folosească orice arme. Cred că știu ce a înțeles prin asta.

„Interpretarea dată de senatorul Goldwater este și nejustificată și irresponsabilă, s-a precizat deîndată într-o declarație comună semnată de secretarul de stat Dean Rusk și de ministrul apărării, Robert McNamara. Președintele n-a autorizat folosirea vreunor arme nucleare în cursul episodului din golful Tonkin și n-a făcut vreo declarație care să poată fi interpretată ca sugerînd că ar fi dat o asemenea autorizație".

Goldwater a fost pus în situația de a recunoaște că n-a văzut niciodată ordinul dat comandantului Flotei a șaptea. În legătură cu acest ordin, autoritățile militare au precizat că el stipula „numai arme convenționale". Candidatul republican, revenind ca de obicei asupra propriilor sale cuvinte, a explicat că nu a vrut să spună că președintele Johnson ar fi autorizat folosirea armelor nucleare. Imediat după aceea, în timp ce poza cu ochelari fără lentile pentru fotografiile oficiale ale campaniei electorale a adăugat totuși:

— Cînd spui toate armele, un cititor obișnuit poate înțelege orice.

Pentru prima oară de la desemnarea candidatului partidului republican, președintele Johnson a intervenit direct pentru a-i dezminți afirmațiile:

— Senatorul ar trebui să-și păstreze lentilele la ochelari cel puțin în chestiunea războiului nuclear.

Din declarațiile făcute de Lyndon Johnson la conferința sa de presă de simbătă, agenția *Associated Press* mai reține următoarele afirmații categorice, referitoare la așazisa directivă citată de Goldwater: „În primul rînd, nu am dat nici o asemenea directivă, în public sau în particular. În al doilea rînd, ordinele date comandanților specificau „numai arme clasice". În al treilea rînd, McNamara a arătat acest lucru într-o conferință de presă ținută chiar atunci. În al patrulea rînd, nu se poate identifica nici un ziar sau revistă care să fi publicat vreun cuvînt despre vreo directivă. De aceea, McNamara și Rusk au fost îndreptățiți să califice declarațiile lui Goldwater ca fiind lipsite de simțul răspunderii".

Toată această dezbatere nu poate să nu influențeze măcar indirect opinia publică. Se discută în contradictoriu despre folosirea armelor nucleare, cu amănunte uneori fastidioase, cu reveniri și puneri la punct, așa cum s-ar discuta de pildă despre reducerea impozitelor sau despre asistența medicală pentru bătrîni. Comentatorii avizați sesizează riscul ca unii americani să se obișnuiască cu ideea că despre asemenea lucruri se poate vorbi ca despre probleme de toate zilele, ca ei să fie desensibilizați, să nu mai aibă o reacție de oroare față de ideea războiului nuclear și să ajungă a crede că aceasta „nu este de neconceput". Impresia că republicanii goldwateriști se străduiesc să introducă în vocabularul curent și de aici în mentalitatea americană noțiuni îndeobște repudiate este întărită de felul cum se jonglează cu ideea extremismului de dreapta. Să punem, de pildă, alături cîteva din ultimele sentințe lansate de Goldwater: „Vă amintesc că extremismul nu este neapărat un viciu" (San Francisco, 16 iulie); „Extremismul pe care îl predic poate fi calificat drept un devotament total față de libertate" (Scrisoare către Nixon, 8 august). Și, în sfîrșit, „Lăsați-mă să repet ceea ce am spus și iar am spus în cursul întregii mele campanii: nu cer sprijinul extremiștilor" (Hershey, 12 august). Paralel s-a purtat o întreagă discuție despre fasciștii din „John Birch Society" sau din Ku-Klux-Klan. Este, pare-se, pentru prima dată cînd s-a vorbit despre ei, la nivelul unor candidați la președinția sau vicepreședința S.U.A. ca despre aliați posibili. În cele din urmă, Goldwater, spre deosebire de Miller, s-a dezis de ei. Dar, după cum subliniază *New York Herald Tribune* „faptul că aceasta apare ca o concesie majoră indică ce aproape era grupul Goldwater de a cădea în șanț".

Acționînd pe două planuri, Goldwater se străduiește deci să imprime campaniei electorale vocabularul și tonul său, pentru ca această campanie să se desfășoare pe propriul său teren și în același timp mai încearcă ceva. Potrivit părerii lui Walter Lippmann, „judecînd după ce a spus de la San Francisco încoace, senatorul Goldwater și-a dat seama că trebuie să-și curețe și să-și modereze imaginea în ochii publicului. La convenție i-a călcat în picioare pe

moderați și a speriat țara și lumea cu extremismul său. Experiența a șocat partidul republican și, după San Francisco, senatorul Goldwater a încercat să cîrpească ce stricase rescriindu-și declarațiile, reinterpretîndu-le, plîngîndu-se că a fost greșit înțeles și gîngurind ca un porumbel". Goldwater nu este omul pe care să-l descurajeze contradicția dintre cele două obiective. El le urmărește cu egală vigoare, și cu unele succese parțiale deși, faptul că a expus la Hershey un punct de vedere mai moderat nu a convins de sinceritatea lui pe republicanii liberali și nici măcar pe mulți dintre conservatori.

Comentatorilor favorabili partidului democrat le-a reținut totuși atenția promptitudinea cu care candidatul republican a înregistrat îngrijorarea americanilor față de politica S.U.A. în Vietnam și a reacționat la ea, erijîndu-se în apărător al păcii. Ei cred că, din punct de vedere electoral, cea mai mare greșeală tactică pe care ar putea-o face democrații ar fi să-l supraliciteze pe Goldwater pe plan extern căci, după opinia generală, orice concesie făcută de Administrație lui Goldwater îi va aduce foloase acestuia, nu lui Johnson sau partidului democrat.

Felicia ANTIP

La Londra se construiește o „autostradă aeriană" care unește cartierele de vest

LONDRA

Ce se întîmplă în Rhodesia de sud

La cîteva ceasuri după ce un avion al armatei sud-rhodesiene a lansat o parașută conținînd noi ordine restrictive deasupra lagărului de concentrare în care este internat liderul african Joshua Nkomo, ziarele britanice au publicat articole și comentarii în care au condamnat neobișnuit de violent această măsură a guvernului Ian Smith. Această condamnare este cu atît mai semnificativă dacă se ține seama că premierul Smith intenționează să viziteze Londra la începutul lunii viitoare, după călătoria sa în Portugalia.

Această eventuală vizită trebuie examinată atît în lumina reacțiilor provocate la Londra de deținerea în continuare a lui Nkomo — și aceasta în ciuda declarației exprese de protest a conferinței primilor miniștri ai Commonwealthului — cît și în legătură cu reîntoarcerea lui Roy Welensky, fostul prim-ministru al Federației Africii Centrale astăzi dizolvată, pe scena politică.

Să vedem întîi care sînt faptele: Nkomo, liderul Consiliului provizoriu popular, a fost arestat în luna aprilie și deținut în conformitate cu prevederile legii „pentru menținerea ordinii". În afară de Nkomo mai sînt și alți 85 de patrioți africani deținuți la Gonakudzingwa și la Wha Wha, două regiuni depărtate, aride, slab populate, aflate în apropierea frontierelor cu colonia portugheză Mozambic și cu Africa de sud. Ambele regiuni, care constituie adevărate lagăre de concentrare, sînt de altfel reduse ca întindere (aproape un sfert dintr-un km p) și în cursul lunii iunie, unul din magistrații superiori ai Curții Supreme din Rhodesia de sud sublinia că ele sînt prea mici pentru a permite garantarea „libertății personale într-un mod rațional".

Adepții și colaboratorii politici ai lui Joshua Nkomo erau atît de siguri că el va fi pus în libertate ca urmare a acestei aprecieri judiciare, încît sute de africani se îndreptaseră de la Bulawayo către regiunile unde se află lagărele de concentrare.

Dar, măsura de eliberare nu a fost pusă în aplicare. Ministrul justiției, Desmond Lardner-Burke, a anunțat, dimpotrivă că un număr de 77 de persoane, printre care Nkomo, vor continua să fie deținute în aceleași lagăre. Pentru a lăsa impresia că se ține seama de punctul de vedere al Curții Supreme, autoritățile au extins suprafața lagărelor adăugîndu-le cîteva zeci de acri de junglă.

La Londra această măsură a fost calificată de către ziarul *Times* drept „un exemplu de prestidigitație diplomatică" și drept „un spectacol nefericit dat de un guvern care pretinde că respectă standardele occidentale".

Pe de altă parte, ziarul *Daily Mail* considera hotărîrea ministrului sud-rhodesian al justiției drept un „exemplu șocant de viclenie politică ce nu poate decît dăuna Rhodesiei de sud", în timp ce *Guardian* a calificat această acțiune drept „întristătoare". Afirmația lui Lardner-Burke că eliberarea lui Nkomo și a tovarășilor săi „ar primejdui ordinea publică" a fost comentată de *Times* după cum urmează: „Argumentul acesta sună neconvingător din partea unui guvern care, nici măcar după ce i-a înlăturat pe acești adversari din drumul său, nu poate apăra legea și ordinea. Trebuie să se știe că chiar dacă Nkomo și Sithole (liderul partidului naționalist, Uniunea națională Zimbabwe) au fost eliminați temporar, tulburările politice se intensifică".

Și, ținînd seama că vizita primului ministru Smith se va produce peste cîteva săptămîni, *Times* adaugă: „Africanii sînt uniți în ostilitatea lor față de regimul tot mai represiv al lui Smith".

În această atmosferă trebuie să fie luată în considerare declarația fostului premier Roy Welensky, prin care a promis că va respinge legea rasistă de atribuire a pămînturilor.

Această declarație, considerată de unul din ziarele londoneze ca reprezentînd „una dintre cele mai îndrăznețe acțiuni din viața politică a lui Welensky", a fost însoțită de afirmația lui Welensky că respingerea acestui act va constitui unul din cele opt principii după care se va călăuzi organizația politică condusă de acum înainte de el, Partidul Rhodesiei. În mod semnificativ acest partid urmează să se autodenumească „Partidul concilierii naționale".

Legea pentru atribuirea pămînturilor, adoptată în 1931, a fost calificată pe vremuri de Nkomo ca urmărind „risipirea și sărăcirea populației africane și menținerea puterii politice și economice în mîinile coloniștilor".

Deși Roy Welensky declară că face din respingerea acestei legi una din trambulinele noului său partid politic, el nu preconizează adoptarea de legi împotriva discriminării rasiale. Mai mult, se adaugă prevederea că principiul respingerii legii respective „nu trebuie să intre în conflict cu drepturile individuale ale unor asociații și nici să-l lipsească pe proprietarul sau administratorul vreunui hotel sau al vreunei firme sau întreprinderi de dreptul său de a insista asupra normelor de bună purtare și îmbrăcăminte". Această prevedere este suficient de elastică, așa cum e ușor de văzut, pentru a permite menținerea discriminărilor rasiale.

Welensky a fost pînă nu de mult un adversar intransigent al oricărei „reconcilieri". Opoziția sa a fost atît de categorică încît acum doi ani el s-a împotrivit hotărîrii lui Edgar Whitehead, fostul prim-ministru al Rhodesiei de sud și actualul lider al opoziției, care se gîndea să respingă legea agrară întrucît se temea că ar face ca partidul său să piardă alegerile.

De fapt așa s-a și întîmplat: în decembrie 1962 partidul Frontul rhodesian condus de Ian Smith a știut să speculeze interesele alegătorilor albi în legătură cu integrarea rasială în periferiile orașelor și în regiunile rurale.

Acum, Welensky însuși, alături de Whitehead, care se pregătește să-l secondeze ca adjunct în Parlament, a fost obligat să anunțe o politică pe care înainte nu o accepta. Motivul este pur și simplu că e silit de împrejurări să caute sprijinul celor 13 membri de culoare ai opoziției parlamentare.

Este aproape sigur că în jurul acestei probleme se va desfășura lupta în ca-

drul celor două alegeri parțiale care vor avea loc luna viitoare, și în care Welensky însuși se va prezenta în circumscripția Avondale (Salisbury).

Din punctul de vedere al guvernului britanic, principala deosebire între Welensky și primul ministru Smith constă în faptul că cel dintîi, în ciuda atacurilor sale violente la adresa fostului prim-ministru britanic, Macmillan se opune cu hotărîre oricărei acțiuni unilaterale de retragere a Rhodesiei de sud din Commonwealth, în timp ce cel de-al doilea intenționează să obțină independența Rhodesiei de sud indiferent pe ce cale.

„Independența" trebuie înțeleasă desigur în condițiile în care 200 000 de albi domină aproximativ 3 750 000 de africani, și în care dreptul de vot este limitat la cei care au cel puțin patru clase secundare și un venit de 6 lire sterline pe săptămînă, sau care și-au terminat școala primară și au un venit de 10 lire pe săptămînă — condiții care constituie o adevărată barieră pentru marea majoritate a africanilor.

Pentru a îngreuna și mai mult aceste condiții, anul acesta guvernul a introdus taxe școlare obligatorii. Încercările de a obține anularea acestor taxe au constituit prilejul unei adevărate lupte între guvernul lui Smith și partidul lui Nkomo, care a preconizat ca măsură de protest refuzul de a plăti asemenea taxe.

Săptămîna trecută guvernul a anunțat concedierea a 300 de învățători africani de la școlile rămase goale de peste o lună ca urmare a mișcării de protest a africanilor.

Pe de altă parte, Welensky și-a exprimat convingerea că guvernul actual va continua neîntîrziat acțiunile sale pentru a obține în mod unilateral independența, dacă va cîștiga cele două alegeri parțiale din luna viitoare.

Ziarul *Times* scrie de asemenea într-un editorial că, dacă mandatele de la Avondale și Arunder (unde are loc cealaltă alegere parțială) vor fi cîștigate de guvern, primul ministru Smith „se va considera încurajat să deschidă negocieri de ultimă oră cu Londra (în condiții pe care guvernul britanic va trebui, aproape sigur, să le respingă) și apoi va lansa mult discutata sa declarație unilaterală de independență". Însă, după părerea ziarului, chiar printre adepții lui Smith „se numără unii care nu-l vor sprijini cu entuziasm în proclamarea ilegală a independenței țării".

Așadar, Ian Smith urmează să viziteze Anglia după ce a declarat în mod public că nu are intenția să respecte punctele de vedere ale primilor miniștri ai Commonwealthului. După cum se știe, aceștia au subliniat că ar trebui organizate noi tratative constituționale în legătură cu viitorul țării. În plus, Smith a nesocotit în mod flagrant cererea premierilor Comunității britanice de națiuni de a-i pune în libertate pe Nkomo și pe ceilalți deținuți politici.

Londra, 18 august

John GRITTEN

Un sat din Rhodesia de nord în care locuitorii au fost masacrați de adepții cultului Lumpa

Sfîrșitul unei epoci?

De zece luni încheiate este cancelar Erhard ; aproape un an. Se apropie momentul cînd se va putea face un prim bilanț. Lăsînd la o parte întrebările privind realizările sale politice, înfăptuirea intențiilor sale, traducerea în viață a lozincilor sale și justețea orientării a devenit totuși clar că poziția parlamentară a actualului cancelar se deosebește simțitor de aceea a predecesorului său. S-o spunem deschis : ea este mult mai slabă. Indiferent de motivele care ar putea fi găsite pentru a justifica cea mai recentă ședință specială a Bundestagului, ea a avut cel puțin avantajul de a prezenta întregii lumi o constelație parlamentară complet schimbată. Guvernul a fost la un fir de păr de un vot negativ în parlament. Pentru prima oară în istoria republicii federale și a parlamentului ei, pentru a evita o înfrîngere, cancelarul a apelat la devotamentul membrilor guvernului, spre a contracara lipsa de devotament cu care îl amenință fracțiunea parlamentară guvernamentală. Firește, el putea să apeleze la devotamentul față de guvern al tuturor miniștrilor, care provin din toate partidele și nu vrem să subestimăm acest lucru. Este chiar o mîngîiere în mijlocul necazurilor parlamentare, că acest apel a fost încununat de succes. Cu o singură excepție, și aceasta nu prea clară, miniștrii au votat pentru guvern, iar cei ce fac parte din Partidul liber german au votat împotriva partidului lor. Faptul merită să fie remarcat deoarece nu este o regulă pe care să te poți baza. De ce s-a ajuns în general pînă la conflict ? Fără îndoială fiindcă nu era în joc răspunderea parlamentului, nu era în discuție o lege ci o hotărîre guvernamentală, opoziția rămînînd fără urmări practice, riscul nu era prea mare. Cu toate acestea, a reieșit că nu mai există o majoritate guvernamentală strîns închegată. Au existat și înainte numeroase dificultăți de coaliție, chiar și în ultimii doi ani ai cancelariatului lui Adenauer. Nouă este însă nemulțumirea în rîndurile Uniunii creștin-democrate.

Partidul lui Erhard nu este condus de el însuși. U.C.D. nu mai este „partidul cancelarului" ca odinioară, deși, cancelarul este membru al U.C.D. Cele două partide și fracțiuni — cea creștin-democrată și cea social-creștină, care odinioară erau mai strînse, iar astăzi sînt mai puțin legate, ascultă de glasul altora. Președinții lor se țin departe de guvern. Nu numai atît. Cei doi erau în trecut la conducere și nici Adenauer, și nici Strauss n-au părăsit de bunăvoie posturile lor guvernamentale, oricît de diferite ar fi fost motivele, conjunctura și modalitățile acestei părăsiri. Adenauer a renunțat pe motive de bătrînețe, deși sub presiune, dar cu mari onoruri ; Strauss a fost debarcat. Adenauer nu este mulțumit de anumite puncte importante din politica externă a urmașului său și a ministrului de externe. El face ca atitudinea sa negativă să fie resimțită, încercînd să corijeze linia guvernului. Întrucît Adenauer se află în fruntea partidului său, această influențare capătă de la caz la caz caracterul unui guvern suplimentar. Strauss depune toate eforturile pentru a reintra în post, iar organizația sa bavareză pare să-l urmeze cu plăcere. El se agață de orice problemă cînd simte că aceasta îi oferă șanse de a se ridica și de a se evidenția. Gama acestor probleme pornește de la politica europeană și pînă la asigurările sociale pentru invalizii de război, de la problema datoriilor de război și pînă la sporirea tarifelor de telefoane. Oricum ar fi, este pentru prima oară în istoria Republicii Federale cînd funcția de cancelar și cea de lider al partidului se despart.

Erhard s-a referit la drepturile ce-i sînt conferite prin constituție. La München, cu ocazia congresului partidului lui Strauss, a declarat că numai el este acela care hotărăște orientarea politicii. Acest lucru e adevărat. Dar nu ajunge să stabilești o orientare, trebuie s-o și traduci în viață. Or, în acest caz, popularitatea nu-ți poate folosi mult. Este necesar sprijinul parlamentar, este necesară o majoritate în Bundestag, sînt necesare partidele și în primul rînd partidele guvernamentale. Firește, nu ți-ai cîștigat majoritatea o dată pentru totdeauna și trebuie să ți-o cîștigi de fiecare dată din nou. Nu este prea plăcut să dispui prea comod de cei ce trebuie să spună da, dar este cazul să cazi pe gînduri atunci cînd guvernul și cînd însuși cancelarul sînt nevoiți să solicite votul absolut necesar.

Dolf STERNBERGER

(Din **Frankfurter Allgemeine**)

LEOPOLDVILLE

Iar sprijin din afară?

„Dacă noi congolezii am fi lăsaţi să ne rezolvăm singuri problemele, pacea ar fi restabilită destul de repede". Afirmaţia, făcută la sfîrşitul lunii trecute, într-un interviu acordat revistei *U.S. News and World Report*, nu putea fi contestată decît printr-un argument *ad personam*. Singurul ei cusur este că-i aparţine lui Moise Chombe, despre care nu se poate spune că ar fi obişnuit să rezolve problemele — cîndva, katangheze, acum congoleze — fără sprijin din afară. Nu au trecut decît trei săptămîni de altfel, şi sporirea ajutorului militar — avioane de transport şi de recunoaştere americane şi instructori belgieni — este elementul nou, deşi nu întrutotul nou, în situaţia din Congo-Leopoldville. Hotărîrea de a se trimite echipament militar suplimentar a fost adoptată ca urmare a recentelor întrevederi Spaak-Harriman, de la Bruxelles: Ministrul de externe belgian s-a lăsat convins destul de greu, găsind nepotrivită reeditarea prezenţei belgiene în Congo, înaintea alegerilor care vor avea loc anul acesta. Ulterior, la Leopoldville, G. Mennen Williams, secretar de stat adjunct pentru problemele africane, a discutat cu şeful guvernului congolez detalii privind acordarea ajutorului militar.

De ajutor, guvernul lui Chombe are nevoie. În primul rînd, deoarece comunicatele de pe cele trei fronturi sinuoase, delimitînd regiunile controlate de răsculaţi, amenință să cuprindă în nomenclatura lor geografia întregii ţări; în fiecare zi, lectura ziarelor prezintă alte denumiri ale unor localităţi, care de obicei nu se mai află sub control guvernamental. „Uneori, scria *Newsweek*, răsculaţii nu au avut altceva de făcut decît să telefoneze autorităţilor, anunţînd ora la care îşi vor face apariţia". Între capitală şi regiunile în care se dau lupte, distanţa este încă apreciabilă; totuşi, agenţia *France Presse* relata, cu cîteva zile în urmă, că marile societăţi comerciale au elaborat planul de evacuare a personalului din Leopoldville. Capitala a fost de altfel teatrul unor penibile fricţiuni între membrii guvernului pe care Chombe l-ar fi vrut „de unitate naţională": partizani ai lui Albert Kalonji, fostul „împărat" al Kasaiului de sud, acum ministru, au organizat o manifestaţie împotriva lui Joseph Ngalula, guvernatorul numit de Chombe în provincia amintită. „Coaliţia" nereprezentativă ca atare, se dovedeşte, în plus, fragilă.

Cu excepţia sprijinului promis de dincolo de ocean, politica externă nu este un domeniu care să ofere satisfacţii guvernului de la Leopoldville. Relaţiile cu Congo-Brazzaville au atins un punct critic atunci cînd preşedintele acestei ţări, Massemba-Debat, a prezentat în public un adevărat depozit de armament destinat să servească la răsturnarea guvernului de la Brazzaville. Îndărătul acestor manevre, a spus Massemba-Debat, este guvernul condus de Chombe.

Riposta ex-preşedintelui katanghez a fost fulminantă, în cel mai bun stil Chombe—1961. La Leopoldville „s-a găsit imediat" un depozit de arme, provenind — spunea Chombe — de la Brazzaville şi destinate, desigur, adversarilor săi. „Aş putea să ocup Brazzaville în două ore, dacă aş vrea", a spus premierul congolez, avertizînd că răbdarea lui are limite. „Comisarul pentru informaţii" care a relatat această afirmaţie ziariştilor a fost întrebat dacă ea reprezintă o declaraţie de război şi a răspuns: „Nu pot să spun nici da, nici nu".

Răspunsul este probabil *nu*; aceasta, nu pentru că pe Chombe nu-l interesează oraşul unde se află Cristophe Gbenye, despre care se crede că ar coordona activitatea răsculaţilor, ci pentru că, timp de o săptămînă, autorităţile de la Leopoldville au dovedit că nu au mijloace nici pentru a reocupa Stanleyville, oraş spre care au trimis totuşi puternice întăriri.

Aceasta este situaţia pe care ar urma să o remedieze „asistenţa tehnică" a S.U.A. şi Belgiei. Cele două ţări au hotărît să facă acest pas într-un mod cît mai puţin spectaculos: Belgia s-a mărginit să dubleze numărul instructorilor militari, făcînd cunoscut că aceştia nu vor lua parte la lupte; Statele Unite au invocat un acord mai vechi, prevăzînd furnizarea de ajutor militar în valoare de 9 milioane de dolari pe an şi au dat asigurări că paraşutiştii americani (50) nu vor face altceva decît să păzească depozitele de armament. Dar, se întreba un corespondent al ziarului *Le Monde*, ţinînd seama de faptul că există un singur pilot congolez calificat, cine va pilota avioanele pe care S.U.A. le pun la dispoziţia guvernului de la Leopoldville? Îngrijorarea provocată de aceste acţiuni a exprimat-o, între alţii senatorul american John Stennis, care a spus că „S.U.A. nu trebuie să fie implicate într-un nou război nedeclarat", asemănător cu acela din Vietnamul de sud. Pe aceeaşi linie, un editorial al ziarului *New York Times* cerea Administraţiei o declaraţie de intenţii explicită, reamintind că „mai este timp pentru a reevalua cît de judicios este să ne asumăm asemenea obligaţii".

Există indicii că atît Statele Unite cît şi Belgia nu par dispuse să studieze posibilitatea trimiterii unui personal militar numeros. Ele încurajează însă aplicarea reţetei mai vechi a folosirii trupelor de mercenari; o recomandare suplimentară este aceea de a se apela cît mai puţin la mercenari albi din Rhodesia de sud şi Republica Sud-Africană pentru a provoca resentimente în ţările africane; considerentul nu poate fi trecut cu vederea cu atît mai mult cu cît guvernul de la Leopoldville speră să obţină ajutor militar din aceste ţări. S-a aflat că vor fi adresate cereri în acest sens Liberiei, Senegalului, Etiopiei, Nigeriei şi Republicii Malgaşe dar comentatorii nu sînt însă înclinaţi să creadă că guvernele acestor ţări vor fi lesne convinse să-l sprijine pe Chombe, prea puţin simpatizat pe continentul african. Pentru moment, Chombe nu poate conta decît pe mercenarii angajaţi în perioada secesiunii katangheze (cîteva mii dintre aceştia s-au întors în Congo şi participă deja la luptele din Katanga de nord) şi pe ajutorul acordat de S.U.A. şi Belgia; dar este foarte îndoielnic ca el să reuşească să salveze ceea ce nu poate fi salvat.

În interviul acordat revistei *U.S. News and World Report*, actualul premier congolez povestea că, la Bruxelles, a fost condus la avionul care urma să-l aducă la Leopoldville de către ministrul de externe Spaak şi că acesta, folosind o frază obişnuită pe terenurile de sport, i-ar fi spus: „Să învingă cel mai bun". Dar „cel mai bun" nu se arată a fi Chombe; desfăşurarea evenimentelor nu pare să justifice riscurile pe care şi le asumă sprijinitorii săi.

Mihai MATEI

CONFERINŢA UNIUNII INTERPARLAMENTARE

Parlamentul danez a luat vacanţă, dar în castelul Cristianborg, sediul Folketingului, una din cele mai vechi clădiri, de importanţă istorică, din Copenhaga, activitatea n-a încetat. Aici, în sala Camerei Reprezentanţilor, se deschide joi cea de-a 53-a conferinţă anuală a Uniunii interparlamentare.

Marţi a avut loc şedinţa Comitetului executiv, organul administrativ al Uniunii interparlamentare, iar astăzi, miercuri, sesiunea a 95-a a Consiliului interparlamentar, consacrată pregătirii deschiderii lucrărilor conferinţei.

Conferinţa interparlamentară constituie forul suprem al acestei organizaţii internaţionale neguvernamentale, o adunare mondială a reprezentanţilor grupurilor parlamentare naţionale din numeroase ţări ale lumii.

Actuala conferinţă interparlamentară prezintă o mare însemnătate şi o semnificaţie deosebită pentru viaţa internaţională. Aceasta se reflectă înainte de toate în ordinea de zi a conferinţei, care cuprinde probleme de cea mai mare actualitate.

Lucrările conferinţei încep cu discuţia generală, după care timp de zece zile, delegaţii grupurilor parlamentare vor dezbate probleme precum: dezvoltarea comerţului internaţional şi lupta împotriva dezechilibrului în economia mondială; îmbunătăţirea activităţii O.N.U. în concordanţă cu cerinţele vieţii internaţionale; problema democratizării învăţămîntului şi lupta împotriva analfabetismului în ţările în curs de dezvoltare; rolul parlamentarului ca intermediar între cetăţeni şi guvern. Conferinţa va adopta de asemenea rezoluţii, fără dezbateri, în problemele dezarmării generale şi totale, dreptului cosmic, ocrotirii internaţionale a drepturilor fundamentale ale omului, aplicării Declaraţiei O.N.U. în problema lichidării colonialismului; aceste probleme au fost discutate la sesiunea pregătitoare a organelor Uniunii interparlamentare care a avut loc la Lucerna (Elveţia) în primăvara acestui an.

Conferinţa interparlamentară actuală prezintă o însemnătate deosebită şi pentru faptul că reuneşte reprezentanţi ai parlamentelor din aproape 70 de ţări ale lumii.

La conferinţă participă o delegaţie a grupului parlamentar romîn al Marii Adunări Naţionale, formată din deputaţii Barbu Solomon, Stanciu Stoian şi Traian Ionaşcu. Sînt prezenţi, în calitate de observatori, reprezentanţi ai unor organizaţii internaţionale (U.N.E.S.C.O., Organizaţia Mondială a Sănătăţii, Organizaţia Naţiunilor Unite pentru alimentaţie şi agricultură, G.A.T.T. etc.).

Fără îndoială că lucrările conferinţei interparlamentare vor constitui un nou prilej pentru schimburi sincere de păreri şi contacte utile între membrii parlamentelor diferitelor ţări şi pentru o mai bună cunoaştere reciprocă, în interesul promovării unei largi colaborări internaţionale.

Gh. MOCA

Copenhaga, 19 august

MOSCOVA

O DISCUȚIE UTILĂ

PROBLEMELE relațiilor internaționale nu mai sînt demult un domeniu care interesează în mod strict pe diplomații de profesie și pe oamenii de stat. Actualmente manifestă interes pentru aceste probleme cercuri din ce în ce mai largi din toate țările. Acest lucru nu este de mirare deoarece în zilele noastre, principala problemă a relațiilor internaționale — realizarea unei păci trainice, singura alternativă a conflagrației termonucleare, afectează îndeaproape întreaga omenire în ansamblu și pe fiecare om în parte.

Aceasta a suscitat în ultimul deceniu un viu interes față de relațiile internaționale în cercurile cele mai diverse. Mișcarea Pugwash a oamenilor de știință, conferințele sistematice ale Mesei Rotunde cu participarea reprezentanților unor țări răsăritene și occidentale și multe alte întîlniri internaționale sînt o mărturie grăitoare în acest sens.

Din acest domeniu al activității obștești face parte și seria așa-numitelor întîlniri Dartmouth ale reprezentanților vieții publice sovietici și americani. Prima întîlnire a avut loc în 1960 la Dartmouth (S.U.A.), fiind convocată din inițiativa lui Norman Cousins, editorul revistei *Saturday Review*, fruntaș de seamă al vieții publice americane, și A. E. Korneiciuk, cunoscut scriitor, dramaturg și fruntaș al vieții publice sovietice. A doua întîlnire s-a desfășurat în Crimeea în 1961. La sfîrșitul anului 1962 a avut loc cea de-a treia întîlnire, în micul orășel Andover, în apropiere de Boston (S.U.A.).

Nu demult a luat sfîrșit la Leningrad cea de-a patra întîlnire tradițională a reprezentanților vieții publice sovietici și americani.

Principala tradiție a întîlnirilor Dartmouth a fost și este discutarea sinceră a tuturor problemelor, inclusiv a celor mai litigioase, care privesc relațiile dintre U.R.S..S și S.U.A. Participanții la întîlnire au considerat că numai discuțiile sincere și clare pot contribui la reglementarea pașnică a tuturor problemelor litigioase în relațiile dintre țări.

În cadrul întîlnirii de la Leningrad, răspunderea solidară a reprezentanților vieții publice sovietici și americani pentru traducerea în viață a noi măsuri practice în domeniul dezarmării și răspunderea solidară pentru reglementarea pașnică a tuturor problemelor litigioase în relațiile internaționale au fost principalele probleme ale dezbaterilor. A fost examinată în mod special problema măsurilor pentru dezvoltarea colaborării dintre S.U.A. și U.R.S.S. în domeniul economiei, tehnicii, literaturii și artei.

Putem spune că am fost unanimi în multe probleme. Astfel au fost aprobate în unanimitate măsurile luate din inițiativa țărilor noastre în direcția dezarmării și reglementării relațiilor internaționale.

Participanții la întîlnire au studiat posibilitatea unor noi pași în această direcție. Așa, de pildă, a fost examinată problema distrugerii tuturor tipurilor de avioane de bombardament, începînd cu sistemele învechite. O atenție deosebită s-a acordat prevenirii diseminării armei nucleare.

Am fost unanimi în părerea că problemele litigioase cu caracter teritorial și de altă natură dintre state trebuie rezolvate pe calea negocierilor pașnice, fără a se recurge la război. În această ordine de idei am considerat că sînt necesare măsuri în vederea întăririi O.N.U., pentru ca această organizație să devină un for al colaborării constructive între țări.

După părerea generală a participanților, ultima propunere a guvernului sovietic privind întărirea O.N.U. și, în special, crearea forțelor ei armate, merită să fie studiată cu atenție.

La întîlnire s-a relevat că în prezent nivelul colaborării în domeniul științei și culturii, precum și al dezvoltării comerțului dintre Uniunea Sovietică și S.U.A. este scăzut și nu corespunde nici pe departe nivelului dezvoltării industriei, științei, tehnicii și artei din cele două țări.

Am fost unanimi în părerea că sînt necesari de urgență pași concreți — și eu cred că în general acești pași trebuie să fie făcuți de către S.U.A. — pentru sporirea substanțială a schimbului de studenți, oameni de știință, pentru editarea largă a literaturii beletristice și de alte genuri, pentru schimbul de filme și dezvoltarea comerțului.

În încheierea întîlnirii a fost examinată problema, cît se poate de interesantă, a perspectivelor dezvoltării societății sovietice și celei americane.

Oamenii de știință sovietici și americani au subliniat în cuvîntul lor că o colaborare pașnică între toate țările și popoarele este necesară nu numai pentru că este singura alternativă a conflagrației termonucleare, ci și pentru că numai această colaborare poate asigura folosirea rațională și utilă a resurselor planetei noastre și poate chezășui rezultate rodnice în dezvoltarea continuă a societății umane.

Acad. Evgheni FEODOROV

La cea de-a patra întîlnire Dartmouth, de la Leningrad, au luat parte, printre alții : NORMAN COUSINS (copreședinte), redactor-șef al revistei „Saturday Review"; ARTHUR LARSON (copreședinte), directorul Centrului de cercetări în domeniul dreptului internațional și profesor de drept la Universitatea Duke ; DAVID ROCKEFELLER, președintele „Chase Manhattan Bank" ; KENNETH GALBRAITH, profesor la Universitatea Harvard ; ALEXANDRU KORNEICIUK (copreședinte), membru al Academiei de Științe a U.R.S.S., dramaturg, deputat în Sovietul Suprem al U.R.S.S., președintele Sovietului Suprem al R.S.S. Ucrainiene ; EVGHENI FEODOROV (copreședinte), membru al Academiei de Științe a U.R.S.S., șeful serviciului meteorologic ; NIKOLAI BLOHIN, președintele Academiei de științe medicale a U.R.S.S., președintele Institutului pentru relații sovieto-americane ; BORIS POLEVOI, scriitor, redactor-șef al revistei „Iunosti".

Newsweek

NEW YORK

SINGURA CALE

DEȘI conflictul rasial se află în centrul campaniei electorale, problemele care opun pe candidații prezidențiali precum și platformele partidelor nu sînt încă definite. Toată lumea știe, desigur, că republicanii goldwateriști speră să acumuleze voturile tuturor celor care se opun integrării și întregului ansamblu al protestelor negrilor. Toată lumea știe de asemenea că democrații lui Johnson se bizuie pe voturile negrilor și albilor care se pronunță într-o măsură mai mare sau mai mică pentru o integrare mai rapidă sau mai puțin rapidă. Dar nimeni din cei care citesc cuvintele platformei de la San Francisco sau cuvîntările candidatului republican nu va constata o poziție hotărîtă împotriva integrării. De fapt, senatorul Goldwater afirmă că el însuși este un integrationist, dar că sarcina promovării integrării revine nu guvernului federal ci statelor federale.

Cuvintele care se rostesc nu redau însă adevărul real. Sub agitația verbală despre constituție, drepturile statelor și conservatorism, se ascunde faptul că ceea ce este în joc e deosebirea între modurile de a trata o minoritate subjugată și protestatară — dacă să fie suprimate protestele ei sau să fie remediate plîngerile ei.

Deși este perfect adevărat, ba chiar cu totul evident, că actualul conflitt rasial nu poate fi și nu va fi rezolvat numai cu ajutorul legilor federale, este de asemenea adevărat că acest conflict rasial nu va fi redus la dimensiuni tolerabile dacă va fi lăsat în seama statelor federale.

Atîta timp cît senatorul Goldwater va susține blocarea acțiunii federale în tratarea conflictului, el va sluji pe cei a căror intenție reală este de a suprima cu forța protestul negrilor.

În alte vremuri și în alte locuri minoritățile protestatare, oricît de justă ar fi fost cauza lor, erau reduse la tăcere — uneori numai pentru un timp, uneori pentru generații, alteori, ca în cazul multora din ereticii evului mediu, pentru totdeauna. Albii din Africa de sud mențin astăzi legile și ordinea lor proprie împotriva unei mase în fierbere de africani negri. Dar dacă vorbim despre Statele Unite din a doua jumătate a secolului XX, nu ne putem face iluzia că protestul negrilor americani ar putea fi redus la tăcere sau suprimat.

Unul din motive este că minoritatea neagră este prea mare pentru a putea fi aservită. Altul este că motivele de nemulțumire ale negrilor sînt prea reale, cauza lor prea justă pentru ca marea majoritate albă să poată aproba terorismul și brutalitatea necesare pentru a-i reduce la tăcere.

Reducînd chestiunea la ultima expresie și omițînd toate considerentele de dreptate și nedreptate, de decență și milă, se poate spune că poporul american este prea civilizat, sau dacă vreți prea moale și prea blînd, pentru a permite rasiștilor să domine cu brutalitatea lor o minoritate îndurerată.

Masa poporului american nu acceptă ciinii polițiști și metodele de tortură electrică, pe cei ce trag din ascunzători, bombardarea școlilor elementare și arderea bisericilor.

Nu există decît o singură cale pentru a face pace în țară. Forțele legii și ordinii trebuie făcute mai eficiente, executorii și administratorii legilor trebuie să le aplice mai bine, organele legislative pot avea mai mult simț de răspundere, liderii morali și intelectuali trebuie să fie mai hotărîți. Pentru americanii care au de-a face cu americani nu există însă altă cale pentru a instaura pacea decît justiția și toleranța.

Walter LIPPMANN

St. Galler Tagblatt

TURCIA ȘI „A TREIA FORȚĂ"

ÎN Turcia devin din ce în ce mai numeroase vocile care vorbesc despre o cotitură în politica externă. Declarațiile în această privință făcute încă cu luni în urmă de președintele Turciei au stîrnit în întreaga opinie publică un ecou mai puternic decît s-a presupus inițial. Ideea la care s-a făcut aluzie atunci — cu cîteva săptămîni în urmă cînd știrile din diverse capitale în problema Ciprului nu erau prea favorabile pentru Turcia — adică ideea potrivit căreia o cotitură a poziției turcești ar putea să constituie expresia decepției ei, a fost reluată imediat; după întrevederea, la Istanbul, a șefilor de stat ai Turciei, Iranului și Pakistanului, ea constituie o temă care apare zilnic în presă dar care în același timp poate fi sesizată mereu și în discuțiile particulare.

Reflecțiile ce se fac auzite scot la iveală părerea că problema Ciprului nu mai este tratată doar prin prisma Turciei, așa cum s-a întîmplat de pildă în 1959 cînd Turcia constituia, la încheierea acordurilor de la Londra și Zürich, un punct de sprijin pentru bazele rachetelor americane. Se mai spune că greutățile economice ale Turciei nu sînt luate prea în serios de Occident, așa cum s-a așteptat această țară. Turcia — scria cu cîtva timp în urmă cotidianul *Cumhuriyet* care apare la Istanbul — se zbate în greutățile cele mai mari, se înăbușă în datorii, iar ajutorul pe care-l cere străinătății ajunge tocmai pentru a face plățile anuale. Aceasta nu este însă numai părerea presei. Oamenii financiari cu care intri în vorbă fac un calcul foarte simplu: anul 1965 va fi pentru Turcia cel mai greu din istoria ei, pe de o parte pentru că, din cauza Ciprului și a măsurilor politice interne rezultate din această criză, planurile și investițiile au putut fi realizate numai în proporție infimă, iar pe de altă parte anul viitor dobînzile și capitalul ce vor trebui achitate pe baza obligațiilor față de străinătate vor atinge suma de 212 milioane dolari, ceea ce înseamnă 50 la sută din veniturile de pe urma exportului turc, sau o sumă egală cu cea pe care Turcia o primește drept ajutor din partea străinătății. Prin urmare, cu o mînă ea va lua iar cu cealaltă va restitui imediat ceea ce a luat celor ce i-au acordat ajutoare. Se vorbește chiar despre „noul om bolnav", ceea ce amintește foarte penibil de timpurile dinaintea primului război mondial cînd se vorbea despre „omul bolnav din Bosfor".

Se face auzită o critică foarte vehementă la adresa politicii Turciei din ultimii ani, precum și la adresa politicii ce a fost dusă imediat după cel de-al doilea război mondial. Se vorbește chiar despre conducători de stat care au îndreptat Turcia pe căi greșite, deși această țară situată între Asia și Europa ar trebui să joace un cu totul alt rol. Turcia face parte din N.A.T.O. și, implicit, din forța militară a Occidentului; prin apartenența ei la „pactul C.E.N.T.O.", din care fac parte și Iranul și Pakistanul, Turcia joacă un rol pînă în adîncul Asiei. Se pune deci întrebarea dacă Turcia este o putere europeană sau una asiatică. Ea se sprijină cu un picior în Asia, dar dorește să fie recunoscută ca stat european. Se declară stat european și protestează dacă este caracterizată cu prilejul unor manifestații internaționale drept țară asiatică. Pe de altă parte însă — și acesta este punctul esențial al disputelor actuale — prin pactul încheiat cu Iranul și Pakistanul, Turcia și-a exprimat dorința de a se alătura acestor două state asiatice din punct de vedere politic și economic.

Cooperarea acestor trei țări este considerată de toate cercurile din Turcia ca un gen de uniune islamică. Presa turcă vorbește astăzi despre o bază foarte solidă pe care pare a fi construit noul pact între Turcia, Iran și Pakistan. Cercurile politice din Ankara își exprimă chiar părerea că ar putea fi vorba despre o cotitură în direcția Islamului, cu gîndul ascuns că și alte țări islamice ar putea să se alăture, constituindu-se în acest fel un gen de „a treia forță".

Noțiunea „a treia forță" este împinsă de la o vreme încoace din ce în ce mai mult pe prim plan. Într-adevăr, nu se trece sub tăcere faptul că puterea economică a celor trei țări membre ale pactului este foarte limitată. S-a făcut un calcul din care a reieșit că venitul anual pe cap de locuitor al oamenilor care trăiesc în cele trei țări oscilează între numai 270 și 800 de franci, numărîndu-se, deci, toate trei, printre țările slab dezvoltate. În consecință, colaborarea economică nu poate da roade bogate, turismul între ele nu va juca un rol, iar reducerea taxelor poștale reciproce nu se va face simțită. Se pune de asemenea întrebarea de ce a fost necesară, în aceste împrejurări, încheierea unui pact în plus. Politicienii răspund limpede că acest pact ar putea să formeze nucleul în jurul căruia să se strîngă alte țări, mai puternice din punct de vedere financiar și economic. Nu se trece sub tăcere faptul că o premisă pentru aceasta o constituie eforturile proprii ale celor trei țări pentru însănătoșirea structurii sociale și economice și realizarea planurilor de construcție; în acest fel, ele vor putea sluji ca punct de atracție și vor deveni mai interesante atît pe plan politic cît și pe plan economic.

Ședință plenară a Consiliului Economic și Social al O.N.U., la Geneva

The New York Times.

LA SAIGON LOVITURILE DE STAT NU REZOLVĂ VECHILE PROBLEME

ÎN momentul de față situația din Vietnamul de sud sugerează că „victoria" guvernului de la Saigon a fost amînată într-o măsură considerabilă pentru mai tîrziu de către nesiguranțele politice care au urmat răsturnării, în noiembrie trecut, a lui Ngo Dinh Diem, și celei de-a doua lovituri de stat care l-a instalat, destul de nestabil, la putere, pe generalul Nguyen Khan.

Partizanii și-au extins, după toate aparențele, învăluirea în regiunea vitală a deltei Mekongului, unde trăiesc două treimi din populația totală, de 14 milioane de oameni, a Vietnamului de sud. În același timp a slăbit mult legătura

dintre Saigon și provinciile țării, mai ales în urma spulberării edificiului politic pus pe picioare de defunctul Diem.

Un călător care s-ar întoarce la Saigon acum, după o absență de aproape un an, și care ar auzi de un nou „program de pacificare", n-ar putea evita senzația că retrăiește zilele din 1961 cînd regimul lui Diem se reorganiza pentru a atinge același scop.

Guvernul Diem era considerat ca un rău care trebuia urgent ameliorat. Dar el a fost pur și simplu înlăturat, fără să fie înlocuit cu nimic altceva, într-o măsură eficientă cît de mică.

În entuziasmul care a urmat înlăturării unei tiranii unanim detestate, s-a produs, în locul unor reforme, distrugerea instituțiilor de tipul Adunării Naționale. Pînă acum nu a apărut nici un alt aparat prin care să se poată exercita în mod coerent acțiunea politică.

Au apărut și s-au înmulțit o sumedenie de partide politice, unele atît de mici încît totalul membrilor lor abia ar ajunge să umple un autobuz. Ele sînt conduse de obicei de veritabile nulități politice.

În această perioadă de nesiguranță, partizanii au înregistrat succese în regiunile rurale.

Recent au fost elaborate măsuri guvernamentale pentru a obține sprijinul în favoarea efortului militar — și aceasta constituie o acțiune în care regimul Diem nu a înregistrat niciodată succese, ci dimpotrivă eșecuri remarcabile. Printre aceste măsuri figurează proclamarea stării de urgență în întreaga țară și revendicările generalului Khan în favoarea organizării unui „marș către nord".

Robert TRUMBULL

Neue Zürcher Zeitung

CANADA ȘI O.S.A.

HOTĂRÎREA conferinței miniștrilor de externe ai țărilor membre în O.S.A. de a boicota Cuba din punct de vedere politic și economic a aruncat o lumină nouă asupra vechii probleme dacă pentru Canada este sau nu bine să se alăture acestei organizații. Ani de zile Canada a fost unicul stat american care nu a făcut parte din O.S.A. Între timp, Jamaica și Trinidad au obținut independența, fără a intra totodată în O.S.A. Așadar, Canada nu mai este singură. Ca motiv pentru rămînerea în afara comunității statelor americane, Canada a invocat întotdeauna faptul că ea face parte dintr-o uniune de state mai puternic integrate, mai veche, din Commonwealthul britanic, și că participarea concomitentă la ambele comunități ar duce la conflicte.

În ultimii ani, atît în Canada cît și în cadrul O.S.A. s-au făcut auzite din ce în ce mai multe voci care cereau intrarea Canadei în organizația panamericană. Cauza o constituie legăturile politice, economice și strategice tot mai puternice cu celelalte state ale continentului. În domeniul economiei și politicii sale, Canada nu depinde numai foarte mult de vecinii ei nemijlociți, ci în același timp ea are astăzi și interese comerciale și legături politice mult mai puternice decît înainte de război, cu țările Americii Latine. Relaxarea legăturilor Commonwealthului și îndeosebi eforturile Angliei pentru intrarea în Comunitatea Economică Europeană au făcut ca cercuri largi din Canada să ajungă a crede că acum ar fi necesară intrarea în O.S.A.

Firește că acestor puncte de vedere continuă să i se opună teama de influența din ce în ce mai mare a S.U.A. asupra treburilor Canadei, precum și neîncrederea adînc înrădăcinată împotriva mai multor țări latino-americane în care domnesc condiții politice și economice șubrede. Deși aproape toate guvernele canadiene din era postbelică, și îndeosebi actualul guvern liberal al lui Pearson, au vorbit mereu despre destinul care leagă Canada de celelalte țări ale Americii de Nord și de Sud, pronunțîndu-se în principiu pentru o consolidare a legăturilor prin intrarea în organizațiile emisferei, pînă în prezent ele s-au sfiit întotdeauna să facă ultimul pas decisiv. De fiecare dată cînd părea sosit momentul pentru intrarea în aceste organizații au avut loc puciuri militare sau alte schimbări prin forță. Toate evenimentele de acest gen păreau a da dreptate acelor cercuri canadiene care preziceau că intrarea în O.S.A. ar atrage țara în probleme opuse atît tradiției și mentalității Canadei, cît și intereselor ei economice.

În ultimele săptămîni, cînd membrii O.S.A. au hotărît cu 15 voturi pentru și 4 contra să nu întrețină relații diplomatice cu Cuba și să nu facă comerț cu această țară — exceptînd alimentele și medicamentele — vechea problemă a devenit din nou cît se poate de actuală. Deși, nefiind membră în O.S.A., Canada nu este angajată de această hotărîre, i s-a spus totuși să întreprindă aceiași pași împotriva Cubei. Răspunsul Canadei nu s-a lăsat mult așteptat. Ministrul de externe Martin a declarat în parlamentul din Ottawa că țara sa își va menține relațiile diplomatice cu Cuba și că nu intenționează să limiteze și mai mult comerțul canadiano-cuban.

Satisfacția cu care această știre a fost primită de presa canadiană arată limpede cît de puternică este astăzi în Canada rezistența împotriva unei solidarități panamericane necondiționate. Pe lîngă motivele psihologice menționate mai există și considerente practice care determină această rezistență. Este știut că pentru Canada comerțul cu Havana nu este o afacere proastă; el s-a lărgit în ultimul timp, deși ponderea sa în comerțul exterior global al Canadei continuă să fie destul de mică. În anul 1962, exportul Canadei spre Cuba a fost în valoare de 10,9 milioane dolari, în anul 1963 de 16,4 milioane, iar în primele patru luni ale anului 1964 el s-a ridicat la 22,3 milioane de dolari. Canada importă din Cuba îndeosebi zahăr. Importul global din Cuba a fost în 1962 în valoare de numai 2,8 milioane dolari, în 1963 de 13 milioane. Aceste cifre nu sînt nicidecum destul de importante pentru a explica în sine strictul refuz al Canadei de a aplica sancțiuni împotriva Cubei. Punctul de vedere al Canadei poate fi exprimat cel mai bine prin cuvintele ministrului de externe potrivit căruia relațiile diplomatice și economice cu o țară nu înseamnă nicidecum o apreciere a valorii sistemului politic al acesteia.

Cînd ministrul a fost întrebat de opoziție dacă atitudinea O.S.A. față de Cuba constituie un motiv în plus pentru neparticiparea Canadei la această organizație, el a răspuns fără a se angaja, declarînd că el personal continuă să se pronunțe în favoarea intrării Canadei în O.S.A., dar această problemă trebuie tratată cu mare prudență. Este evident că guvernul Pearson este sincer în dorința sa de a asigura Canadei o influență mai mare în emisfera occidentală prin participarea la consfătuirile acesteia. Cu atît mai incomodă îi este confruntarea cu problema izolării Cubei, o problemă care nu pare nicidecum adecvată pentru a demonstra solidaritatea panamericană a Canadei și cu atît mai puțin pentru a o consolida.

COMBAT
LE JOURNAL DE PARIS
PARIS

S.U.A., BELGIA ȘI CONGO

GUVERNUL american, nemulțumit de puținul entuziasm manifestat de Bruxelles față de apelurile repetate ale lui Chombe pentru o intervenție militară mai directă a Belgiei în Congo, l-a delegat pe Averell Harriman să amintească lui Spaak și cercurilor guvernamentale că problema Congoului este în primul rînd o „problemă belgiană", că S.U.A. apără acolo, paralel cu propriile lor interese, și o populație și interese belgiene.

Spaak și conducătorii companiei „L'Union Minière" i-ar fi răspuns că prezența în Congo a 40 000 de cetățeni belgieni, dintre care un mare număr trăiesc în regiunile controlate de insurgenți, ar impune Belgiei o foarte mare prudență. Poate că ei nu i-au spus la fel de clar că victoria insurgenților li se pare în prezent probabilă și că ei cred că vor putea păstra pentru Belgia imensul complex industrial katanghez.

Poate că la Bruxelles nu se crede că trupele colonelului Soumialot sau ale „Comitetului național de eliberare" ar putea ocupa întregul Congo. Se socotește pur și simplu că puținele trupe care apără Elisabethville-ul riscă să se pră-

bușească de la o zi la alta și că, în această eventualitate, va trebui să se trateze cu oamenii care dețin puterea de fapt în Katanga și Kasai.

Chiar în ipoteza cea mai optimistă, în capitala Belgiei — care își amintește de eșecul încercărilor jandarmeriei katangheze, în timpul secesiunii, de a înăbuși insurecția tribului Baluba — se crede că urmașii lui Lumumba vor deține mult timp cea mai mare parte a Provinciei Orientale, Kivu și Katanga de nord. Or, în aceste regiuni există importante instalații miniere și industriale necesare funcționării armonioase a complexului general... deci cercurile financiare belgiene înțeleg să aibă, cu mai multă sau mai puțină discreție, relații cu fiecare tabără.

Totuși, pentru a răspunde presiunilor Washingtonului, guvernul belgian ar fi de acord „să închidă ochii" asupra activităților unui număr oarecare de cetățeni belgieni aflați în rîndurile armatei naționale congoleze. În felul acesta, s-ar stabili o situație asemănătoare cu cea care exista în timpul secesiunii katangheze: o misiune oficială de asistență militară, reprezentată de o suită de tehnicieni și ofițeri necombatanți, dublată de un corp de „mercenari".

Statele Unite, la rîndul lor, par hotărîte să-și înăsprească poziția. În afară de livrarea de camioane și avioane care ar asigura o mai mare mobilitate micilor unități „sigure" ale armatei naționale katangheze și ale jandarmeriei, la Pentagon s-ar lua în considerație trimiterea de cadre combatante mai numeroase. Dacă obstacolul limbii este important în această perspectivă, trebuie reamintit că S.U.A. l-au învins în Vietnam... este drept fără un rezultat prea grăitor.

IMPASUL DIN VIETNAMUL DE SUD

RĂZBOIUL este de fapt o treabă prea importantă pentru a fi lăsată doar în seama generalilor; poporul american trebuie să-și spună într-un viitor apropiat cuvîntul despre politica S.U.A. în Asia.

Sîntem la sfîrșitul logic al drumului întunecos prin Indochina pe care ne-a condus în 1954 secretarul de stat John Foster Dulles. Suferind un eșec în încercările sale de a asigura continuarea rezistenței franceze în Indochina, Dulles a refuzat să pună semnătura S.U.A. sub acordul de la Geneva din 1954. Vietnamul de sud a refuzat și el să-l semneze. Tot ce au spus Statele Unite în legătură cu acordul din 1954 se reducea la faptul că îl vom recunoaște ca o lege internațională.

Imediat după ce acordul din 1954 a fost semnat, Statele Unite au acordat un sprijin mărinimos noului guvern al Vietnamului de sud. În scrisoarea președintelui Eisenhower către premierul Vietnamului de sud, Ngo Dinh Diem, care mai servește încă drept bază pentru politica noastră din anul 1964, i se propunea ajutor lui Diem și se spunea că „guvernul Statelor Unite speră că guvernul Vietnamului (de sud — n.n.) va răspunde la acest ajutor prin efectuarea reformelor necesare".

În 1964, președintele Johnson se referă la această scrisoare ca la o bază pentru ajutorul nostru, dar partea care se referea la reforme este de multă vreme ignorată.

Dacă examinăm situația în mod obiectiv, nu văd posibilitatea de a evita concluzia că în deceniul care a trecut din 1954, Statele Unite au transformat de fapt Vietnamul de sud într-un protectorat. Noul lui guvern a devenit imediat dependent din punct de vedere financiar față de noi; pe măsură ce sporea revolta împotriva lui, proporțiile ajutorului nostru creșteau. Prin anul 1961 am trimis 15 000 de soldați americani în calitate de „consilieri" pentru forțele militare locale. Cînd guvernul lui Diem a trecut de la lupta împotriva răsculaților la lupta împotriva budiștilor, el a fost înlăturat printr-o lovitură de stat săvîrșită de protejați ai Statelor Unite. În decurs de cîteva săptămîni, o altă lovitură de stat a înlocuit junta lui Minh cu o juntă militară condusă de generalul Khan pe care consilierii militari americani l-au considerat mai eficient.

Niciodată Vietnamul de sud nu a avut un guvern la propria lui alegere. Junta lui Khan și-a justificat de fapt lovitura de stat prin pretextul că un număr de ofițeri ai lui Minh erau profrancezi și puteau căuta o cale de neutralizare a țării. La ceea ce puteau dori locuitorii Vietnamului de sud nu s-a gîndit nimeni niciodată, nu s-au gîndit nici măcar cei care controlează încă guvernul. N-am înțeles niciodată prin ce anume se deosebește actualul guvern al lui Khan de fostul guvern al lui Bao Dai. Și totuși, conducătorii americani vorbesc cu emfază despre „apărarea libertății" în Vietnamul de sud.

Nu se știe cîtă vreme ne vom putea purta în acest mod în Laos și Vietnam fără a fi trași la răspundere în O.N.U. Reprezentanții guvernului spun că, după părerea lor, respectarea Cartei O.N.U. nu corespunde în momentul de față intereselor americane. După teoriile lor, e necesar întîi să se repurteze o victorie pe cîmpul de luptă și abia apoi se pot duce tratative. Aceasta echivalează cu a declara că orice acord sau obligație care nu corespunde intereselor noastre naționale este doar un petic de hîrtie.

Adevărul este că noi încălcăm acordul de la Geneva și Carta O.N.U. Noi nu ne propunem nici realizarea dreptății, nici realizarea păcii în Asia de sud-est. Noi nu ne propunem nici măcar instaurarea libertății. Menținem împotriva poporului Vietnamului de sud o dictatură militară condusă de o marionetă.

În Asia, ca și în Africa, zilele dominației Occidentului au apus de mult. Pentru noi cea mai bună perspectivă în Vietnamul de sud este impasul, dar cu cît se va prelungi acest impas cu atît va fi mai verosimilă perspectiva lărgirii războiului.

Nimic din ceea ce ne pregăteam să întreprindem în 1954 nu justifică, bineînțeles, ceea ce facem astăzi și mai puțin încă ceea ce amenințăm că vom face.

Wayne MORSE

membru al senatului S.U.A. (Din numărul pe august al revistei americane **Progressive**, text prescurtat)

BREVIAR

13 august

S-a dat publicității telegrama adresată de președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Romîne, Gheorghe Gheorghiu-Dej, arhiepiscopului Makarios, președintele Republicii Cipru.

Vicepreședintele Consiliului de Miniștri, Gogu Rădulescu, a primit pe Humayun Kabir, ministrul petrolului și chimiei al Indiei.

Vicepreședintele Consiliului de Miniștri al R. P. Romîne, Gogu Rădulescu, a primit delegația Uniunii cooperativelor de aprovizionare și desfacere pe întreaga Chină, condusă de Van Nien-ți, vicepreședinte al Uniunii.

Președintele R.S.F. Iugoslavia, Iosip Broz Tito, l-a primit pe ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al R. P. Romîne la Belgrad, Aurel Mălnășan.

14 august

Tovarășii Alexandru Voitinovici, președintele Tribunalului Suprem al Republicii Populare Romîne și Constantin Flitan, directorul Direcției Juridice și a Tratatelor din Ministerul Afacerilor Externe, au fost desemnați din partea R. P. Romîne ca membri ai Curții Permanente de Arbitraj de la Haga.

La cel de al 10-lea Concurs internațional de vinuri de la Ljubljana, țara noastră a fost distinsă cu 30 medalii de aur, 9 de argint și una de bronz.

15 august

Tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej a primit la Eforie delegația de partid și de stat a R.P.D. Coreene condusă de tovarășul Kim Ir, membru al Biroului Politic, vicepreședinte al C.C. al Partidului Muncii din Coreea, prim-vicepreședinte al Cabinetului de Miniștri al R.P.D. Coreene, delegație care va participa la sărbătorirea celei de-a XX-a aniversări a eliberării Romîniei de sub jugul fascist.

Petre Bălăceanu a prezentat președintelui Statelor Unite ale Americii, Lyndon B. Johnson, scrisorile de acreditare în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al R. P. Romîne în S.U.A.

Delegația Grupului național romîn al Uniunii interparlamentare, care va participa la lucrările celei de-a 53-a Conferințe interparlamentare, a părăsit Capitala, plecînd la Copenhaga.

17 august

A încetat din viață academicianul profesor Mihai Ralea, membru al Consiliului de Stat al R. P. Romîne.

18 august

Vicepreședintele Consiliului de Stat al R. P. Romîne, Ștefan Voitec, a primit pe ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al Islandei în R. P. Romînă, dr. Kristinn Gudmundsson, care și-a prezentat scrisorile de acreditare.

În aceeași zi, vicepreședintele Consiliului de Stat al R. P. Romîne, Ștefan Voitec, a primit pe ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al Uniunii Birmane în R.P.R., U Ba Saw, care și-a prezentat scrisorile de acreditare.

lumea

Săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Populară Romînă

Redactor șef GEORGE IVAȘCU

Redacția și administrația: București, Piața Scînteii 1, Tel. 17.60.10

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

PESTE HOTARE ■ CĂRȚI DESPRE ROMÎNIA ■ MESAJE ALE LITERATURII ȘI ARTEI ROMÎNEȘTI ■

2 Lei

Congresul internațional al solului

PUNCTE DE VEDERE

Mesaje de 23 AUGUST de peste hotare

35
joi, 27 august 1964

lumea

Săptămîna pe glob:

GRENOBLE
NICOSIA
WASHINGTON
LEOPOLDVILLE

23 August 1964.
Într-un șuvoi nesfîrșit
mulțimile entuziaste
trec prin fața
tribunei oficiale

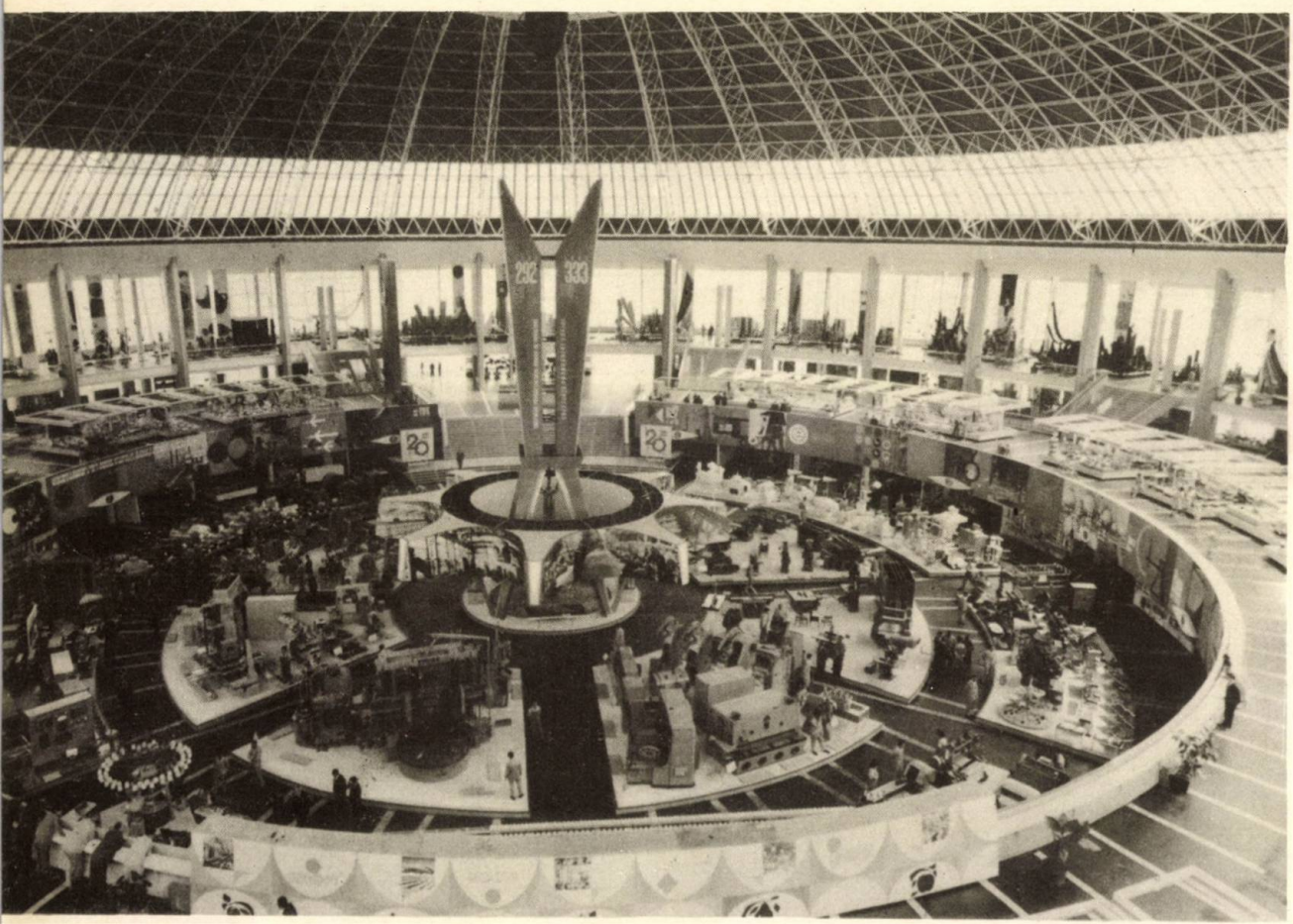

Standul central
al „Expoziției realizărilor
economiei naționale a R.P.
este ocupat de produsele
industriei constructoare
de mașini

Anul II
nr. 35 (44)

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ
EDITAT DE UNIUNEA ZIARIȘTILOR
DIN REPUBLICA POPULARĂ ROMÎNĂ

lumea

joi
27 august
1964

sumar

săptămîna pe glob

p. 2 23 August peste hotare
2 GRENOBLE — Conferința despre tineret, de **Valentin Lipatti**
4 SAIGON — Se repetă istoria? de **Felicia Antip**
6 LEOPOLDVILLE — Chombe caută sprijin, de **Mihai Matei**
7 NICOSIA — „Soluții" și dezmințiri, de **Eugen Phoebus**
8 LONDRA — Pornind de la trei rapoarte, de **John Gritten**
9 COPENHAGA — Lucrările Conferinței interparlamentare, de **Gh. Moca**

articole, reportaje

p. 11 Convenția Partidului democrat, de **A. Teodoru**
15 Montevideo, de **D. Novăceanu**
18 Birmania, de **Ileana Nicolaescu**
21 Avem prieteni pe tot globul, de **L. Sărățeanu**

convorbire cu:

p. 13 acad. prof. **Nic. Cernescu**

mesaje de peste hotare de la

p. 16 **Philippe de Seynes**
dr. **Karl Maramorosch**
dr. ing. **F. A. Oetken**
17 dr. ing. **D. A. Davies**
Geneviève Tabouis
Misto Treska
Stephen Zwingler
Konny Zilliacus

puncte de vedere din presa mondială

p. 24—28 Le Figaro, The Guardian, Daily Telegraph, Eastern World, Le Monde, The World Today

lumea în cărți și reviste

p. 29 „20 de ani de la eliberarea Romîniei", Pagini de cronică contemporană
30 „Pentru Patrie"

profil, fișier

p. 31 Charles Helou
Curtea permanentă de arbitraj

poșta redacției

La 23 August,

în numeroase țări ale lumii au avut loc manifestări oficiale consacrate celei de-a 20-a aniversări a eliberării Romîniei. Prietenii de pretutindeni ai țării noastre au exprimat în formele cele mai diverse, prețuirea pe care o acordă politicii de pace a R.P. Romîne, realizărilor ei pe toate tărîmurile (pag. 2).

Mesajele

de felicitare primite de revista LUMEA din partea unor personalități de peste hotare conțin, ca și cele publicate în numărul precedent, aprecieri și calde urări adresate poporului romîn (pag. 16). Rezultatele concursului-anchetă organizat de Radioteleviziune printre ascultătorii din străinătate oglindesc interesul larg pentru cunoașterea realităților țării noastre (pag. 21).

Vietnamul de sud

reintră în actualitate. Noua criză politică din această țară este, ca și crizele precedente, un rezultat al conflictului permanent dintre masele populare și guvernele care continuă de mulți ani represiunea armata (pag. 4).

Partidul democrat

din Statele Unite intră în campania electorală. Convenția de la Atlantic City reprezintă punctul de plecare (pag. 11).

Birmania,

istoria ei zbuciumată, eforturile depuse de la cucerirea independenței, politica ei actuală sînt evocate la pag. 18.

1200 de specialiști

în problemele solului vor participa la cel de-al VIII-lea Congres al Asociației internaționale pentru știința solului care va avea loc săptămîna viitoare la București. Acad. prof. Nic. Cernescu ne vorbește despre apropiata reuniune internațională (pag. 13).

Editurile

din țara noastră au scos de sub tipar în preajma zilei de 23 August numeroase lucrări consacrate luptei poporului romîn pentru eliberarea de sub jugul fascist, muncii sale rodnice pentru socialism. Prezentăm la pag. 29—30 volumele „20 de ani de la eliberarea Romîniei" și „Pentru patrie".

23 AUGUST PESTE HOTARE

În toate statele cu care Romînia întreține relații diplomatice, în capitalele și orașele principale ale multor țări de pe toate continentele lumii, ziua de 23 August a prilejuit festivități și manifestări oficiale în cadrul cărora personalități de seamă din diferite domenii ale vieții publice au subliniat importanța realizărilor Romîniei de azi și a rolului ei pe plan internațional. Sărbătoarea națională a Romîniei a fost salutată în adunări festive organizate de foruri oficiale, la care au participat membri importanți ai guvernelor, fruntași ai vieții publice, personalități culturale. La recepțiile și manifestările oficiale organizate la ambasadele și legațiile R.P. Romîne au fost reprezentate guvernele țărilor respective, departamentele economice, cercurile de afaceri, fruntași ai culturii și artei, etc.

La sediul Organizației Națiunilor Unite, recepția oferită de reprezentantul permanent al R.P. Romîne a întrunit participarea unor diplomați și reprezentanți ai țărilor membre ale Organizației.

La manifestările de acest fel, reprezentanții diplomatici ai țării noastre au primit felicitări și urări din partea șefilor de state, a guvernelor respective.

Mesajele oficiale de felicitări primite în aceste zile de conducătorii statului nostru de la șefii de state și guverne reprezintă un omagiu adus politicii consecvente de coexistență pașnică a Romîniei. „În anii puterii populare a crescut considerabil prestigiul Republicii Populare Romîne pe arena internațională. Împreună cu celelalte țări socialiste, Romînia promovează consecvent principiile coexistenței pașnice și luptă activ pentru destinderea încordării internaționale, pentru dezarmarea generală și totală, pentru pace și colaborare între popoare, pentru transformarea Balcanilor într-o zonă a păcii și prieteniei" — se spune în mesajul semnat de N. S. Hrușciov, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., și de A. I. Mikoian, președintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. „Republica Populară Romînă, promovînd în mod consecvent o politică externă de pace, a depus eforturi neobosite pentru salvgardarea păcii în Europa și în lumea întreagă" — se spune în telegrama de salut semnată de președintele Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez, Mao Tze-dun, și de conducători de stat ai Republicii Populare Chineze.

Conducătorii romîni au mai fost felicitați prin mesaje cordiale de către conducerea de partid și de stat din R.P. Albania, R.P. Bulgaria, R.S. Cehoslovacă, R.P.D. Coreeană, Cuba, R.D. Germană, R.S.F. Iugoslavia, R.P. Mongolă, R.P. Polonă, R.P. Ungară, R.D. Vietnam.

Telegrame și mesaje de felicitare au mai sosit zilele acestea la București exprimînd felicitări și urări cu prilejul sărbătorii naționale a poporului romîn din partea regelui Belgiei, reginei Olandei, împăratului Japoniei, împăratului Etiopiei, președintelui Republicii Argentina, președintelui Statelor Unite ale Americii, președintelui Republicii Franceze, președintelui Republicii Ghana, președintelui interimar al Italiei etc.

În preajma zilei de 23 August ambasadorii și reprezentanții diplomatici romîni au organizat conferințe de presă în cadrul cărora au fost prezentate aspecte din realizările romînești. Relatările presei arată că aceste expuneri au fost urmărite cu deosebit interes și că vorbitorii au fost solicitați să se oprească în special asupra dezvoltării relațiilor multilaterale ale Romîniei cu alte țări și asupra perspectivelor existente în acest sens. Sărbătoarea națională a Romîniei a constituit de asemenea prilejul unor manifestări culturale care în unele cazuri au căpătat un relief deosebit: în Uniunea Sovietică au loc Zilele culturii romînești, posturile de radio din țările socialiste și din alte țări au retransmis programe culturale consacrate Romîniei, cinematografele au prezentat gale de filme romînești. Expozițiile de artă populară sau de fotografii înfățișînd realizări din diferite domenii ale Romîniei deschise la Tokio, Havana, Accra, Phenian, în diferite orașe ale Uniunii Sovietice etc. sînt urmărite cu mult interes de public. Asociațiile de prietenie cu Romînia din diferite țări au folosit prilejul sărbătorii noastre naționale pentru a populariza pe diverse căi realizările economice și culturale ale Romîniei.

Dintre adunările festive organizate cu acest prilej, s-au bucurat de o participare deosebită cele de la Londra, Pekin, Phenian etc. Spectacole festive în cadrul cărora au fost prezentate filme artistice romînești, documentare înfățișînd diferite aspecte ale muncii de construcție din țara noastră sau frumusețile naturale ale Romîniei au avut loc și au fost urmărite cu interes la Washington, Londra, Buenos Aires etc. În ziua de 23 August, sărbătorită la Varșovia ca „Duminica culturii romînești", au avut loc manifestări artistice de masă și un spectacol de gală în sala congreselor din Palatul științei și culturii. Universitatea din Montevideo a prezentat expoziția „Dezvoltarea științei în R.P. Romînă și viața studenților", a cărei inaugurare a fost retransmisă prin posturile de televiziune.

Pretutindeni aniversarea zilei de 23 August a fost salutată cu articole sau pagini speciale în principalele ziare. La 22 august ziarul *Pravda* a publicat articolul intitulat „20 de ani de muncă creatoare" semnat de președintele Consiliului de Stat al R.P. Romîne, Gheorghe Gheorghiu-Dej. În același ziar a apărut un articol semnat de poetul Tudor Arghezi.

Ziarul polonez *Trybuna Ludu* — care, asemenea tuturor ziarelor din R.P. Polonă, a salutat sărbătoarea națională a Romîniei — a publicat articolul „Romînia la cea de-a 20-a aniversare", precum și știri și reportaje despre dezvoltarea diferitelor ramuri ale economiei naționale romînești și despre prezențele culturale romînești peste hotare. La Sofia, ziarul *Rabotnicesko Delo* a consacrat zilei de 23 August o pagină specială, iar celelalte ziare bulgare au adresat saluturi poporului romîn.

În Finlanda și Grecia, în Birmania și în Japonia, în Statele Unite și în Argentina, în Maroc și în Algeria, pretutindeni ziarele principale au publicat articole despre Romînia și relatări despre succesele obținute de poporul romîn.

„Romînia intră în cel de-al treilea deceniu al eliberării ei cu fruntea sus, mîndră, optimistă și fericită" — scrie ziarul grec *Ta Nea*. „Romînia este un partener comercial de încredere, atît pentru țările socialiste cît și pentru țările nesocialiste" — subliniază ziarul guvernamental birman *The Working People's Daily*. Contactele comerciale cu Romînia sînt reciproc avantajoase. Dezvoltarea economiei romîne face să crească posibilitățile de extindere a acestor contacte" (publicația economică italiană *Il Globo*). „Potențialul actual de import-export face ca Romînia să fie un partener de comerț tot mai căutat" (cotidianul olandez *Handelsbelangen*). „Guvernul romîn este un partizan convins al coexistenței pașnice active: nu numai că tinde spre evitarea conflictelor internaționale, dar luptă pentru dezvoltarea pe toate planurile a bunelor relații între state și popoare, indiferent de regimul lor politic" (ziarul elvețian *Journal de Genève*).

Numeroase ziare străine au publicat articole și reportaje ample, în unele cazuri cicluri de articole, despre Romînia și despre diferite aspecte ale succeselor obținute de țara noastră în construcția economică, în afirmarea prezenței sale culturale etc.

Ecoul internațional al sărbătorii naționale a Romîniei, căldura și interesul cu care ea a fost salutată în cele mai depărtate colțuri ale lumii exprimă recunoașterea și prețuirea rolului tot mai important pe care țara noastră îl joacă pe plan internațional.

GRENOBLE

Conferința despre tineret

La Grenoble s-a deschis, duminică 23 august, conferința internațională, organizată de U.N.E.S.C.O., cu privire la educația tineretului. Ea a fost pregătită, între altele, de întrunirea din iunie a experților de la București, unde a fost stabilită o bună parte din ordinea de zi a actualei conferințe.

Participarea este masivă și însemnată: delegații a 73 de state membre ale U.N.E.S.C.O. și observatori s-au întrunit pentru a dezbate probleme legate de viața tineretului contemporan și a indica soluții menite să îmbogățească activitățile de tineret pe plan național și internațional.

Ordinea de zi a conferinței cuprinde probleme cu caracter general, orientativ, care sînt tratate în ședințele plenare, și discuții amănunțite ce vor constitui

obiectul cercetării delegaților grupați în patru comisii de lucru pe următoarele teme: tineretul și viața profesională (comisia I), tineretul și activitățile recreative (comisia a II-a), tineretul și viața cetățenească și socială (comisia a III-a), tineretul și înțelegerea și colaborarea internațională (comisia a IV-a).

La ședința de deschidere au participat René Maheu, director general al U.N.E.S.C.O., și alți funcționari superiori din secretariatul Organizației, Philippe de Seynes, secretar general adjunct al O.N.U., Maurice Herzog, secretarul de stat francez pentru sport și tineret, precum și reprezentanți ai autorităților locale.

În discursul rostit cu această ocazie, directorul general al U.N.E.S.C.O. a arătat, printre altele, că reuniunea internațională de la Grenoble s-a născut acum patru ani, din inițiativa R. P. Romîne. Vorbitorul a arătat în continuare că educarea tineretului în spiritul păcii și prieteniei constituie o problemă majoră a contemporaneității, pe care U.N.E.S.C.O. este chemată s-o sprijine în programele sale de perspectivă.

În ședințele plenare care s-au ținut pînă acum, s-au prezentat referate cu caracter general. Astfel, Philippe de Seynes a analizat raporturile dintre Deceniul pentru dezvoltare lansat de O.N.U. și tineretul contemporan. Academicianul polonez Bogdan Suchodolski a prezentat trăsăturile psiho-sociale ale tineretului de astăzi și tendințele actuale ale pedagogiei. Profesorul vienez Leopold Rosenmayr a vorbit despre condiționarea economico-socială a tineretului. Maurice Herzog a înfățișat activitățile de tineret din Franța. De o vie apreciere s-a bucurat conferința lui Rabindra Varma, membru în parlamentul indian, care a tratat despre măsurile destinate să promoveze în rîndurile tineretului idealurile de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare. R. Varma a subliniat importanța adoptării de către Națiunile Unite a Declarației privind educarea tineretului în spiritul păcii, respectului reciproc și înțelegerii între popoare. Comparînd Declarația, ca însemnătate istorică, cu Declarația universală a drepturilor omului adoptată de O.N.U. în 1948, R. Varma a salutat această inițiativă ca pe o măsură fundamentală pentru educarea în viitor a tinerelor generații.

Numeroși vorbitori au luat cuvîntul în ședințele plenare pentru a-și exprima punctul de vedere față de referatele generale. Prof. Jean Livescu, adjunct al ministrului învățămîntului și conducătorul delegației R. P. Romîne la conferință, a luat cuvîntul în ședința de marți după amiază, arătînd care este poziția țării noastre în problemele ce vor fi dezbătute. El a subliniat necesitatea ca reuniunea de la Grenoble să constituie un schimb de experiență rodnic pentru toate delegațiile prezente în vederea unei mai bune cunoașteri și colaborări de viitor. Vorbitorul a mai arătat necesitatea ca participanții să adopte, în concluziile și recomandările finale, atît principii generale, cît și măsuri concrete de lucru menite să îmbogățească conținutul programului U.N.E.S.C.O. în domeniul activităților de tineret. Conducătorul delegației romîne s-a ocupat apoi de orientarea generală pe care trebuie s-o capete discuțiile pentru a promova și în rîndurile tineretului idealul cel mai arzător al epocii noastre, pacea.

Conferința a ales biroul ei de conducere. Președinte a fost desemnat reprezentantul Republicii Mali, Moussa Keita. Au mai fost aleși șase vicepreședinți (reprezentînd Anglia, Chile, Franța, Filipinele, Republica Arabă-Unită și Uniunea Sovietică), precum și un raportor general (reprezentantul Elveției).

Din birou mai fac parte și președinții celor patru comisii de lucru: H. Westphal (R.F.G.), președintele comisiei I; John Fisher (S.U.A.), președintele comisiei a II-a; Moses Nnauye (Tanganica și Zanzibar), președintele comisiei a III-a. Prof. dr. Jean Livescu a fost ales președintele comisiei a IV-a, care studiază problema pregătirii tineretului în vederea înțelegerii și colaborării internaționale.

Miercuri au început dezbaterile în comisiile de lucru, unde vor fi abordate problemele concrete pe care conferința internațională de la Grenoble are a le discuta.

Valentin LIPATTI

Grenoble, 26 august

REFLECTOR

La Paris au devenit cunoscute detalii ale programului vizitei pe care șeful statului francez o va face în America Latină, în cursul lunii viitoare. Generalul de Gaulle va pleca de la Paris la 20 septembrie și va sosi la Caracas în 21 septembrie. Următoarele escale sînt Bogota, Quito și Lima, unde este așteptat la 25 septembrie. Alte etape: Cochabamba (în Bolivia—26 septembrie), Arica și Valparaiso (la Valparaiso președintele de Gaulle îl va întîlni pe președintele chilean Alessandri), Santiago, Roncagua, Buenos Aires (3 octombrie). După ce va vizita de asemenea Paraguayul, Uruguayul și Brazilia, șeful statului francez va porni spre Paris din Rio de Janeiro, la 16 octombrie.

■

În cursul unei noi întîlniri, în aprilie 1965, la Monrovia, șefii de stat ai Liberiei, Guineei, Coastei de Fildeș și Sierrei Leone vor examina recomandările privitoare la crearea unei zone a liberului schimb, deschisă și altor țări africane, pe care o comisie de lucru ministerială le va elabora pînă la 31 ianuarie anul viitor.

■

Principalele societăți de radioteleviziune americane American Broadcasting Company, Columbia Broadcasting System și National Broadcasting Company folosesc 1700 de persoane, 134 camere de televiziune și 450 km de cabluri pentru a transmite desfășurarea convenției naționale a partidului democrat. Pentru A.B.C., convenția va fi comentată de Hubert Humphrey (convenția republicană a fost prezentată, pentru A.B.C., de fostul președinte Eisenhower).

■

Roy Welensky, fostul premier al Federației Rhodesia-Nyassaland, a afirmat că este posibil ca guvernul Rhodesiei de sud să proclame unilateral independența acestei țări la 16 octombrie (cu o zi după alegerile generale și cu opt zile înainte de proclamarea independenței Rhodesiei de nord, viitorul stat Zambia).
Welensky este apreciat ca un adversar redutabil de către actualul șef al guvernului sud-rhodesian Ian Smith. În circumscripția Arrundel din Salisbury, Welensky va avea ca adversar în alegeri pe Clifford Dupont. Cu cîteva zile în urmă Dupont a fost numit, de către Ian Smith, vicepremier și ministru de externe, măsură care a provocat uimire și neliniște la Londra întrucît, potrivit statutului în vigoare, gestiunea afacerilor externe ale Rhodesiei de sud este asigurată de guvernul Marii Britanii.

■

S-a anunțat că anul viitor, între 3 și 9 octombrie, va avea loc o reuniune internațională în problema desalinizării apei de mare, organizată de U.N.E.S.C.O. și de Agenția internațională pentru dezvoltare.

■

Într-un interviu acordat ziarului Kölnische Rundschau, vicepreședintele partidului liber democrat din R. F. Germană, Willy Weyer, a afirmat că vicecancelarul Erich Mende, președintele partidului liber democrat și ministru federal pentru problemele întregii Germanii, trebuie să depună eforturi în cadrul guvernului și al coaliției guvernamentale pentru crearea unui oficiu pentru problemele întregii Germanii, prin intermediul căruia să aibă loc contactele cu R. D. Germană. După părerea lui Weyer, acest oficiu ar trebui să se afle sub conducerea lui Mende.
În același interviu, Weyer a arătat că, după alegerile legislative din 1965, partidul liber democrat nu va participa la nici o coaliție guvernamentală în care liderul partidului creștin social, Franz-Josef Strauss, ar ocupa o funcție ministerială.

■

Marți a sosit la Praga o delegație comercială și industrială olandeză. Delegația susține convorbiri cu privire la colaborarea economică dintre R. S. Cehoslovacă și Olanda.

■

Ministrul de externe al Indiei, Swaran Singh, a sosit în Nepal într-o vizită oficială. El urmează să viziteze Afganistanul, Ceylonul și Birmania în vederea dezvoltării relațiilor dintre India și țările asiatice vecine.

SAIGON

Se repetă istoria?

Opt zile a fost președinte al Vietnamului de sud generalul Nguyen Khanh. Singur s-a numit premier la 30 ianuarie, singur a preluat președinția statului la 16 august. Demisia n-a mai fost însă o inițiativă personală. Ea s-a produs sub presiune. Sub presiunea zecilor de mii de demonstranți care și-au petrecut ziua de marți în jurul palatului prezidențial din Saigon strigînd „Jos Khanh!".

Reîntîlnim, în evenimentele care au precedat răsturnarea, multe elemente ce dau impresia de lucru cunoscut, de repetare. Totul a început ca și acum un an cu demonstrații ale studenților. La fel ca și atunci au intrat după aceea în acțiune budiștii. Nouă pare a fi numai rapiditatea succesiunii evenimentelor. „A șasea, a șaptea, a opta, a noua demonstrație începînd de vineri" — numărau luni ziariștii din Saigon. Fiecare manifestație era mai masivă și mai violentă decît cea care o precedase.

Duminică dimineața, o mie de studenți în medicină au ars demonstrativ noua constituție.

Apoi, 600 de studenți au atacat un post de radio guvernamental.

Seara, din nou 1000 de studenți în medicină, litere și drept au organizat o demonstrație antiguvernamentală. Obiectivele lor deveniseră clare. Ei cereau înlocuirea guvernului militar cu un guvern civil, abolirea Cartei constituționale proclamată cu o săptămînă în urmă, suprimarea cenzurii. Studenții, al căror număr ajunsese între timp la 2 000, au pătruns apoi în clădirea Ministerului Informațiilor și au devastat mai multe birouri.

În cartierul Cholon au explodat bombe.

În fosta capitală imperială Hue, 4—5 000 de oameni conduși de studenți au atacat o școală catolică. Zece mii de budiști din Qui Nhon s-au ciocnit cu grupuri de catolici. S-au înregistrat numeroși răniți.

La Da Nang, 500 de militari americani s-au adăpostit într-o cazarmă cu geamurile sparte, în timpul luptelor de stradă cu focuri de armă și grenade dintre budiști și catolici.

„Vom organiza manifestații în toată țara pînă la înlăturarea guvernului actual și pînă la epurarea administrației", a declarat ziariștilor un membru al ierarhiei budiste din Saigon. „Represiunile împotriva budiștilor continuă, a afirmat bonzul. În Vietnamul central au fost arestați 1300 de budiști, un sat budist a fost incendiat de autorități fără nici un motiv. Au ars 270 de case".

„Persecuția este mai sălbatică decît sub vechiul regim", a întărit alt conducător budist, citat de agenția *U.P.I.* În ultimul an, a precizat el, au fost mai multe cazuri de excese împotriva budiștilor decît în cei 9 ani precedenți. În numai cîteva luni, 24 de budiști au fost uciși, mii de budiști au fost arestați și terorizați, opt pagode din delta Mekong au fost distruse în cadrul campaniei guvernamentale.

„Cine a confirmat că budiștii din zona centrală și de la sate sînt persecutați? Nimeni altul decît generalul-maior președinte al republicii" — scria pe o pancartă instalată la intrarea centrului budist național din Saigon.

Temîndu-se de iminența unui război religios, președintele statului s-a întors în grabă la Saigon.

S-ar părea că am recapitulat mai sus evenimente petrecute cu exact un an în urmă, în ajunul înlăturării lui Ngo Dinh Diem. În realitate, am transcris cîteva din telegramele transmise de agențiile de presă în ultimele zile, sau mai exact cu începere de vinerea trecută. Nu este vina corespondenților că unele întîmplări par a reveni. Este firesc ca unor cauze determinante similare să le urmeze efecte asemănătoare între ele.

Succesiunea evenimentelor

1 noiembrie 1963 : O juntă militară condusă de generalul Xuong Van Minh declanșează o lovitură de stat împotriva regimului Ngo Dinh Diem.

2 noiembrie : După 16 ore de lupte violente Ngo Dinh Diem și fratele său Ngo Dinh Nhu sînt uciși de noii guvernanți.

6 ianuarie 1964 : Remaniere ministerială și reorganizarea comandamentului armatei.

30 ianuarie : O nouă lovitură de stat. Generalul Nguyen Khanh, comandantul unui corp de armată, îl înlătură pe generalul Minh, preia conducerea Consiliului militar revoluționar și arestează pe principalii patru membri ai juntei.

31 ianuarie : Generalul Minh acceptă postul de consilier al noii junte. Guvernul Nguyen Ngoc Tho demisionează.

8 februarie : Este constituit un nou guvern. Generalul Khanh își asumă funcția de prim-ministru, iar generalul Minh redevine șeful statului.

7 martie : Generalul Khanh publică programul de acțiune al guvernului său pentru a cărui aplicare își acordă un termen de un an.

22 martie : Consiliul alege un „comitet executiv" format din șase generali și prezidat de generalul Khanh.

23 iulie : Generalul Khanh se adresează tuturor țărilor N.A.T.O., cu excepția Franței, cerîndu-le sporirea ajutorului acordat Vietnamului de sud.

17 august : Generalul Khanh devine șeful statului, asumîndu-și puteri foarte largi pentru remanierea structurii guvernamentale. Junta militară adoptă o „Cartă națională" care ține loc de constituție și care prevede crearea în termen de o lună a unei adunări naționale provizorii, al cărei membri urmează să fie nu aleși ci desemnați. Minh rămîne în guvern cu titlul de „consilier".

„Atîtea schimbări în Vietnamul de sud, în timp ce situația a rămas aceeași", scria *New York Times* cu două zile înainte de actuala repriză a tulburărilor.

„O amestecare a vechiului pachet de cărți de joc", așa califica ziarul măsurile luate de generalul Khanh pentru a-și absolutiza puterea. S-a spus că americanii nu doresc o a treia lovitură de stat în patru luni. Cu intenția de a o preveni, Khanh și-a înlăturat rivalul din conducere, pe generalul Minh, a preluat el însuși președinția statului și a impus o așazisă cartă constituțională, totul în condițiile stării de urgență decretate după incidentele din golful Tonkin. În prealabil, pentru a-și asigura bunăvoința unor militari ambițioși, l-a avansat în grad pe generalul-locotenent Tran Thien Khiem, ministrul de război, și a făcut același lucru cu opt colonei.

Manevra este tipică pentru politica sud-vietnameză. În același timp, ea reprezenta o încercare de a corespunde dezideratului exprimat cu două săptămîni în urmă de ambasadorul american, Maxwell Taylor : „conturarea unui început de unitate în guvern și o eficacitate sporită în conducerea operațiunilor militare".

Dar cartea dictaturii fățișe, scoasă din nou din vechiul pachet, a provocat aceleași binecunoscute contralovituri.

Într-o primă încercare de a para, generalul Khanh a anunțat marți dimineața că va face concesii. El promitea revizuirea noii constituții, care-i conferea puteri dictatoriale, și relaxarea cenzurii presei.

Demonstranții masați cu zecile de mii în piața palatului prezidențial nu s-au declarat satisfăcuți, deși Khanh, adresîndu-li-se direct, le-a spus : „Vă promit că voi înlătura repede din administrație pe funcționarii care au jucat un rol important sub regimul lui Ngo Dinh Diem". Manifestanții au răspuns că nu vor înceta lupta pînă la satisfacerea totală a revendicărilor lor. Khanh a reintrat în palat. La ora 13,15 șeful Siguranței din Saigon anunța, în numele „Consiliului militar revoluționar", abolirea Cartei constituționale. Cîteva minute mai tîrziu, un reprezentant al studenților făcea cunoscut că s-a luat act de această declarație, dar că nimeni nu va părăsi locul demonstrației pînă nu vor fi satisfăcute și celelalte cereri. Șapte ore au stat demonstranții sub o puternică ploaie tropicală. În cele din urmă, (la ora 16,30) postul de radio Saigon a difuzat un comunicat anunțînd revocarea Cartei constituționale, convocarea imediată a unei ședințe a Consiliului militar revoluționar pentru alegerea unui nou șef al statului și autodizolvarea acestui consiliu după alegerea șefului statului.

„Ținînd seama de rezultatele bune obținute astăzi, considerăm lupta încheiată pentru moment", au declarat reprezentanții manifestanților.

Venind la foarte scurtă vreme după ce S.U.A. își exprimase încrederea în eficiența conducerii lui, demisia generalului Khanh a provocat confuzie în cercurile americane din Saigon. Se crede că ambasadorul S.U.A. Maxwell Taylor nu va mai pleca la 30 august la Washington unde urma să susțească pentru a raporta despre evoluția situației. Erau așteptate precizări în primul rînd în ceea ce privește mersul operațiunilor militare.

În ultimul timp, ziarele și agențiile occidentale își trimiseseră din nou co-

respondenți speciali în delta fluviului Mekong. Relatările lor seamănă pînă la a se confunda cu reportajele de război scrise în aceleași locuri cu un an în urmă. Cu unele diferențe, în ceea ce privește cifrele. Ele vorbesc despre o intensificare a ritmului operațiunilor. În ce sens? Dacă anul trecut forțele guvernamentale au făcut cunoscut că au pierdut în lupte 8 300 de arme, anul acesta statistici oficiale întocmite cu patru luni și jumătate înainte de expirarea lui mărturisesc pierderea a 7 405 arme. În ce condiții? În timp ce numărul militarilor americani din Vietnamul de sud a crescut de la 15 000 la 17 200. (În primele două săptămîni din august au sosit 900). Agenția *U.P.I.* ne informează că la Washington se pregătește trimiterea altor 5 000 de oameni. Dar consilierii militari americani consideră că nu sînt încă destul de numeroși. Aceasta și pentru faptul că armata sud-vietnameză nu este în stare nici măcar să caute rămășițele bombardierului R B 47 care s-a prăbușit (sau a fost doborît?) la 20 de mile de Saigon și la numai 10 mile de principalul aerodrom militar de la Bien Hoan. De ce? Pentru că zona se află sub controlul partizanilor. Despre relativ îndepărtata deltă Mekong, cele mai optimiste relatări americane spun că situația nu s-a schimbat de loc în ultimul an. Altele vorbesc despre creșterea forței partizanilor. (După statisticile lui Khanh, numărul lor ar fi de 150 000.) Și reportajele reiau binecunoscutele teme: moralul scăzut al armatei sud-vietnameze, eforturile depuse de consilierii americani pentru a o determina să angajeze lupte, eșecul „satelor strategice" de tip vechi sau nou etc.

Statele Unite cer aliaților lor din N.A.T.O. să le sprijine eforturile în Vietnamul de sud. Nu ne referim firește la sesiunea din primăvară a Consiliului Pactului Atlantic, ci la cea mai recentă acțiune în acest sens: misiunea care îl duce în aceste zile pe fostul ambasador american la Saigon, Henry Cabot Lodge, la Paris, Bruxelles, Haga, Copenhaga, Bonn, Roma, Madrid și Londra. Sarcina lui era dificilă chiar și înainte de recentele evenimente de la Saigon. În plină campanie electorală, el, un republican, are întrevederi cu conducătorii puterilor aliate pentru a-i ralia la poziția Administrației democrate în cea mai controversată problemă a politicii externe americane, atitudinea față de Vietnam. Republicanii aleg exact același moment pentru ca, prin intermediul liderilor fracțiunilor lor din Camera Reprezentanților și din Senat, să publice o declarație în care critică aspru această politică. Ei reproșează guvernului inconsecvența în acțiunea de extindere a războiului, inițiată la începutul acestei luni prin bombardarea unor localități nord-vietnameze, și îi cer să continue pe linia de atunci. Dar — și acesta este alt aspect al contradicțiilor inerente misiunii lui Lodge — ea a fost considerată necesară tocmai pentru a liniști temerile unor aliați, îngrijorați de orientarea pe care păreau s-o ia evenimentele în primele zile de august. Modul în care trimisul special al președintelui încearcă să se achite de dubla sarcină de a solicita sprijin pentru continuarea acțiunilor militare și în același timp de a-și convinge interlocutorii că Statele Unite doresc nu o soluție militară, ci o soluție politică, este semnificativ. Fiecare etapă a călătoriei fostului ambasador se încheie cu o conferință de presă, la care Lodge spune în esență că guvernul american nu este în principiu împotriva unei noi conferințe pentru Vietnam, dar se opune convocării unei asemenea conferințe în momentul de față. El preconizează sporirea eforturilor militare, urmînd ca eventuala conferință să aibă loc în condiții care ar permite părții sprijinite de S.U.A. să-și impună punctul de vedere. Aceasta ar fi calea spre soluția politică. La Paris, — unde se preconizează o soluție politică pe bază de tratative, nu de forță, acum și nu într-un viitor nedefinit —, Henry Cabot Lodge și-a expus mai larg vederile.

El a cerut ca războiul din Vietnamul de sud să fie privit așa cum a fost privit războiul din Coreea, referindu-se la dorința Statelor Unite de a primi din partea aliaților lor un sprijin asemănător celui de care s-au bucurat atunci. Aceasta ar echivala cu o internaționalizare a conflictului. Dar după reacția negativă produsă de încercarea de extindere directă, pe teren, a războiului, ambasadorul nu solicită de data aceasta o participare militară a partenerilor din N.A.T.O. ci doar o implicare simbolică, „sprijin moral", potrivit propriei sale formule. Materialicește vorbind, Statele Unite nu au nevoie de ajutor în Vietnamul de sud. Atît din considerente de politică internă, cît și pentru poziția lor internațională, doresc însă, a lăsat să se înțeleagă Cabot Lodge, ca ceilalți membri ai N.A.T.O. să se solidarizeze cu ele. Reacția negativă a Franței, reacția rece a Danemarcei arată ce dificilă este misiunea lui Lodge.

O lovitură neașteptată dintr-o direcție neașteptată a fost publicarea în aceste zile a unui raport întocmit de Agenția Centrală de Investigații (C.I.A.). Concluzia acestui document de 45 de pagini este, textual, următoarea: „Efortul de contra-guerilla continuă să bată pasul pe loc, în parte din cauza dificultății inerente problemei, în parte din cauză că succesorii lui Diem nu au dovedit calitățile de conducători absolut necesare. Există îndoieli serioase în ce privește posibilitatea unei victorii. Situația rămîne foarte fragilă. Dacă Statele Unite vor continua să acorde un sprijin pe scară largă și dacă se va preveni o nouă deteriorare politică internă în Vietnamul de sud se poate obține cel mult un impas prelungit. Există însă și șansa ca evoluția politică din Vietnamul de sud și de pe scena mondială să ducă la o reglementare bazată pe neutralizare".

Este o bombă politică, apreciază comentatorii americani: serviciile secrete americane vorbesc despre neutralizare ca despre o soluție și admit că există

Una din manifestațiile studențești care au avut loc la Saigon împotriva regimului dictatorial al lui Khanh.

îndoieli serioase față de posibilitatea unei victorii a părții sprijinite de S.U.A. Purtătorul de cuvînt al Departamentului de Stat a declarat de îndată că acest document nu reflectă opinia guvernului. Publicarea lui reflectă, însă, în orice caz, confuzia existentă în Statele Unite în legătură cu politica pe care Cabot Lodge încearcă s-o explice în Europa occidentală.

Iar forța cu care masele populare sud-vietnameze au acționat împotriva regimului dictatorial, în favoarea căruia pleda Lodge chiar în momentul cînd acest regim își înceta poate existența, reprezintă un contraargument mai puternic decît toate argumentele fostului ambasador.

Iată de ce a provocat surprindere faptul că, marți după-amiază, la Washington s-a făcut cunoscut că Statele Unite continuă să-l considere pe Khanh drept singurul conducător al Vietnamului de sud, chiar după demisia sa. În capitalele vest-europene mulți își pun întrebarea dacă nu se pregătește o formulă pentru menținerea dictatorului.

Felicia ANTIP

LEOPOLDVILLE

Chombe caută sprijin

Transportînd foşti jandarmi katanghezi cu avioane americane, guvernul congolez a reuşit să-şi menţină controlul asupra oraşului Bukavu, capitala provinciei Kivu. Cu acest prilej, autorităţile centrale au anunţat că a fost ucis Nicholas Olenga, colaborator apropiat al lui Gaston Soumialot ; de altfel, săptămîna trecută s-a anunţat la Leopoldville că a fost omorît Pierre Mulele, conducătorul răsculaţilor din provincia Kwilu. Ştirile acestea sînt greu de verificat şi chiar de crezut — dacă ţinem seama că guvernul a anunţat, simultan, moartea lui Mulele în provincia Kwilu şi în provincia Kivu.

Ceea ce este sigur este că, ocupînd localităţile Bumba şi Libala, răsculaţii şi-au semnalat, pentru prima dată, prezenţa pe malul stîng al fluviului Congo ; provinciile din centrul ţării devin prin aceasta vulnerabile. În faţa acestei perspective, de loc promiţătoare, guvernul condus de Chombe recurge la soluţia cea mai expeditivă — aceea a reînfiinţării trupelor de mercenari, mai ales albi, din Republica Sud Africană şi Rhodesia de sud. De pe acum, cu toate că guvernul a dezminţit zvonurile privitoare la formarea unei „brigăzi de şoc" aeropurtate, numeroşi veterani din perioada secesiunii katanghеze pot fi văzuţi la barul hotelului „Memling" în plin centrul capitalei. Agenţiile de presă oferă chiar amănunte, arătînd că mercenarii, belgieni, englezi, francezi, şi mai ales albi din Republica Sud Africană şi Rhodesia de sud, îşi vor desăvîrşi pregătirea la baza de la Kamina, în Katanga, sub conducerea unui fost combatant în războiul colonial din Malaya.

Toate acestea nu sînt noi ; caracteristica ultimei săptămîni o constituie ceea ce agenţia *France Presse* numea „internaţionalizarea problemei congoleze" — provocată de trei factori : sprijinirea guvernului congolez de către S.U.A. şi Belgia, conflictele guvernului de la Leopoldville cu Congo-Brazzaville şi Burundi şi cererea de ajutor militar adresată de Chombe guvernelor unor ţări africane.

Ajutorul acordat de cele două puteri occidentale pare stînjenitor pentru ambele părţi : la Washington se dau asigurări că „asistenţa tehnică" va fi strict limitată, asigurări care nu scutesc Administraţia de critici : „implicarea S.U.A. nu serveşte interesele noastre şi, la urma urmelor, nici pe ale congolezilor" — declara, la sfîrşitul săptămînii, senatorul Mansfield ; iar la Leopoldville", şeful guvernului congolez afirma, părînd să caute justificări, că a solicitat ajutorul S.U.A. şi al Belgiei numai după ce adresase cereri similare unor ţări africane.

Ajutorul militar al ţărilor africane, în care guvernul de la Leopoldville îşi punea multe nădejdi (concrete chiar — se spera că detaşamentul nigerian aflat în Tanganica va fi transferat în Congo), nu a fost acordat. Guvernul din Dakar a anunţat că va studia cererea „în spiritul solidarităţii care leagă popoarele africane", Nigeria a condiţionat acordarea ajutorului de asocierea altor ţări la această acţiune şi aprobarea Organizaţiei Unităţii Africane, precizînd că trupele trimise nu vor putea fi subordonate comandamentului de la Leopoldville, la Tananarive s-a spus că „Republica Malgaşă este o ţară prea mică pentru a acorda ajutor Republicii Congo-Leopoldville" ; în sfîrşit, la Addis Abeba s-a afirmat că orice ajutor poate fi acordat numai cu aprobarea, şi prin intermediul O.U.A. În acest fel, premierul congolez ar fi trebuit să solicite ajutor militar organizaţiei care refuzase, cu mai puţin de două luni în urmă, să-i accepte prezenţa la reuniunea la nivel înalt de la Cairo.

În cele din urmă, O.U.A. va acorda atenţie problemei congoleze, dar o va face nu pentru a studia problema acordării de ajutor militar, ci pentru a soluţiona diferendul care opune guvernul de la Leopoldville guvernelor din Congo-Brazzaville şi Burundi. Relaţiile între aceste ţări s-au agravat săptămîna trecută, cînd guvernul condus de Chombe a hotărît expulzarea cetăţenilor provenind din cele două ţări vecine, motivînd această măsură prin ajutorul pe care autorităţile de la Brazzaville şi Usumbura l-ar acorda răsculaţilor congolezi. Chombe a declarat că relaţiile diplomatice între Congo-Leopoldville şi Burundi sînt suspendate ; în ciuda protestelor exprimate (unele chiar de diplomaţii occidentali aflaţi la Leopoldville), şalupe încărcate cu cîte 200 de oameni au început să traverseze fluviul Congo, la intervale de o oră, spre Brazzaville. La Leopoldville a fost dezlănţuit un adevărat „război al undelor" purtat de cele două posturi de radio. Chombe s-a adresat O.N.U. şi O.U.A. denunţînd „infiltrarea de elemente ostile" provenind de pe teritoriul celor două state vecine. La Brazzaville, atît preşedintele Massemba-Debat, cît şi primul ministru Pascal Lissouba, au respins acuzaţiile lui Chombe, invitînd o comisie de anchetă a Organizaţiilor Unităţii Africane să constate inexistenţa vreunor „tabere de antrenament" pentru adversarii guvernului de la Leopoldville.

În această situaţie, guvernele africane nu au întîrziat să-şi exprime îngrijorarea. Preşedintele Republicii Africa Centrală, David Dacko, a adresat un apel la moderaţie celor două guverne congoleze. La Alger, preşedintele Ben Bella şi preşedintele Republicii Mali, Modibo Keita, au cerut convocarea unei sesiuni extraordinare a O.U.A. La Monrovia, şefii de stat ai Liberiei, Coastei de Fildeş, Guineei şi Sierrei Leone au apelat la O.U.A. cerînd ca această organizaţie să acţioneze „pentru a pune capăt acţiunilor contrare păcii".

Răspunzînd solicitării formale a Ministerului de Externe algerian, secretarul general al O.U.A., Diallo Telli, s-a adresat guvernelor ţărilor membre, deoarece pentru convocarea unei sesiuni extraordinare este necesar asentimentul a două treimi din membri. Potrivit propunerii algeriene, sesiunea extraordinară ar urma să aibă loc între 10 şi 15 septembrie la Addis Abeba.

Primul contact al guvernului Chombe cu O.U.A. ameninţă să fie neplăcut ; sprijinul de peste ocean şi angajarea de mercenari nu sînt de natură să-l pună pe premierul congolez într-o lumină favorabilă. Poate aceasta este explicaţia ofertei de mediere — o mediere în afara numitei organizaţii — făcută de preşedintele Republicii Ciad, François Tombalbaye, despre care se ştie că s-a opus excluderii lui Chombe de la Conferinţa O.U.A. de la Cairo. Mahamat al Goni, ministru în guvernul Republicii Ciad, se află deja la Brazzaville şi va sosi şi la Leopoldville. În acelaşi timp, Antoine Lubaya, singurul personaj proeminent din Comitetul de eliberare naţională (cu sediul la Brazzaville) care a acceptat să intre în guvernul Chombe, urmează să pledeze cauza autorităţilor de la Leopoldville în mai multe ţări africane.

La una din numeroasele conferinţe de presă ale premierului congolez, acesta a afirmat că „doreşte o soluţionare paşnică", şi fără nici o tranziţie, a anunţat că pentru munca paşnică de refacere a satelor distruse este necesară suma de 25 milioane franci (congolezi) şi că va cheltui această sumă pentru sporirea efectivului şi a dotării poliţiei din Leopoldville.

Mihai MATEI

In Tanganica, o demonstraţie de protest împotriva ajutorului militar acordat de Statele Unite guvernului Chombe.

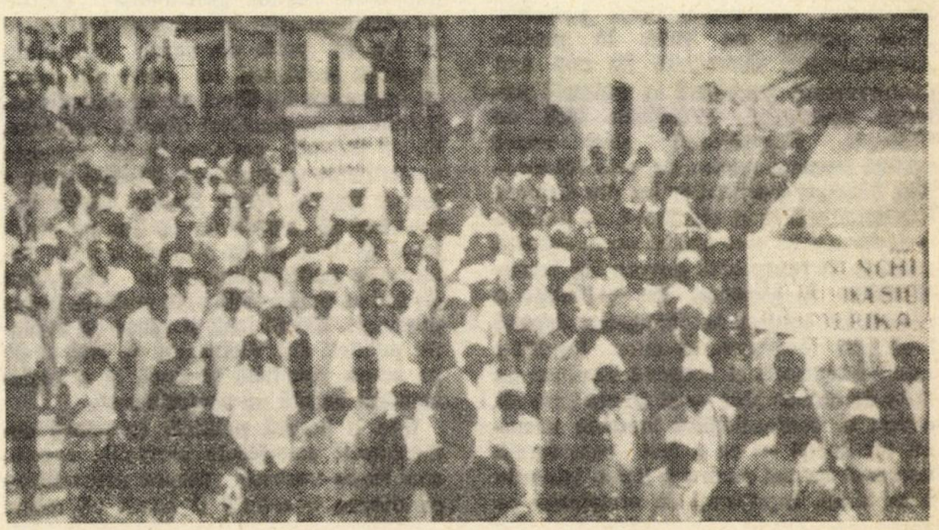

NICOSIA

„Soluții" și dezminţiri

După îmbolnăvirea lui Tuomioja, secretarul general al O.N.U. a luat unele măsuri pentru continuarea tratativelor începute la Geneva. Directorul oficiului european al O.N.U., Spinelli, a fost însărcinat cu conducerea temporară, din punct de vedere administrativ, a biroului lui Tuomioja, iar Galo Plaza, reprezentantul personal al secretarului general al O.N.U. în Cipru, va prelua misiunea diplomatică şi politică pe care mediatorul nu poate s-o mai îndeplinească. Aceasta înseamnă că, pentru moment, sarcina oficială de mediator a O.N.U. nu a fost încredinţată formal altei persoane şi că cele două personalităţi politice se vor ocupa numai de rezolvarea chestiunilor curente.

În timp ce la Geneva, Atena, Ankara şi Nicosia se desfăşoară numeroase vizite şi întrevederi diplomatice, oficiale sau neoficiale, presa internaţională consemnează tot felul de afirmaţii — urmate apoi de obişnuitele dezminţiri — cu privire la soluţiile asupra cărora ar fi căzut de acord unele dintre părţile interesate. Ziarul britanic *Guardian* afirma că Grecia şi-ar fi dat consimţământul, în principiu, pentru crearea unei baze turceşti pe insulă după unirea Ciprului cu Grecia; ar urma să se stabilească numai suprafaţa acesteia mai înainte de a se discuta despre statutul ei. Ziarul aprecia că cel mai bun statut ar fi acela de bază a N.A.T.O., cu o garnizoană turcă, sau de bază „suverană", asemănătoare aceleia de care dispune Anglia pe insulă. Se vorbeşte chiar despre dorinţa Turciei ca această bază să se bucure de „suveranitate", să aibă o suprafaţă de 100 kmp, să fie situată la extremitatea de nord-est a insulei şi să dispună de un port şi un aerodrom.

După cum se vede, presa relatează amănunte foarte precise. Şi totuşi, la Geneva, atît negociatorul Greciei cît şi cel al Turciei au calificat drept „fără fundament" zvonurile privind crearea unei baze a N.A.T.O.; reprezentantul turc s-a abţinut însă de la orice comentariu atunci cînd a fost întrebat în legătură cu eventualitatea instalării unei baze turceşti în cazul unirii Ciprului cu Grecia.

Jocul diverselor revelaţii cu dezminţirile de rigoare constituie o reflectare a stadiului contradicţiilor care se manifestă între diferitele state interesate sau implicate în desfăşurarea crizei cipriote.

Despre crearea unor asemenea baze a început să se vorbească mai insistent în prima decadă a lunii august, tocmai în momentul cînd avusese loc atacul aviatic împotriva insulei. După ce perioada critică a trecut, Grecia a hotărît să-şi retragă din N.A.T.O. o parte din forţele militare. Actul a fost apreciat în moduri deosebite. *France Presse* afirma: „În unele cercuri, hotărîrea guvernului grec de a retrage din N.A.T.O. o parte din forţele sale şi de a rechema ofiţerii de la cartierul general de la Izmir este interpretată ca începutul unei revizuiri a politicii externe greceşti, astfel încît colaborarea Greciei cu aliaţii occidentali să devină în viitor mai nuanţată. Decepţionat de britanici şi de americani care, după părerea lui, l-au părăsit în chestiunea Ciprului, Papandreu ar înclina din ce în ce mai mult spre o activitate «care ar pune interesele naţionale greceşti deasupra intereselor aliaţilor». Plecarea detaşamentului grec de la cartierul general al sectorului sud-est al N.A.T.O. ar fi astfel un prim pas al Greciei spre o îndepărtare, cel puţin provizorie, de alianţa atlantică".

Referindu-se la hotărîrea guvernului grec, o delegaţie a E.D.A. a transmis lui Papaspiru, ministru la preşedinţia consiliului, părerile acestui partid în legătură cu politica dusă în această direcţie. Delegaţia a declarat că marea majoritate a poporului grec ca şi partidul E.D.A. îşi exprimă satisfacţia şi aprobă măsurile guvernului care constituie primii paşi spre o politică naţională greacă. Liderul opoziţiei de dreapta, Kanellopoulos, într-o comunicare făcută presei, a găsit o formulă pentru a critica activitatea guvernului. El a declarat că hotărîrea luată de guvernul grec cu privire la retragerea unor forţe militare din N.A.T.O. „este semnul unei schimbări de atitudine politică". Este posibil, a întrebat el, „ca această schimbare să fie îndreptată nu împotriva turcilor, ci împotriva aliaţilor?".

Retragerea unităţilor greceşti nu a durat decît puţin timp. După cum s-a anunţat la Atena, Grecia a revenit asupra hotărîrii sale, după ce Turcia a reafectat comandamentului N.A.T.O. unităţile pe care le dislocase în perioada atacării teritoriului cipriot. Presa greacă a pus noua atitudine a guvernului grec pe seama activităţii intense depuse de oficialităţi politice şi militare americane. *Avghi*, organ al E.D.A., scria că guvernul grec a readus forţele greceşti în cadrul N.A.T.O. în urma demersului ambasadorului american Labouisse. Ziarul guvernamental *Athinaiki*, într-un editorial intitulat „De ce ne-am grăbit?", scrie printre altele că „acelaşi Consiliu de coroană, care nu a fost convocat atunci cînd Ciprul era în pericol, s-a întrunit grabnic în momentul cînd unitatea N.A.T.O. se afla în primejdie. Poporul, scrie ziarul, se întreabă de ce ne-am grăbit aşa de mult să ne «împăcăm» cu N.A.T.O." Un alt ziar apropiat guvernului, *Ta Nea*, subliniază la rîndul său: „cu toată realipirea artificială, coaliţia atlantică iese din aventura cipriotă foarte grav rănită".

În zilele din urmă, atenţia opiniei publice a fost reţinută şi de numeroasele întrevederi care au avut loc între reprezentanţii guvernelor grec şi cipriot. Ministrul de externe al Ciprului, Kyprianou, a făcut patru vizite la Atena în ultimele două săptămîni.

Ciprul, la rîndul său, a fost vizitat de către ministrul grec al apărării, Garoufalis.

După terminarea vizitei, o serie de declaraţii oficiale au arătat care este actuala atitudine a cercurilor conducătoare cipriote faţă de diverse propuneri avansate de diplomaţia occidentală.

Într-o recentă declaraţie, arhiepiscopul Makarios a pus din nou accentul pe respectarea principiului independenţei complete, necondiţionate, care să cuprindă dreptul la autodeterminare. În privinţa „planului Acheson", preşedintele Ciprului a atras atenţia că acesta nu ţine seama de cauzele crizei cipriote şi, în consecinţă, nu poate constitui o bază de discuţie. Clerides, preşedintele parlamentului cipriot, a declarat cu cîteva zile în urmă că unirea cu Grecia nu poate interveni mai înainte ca poporul cipriot să obţină dreptul la autodeterminare. El a ţinut să sublinieze că propunerea de a se face întîi unirea cu Grecia şi abia apoi să se discute despre eventualitatea stabilirii unei baze a N.A.T.O. ar fi inacceptabilă. „Aceasta ar echivala, a precizat el, cu încercarea de a se impune o soluţie problemei cipriote în interiorul alianţei atlantice şi ar priva Ciprul de sprijinul ţărilor care nu fac parte din alianţă".

În sfîrşit, pentru a clarifica deosebirile de vederi, preşedintele Makarios a făcut marţi o vizită la Atena, unde s-a întreţinut cu preşedintele Papandreu. Înainte de a pleca spre Grecia, el a ţinut să sublinieze că „poporul cipriot va refuza să facă concesii sub masca alipirii la Grecia, pentru a îndeplini acorduri la care s-a ajuns în urma unor convorbiri fără participarea cipriotilor. În loc de o unire cu Grecia, aceasta ar fi o unire cu Turcia, Statele Unite, Anglia, N.A.T.O. şi Grecia la un loc."

Galo PLAZA, fostul preşedinte al Ecuadorului, propus ca mediator în Cipru

Ministrul de externe grec, Kostopoulos a declarat şi el, în ajunul convorbirilor, că Grecia va respinge orice formulă care nu ar ţine seama de interesele cipriotilor şi de poziţia lor în problema bazelor străine.

Din relatările ziarelor apusene, reiese că diplomaţia unor state occidentale încearcă să determine o schimbare a atitudinii guvernului cipriot. După ce apreciază că „refuzul preşedintelui Makarios de a accepta planul Acheson, chiar ca bază de discuţie în problema Ciprului, dacă nu surprinde, este în orice caz deplorabil", ziarul *Times* trage semnalul de alarmă în legătură cu faptul că pentru garantarea independenţei sale depline, guvernul cipriot va face apel după 10 noiembrie la Adunarea Generală a O.N.U. Potrivit ziarului londonez, aşteptarea acestei date nu ar face decît să sporească primejdiile unei noi explozii. Concluzia? Ziarul cere o „iniţiativă engleză" mai înainte de reunirea noii sesiuni a Adunării Generale a O.N.U. Mai

explicit pare a fi însă ziarul conservator *Daily Telegraph*: acesta susține că sarcina mediatorului ar trebui să constea în „neutralizarea lui Makarios" și în „a-i pune pe cipriotii greci în fața unei reglementări".

După cum rezultă din diferite luări de atitudine ale reprezentanților cipriotilor greci, tocmai această punere în fața faptului împlinit nu este dorită. De aici insistențele pentru respectarea dreptului la o independență reală și a dreptului la autodeterminare.

În condițiile existenței unor puncte de vedere atît de deosebite în abordarea problemei cipriote, este explicabilă tendința corespondenților străini de a aprecia că tratativele diplomatice se desfășoară într-o atmosferă de „optimism moderat". Fluturarea unor variante de acord corespunde adeseori mai mult dorințelor anumitor cercuri — care discută problema cipriotă ca și cum nu ar exista un stat cipriot — decît unor progrese reale care ar fi fost înregistrate în timpul tratativelor.

Eugen PHOEBUS

Conferința O.N.U. pentru energia nucleară

Pentru a treia oară sub egida Organizației Națiunilor Unite se va ține o conferință internațională privind utilizarea energiei atomice în scopuri pașnice, (conferințele anterioare au avut loc în 1955 și 1958). Conferința se va desfășura între 31 august — 9 septembrie la Palatul Națiunilor din Geneva. Conferința va reuni peste 3 200 de delegați și observatori reprezentînd peste 70 de țări și principalele organizații internaționale a căror activitate include folosirea pașnică a energiei nucleare. Din informațiile puse la dispoziția presei în preajma deschiderii conferinței rezultă că pe ordinea de zi figurează un număr de 750 de referate și comunicări științifice elaborate de specialiști din 39 de țări și 5 organizații internaționale, între care în primul rînd Agenția internațională pentru folosirea energiei atomice în scopuri pașnice de la Viena. Dat fiind marele număr de rapoarte și comunicări științifice, s-a stabilit că doar 320 dintre acestea vor fi prezentate în cadrul conferinței, urmînd ca textele celorlalte să fie distribuite în prealabil delegațiilor. Conferința își va desfășura lucrările în ședințe plenare și comisii științifice. Președinția conferinței va fi asigurată de profesorul Vasili Emelianov (Uniunea Sovietică), care va fi asistat de șase vicepreședinți reprezentînd Canada, Franța, Statele Unite ale Americii, India, Marea Britanie, Brazilia.

Delegația romînă va prezenta în cadrul conferinței șapte referate științifice care oglindesc rezultatele cercetărilor efectuate în țara noastră în diferite domenii ale aplicării energiei nucleare în scopuri pașnice precum și contribuții ale oamenilor de știință romîni la soluționarea problemelor fizicii nucleare.

Concomitent cu desfășurarea conferinței la Geneva va avea loc o expoziție la care 18 țări vor înfățișa realizările obținute în aplicarea în scopuri pașnice a energiei atomice.

LONDRA

Pornind de la trei rapoarte

Se află oare Marea Britanie în pragul unor noi dificultăți economice? Ministrul de finanțe, Reginald Maudling, s-a întors din vacanța pe care și-o petrecea în sudul Franței, pentru a contesta această eventualitate în cadrul unui discurs rostit la posturile de televiziune, iar primul ministru Douglas-Home a negat de asemenea, mai nuanțat, aceste zvonuri într-o cuvîntare pronunțată în circumscripția sa electorală din Scoția.

Întrebarea aceasta s-a născut brusc o dată cu publicarea în decurs de trei zile a nu mai puțin de trei rapoarte. Miercuri, opinia publică britanică a aflat că o organizație de oameni de afaceri și economiști, denumită Institutul național pentru cercetări economice și sociale, a pronosticat că deficitul balanței comerciale va ajunge la 500 milioane lire sterline pînă la sfîrșitul anului acesta și că anul viitor va crește cu încă aproximativ 350 milioane lire sterline.

După părerea acestui institut, este puțin probabil ca un asemenea deficit să mai poată fi suportat multă vreme fără a se recurge, sub o formă sau alta, la împrumuturi internaționale. Față de rezervele de aur și devize ale Angliei, se spune mai departe, deficitul este „cu mult mai mare decît cel al oricărei alteia dintre principalele țări industrializate". În timp ce producția nu pare să crească cu mai mult de 3,25 la sută, se apreciază că este nevoie de o creștere anuală de cel puțin 5 la sută pentru ca nivelul de trai să poată crește în ritmul de 4 la sută, considerat necesar de Consiliul pentru dezvoltarea economiei naționale, organism înființat de guvern.

Imaginea pe care o prezintă raportul amintit coincide în linii mari cu analiza situației economice întreprinsă în legătură cu evoluția țării în ultimul an de către liderul opoziției, Harold Wilson.

Presa, de toate orientările politice, a subliniat că, dacă prevederile Institutului național sînt corecte, oricare ar fi guvernul care va veni la putere la sfîrșitul anului, el va fi obligat să adopte o serie de măsuri — reducerea importurilor, reducerea volumului de bunuri oferite pentru consumul intern, ridicarea ratei de scont pentru ca împrumuturile să devină mai dificile, introducerea unor controluri mai rigide asupra cumpărărilor în rate și eventual devalorizarea lirei sterline — așa cum a făcut guvernul laburist în 1949.

Deși Institutul național nu este un organism oficial, importanța sa poate fi dedusă din faptul că printre membrii săi figurează președintele celei mai importante societăți particulare britanice, Imperial Chemical Industries, precum și lordul Robbins, timp de 30 de ani profesor de științe economice la Universitatea din Londra, astăzi președintele Consiliului de Administrație al ziarului *Financial Times*.

A doua zi după publicarea raportului a fost dat publicității un altul — de data aceasta provenind dintr-o sursă oficială: Ministerul Comerțului. Raportul cuprinde cifre care arată că deficitul comercial, adică excedentul importurilor față de exporturi, s-ar fi cifrat doar la 27 milioane lire sterline din iunie încoace; în același timp însă, exporturile au scăzut cu 16 milioane lire sterline, atingînd nivelul cel mai scăzut din ianuarie a.c.

Aceasta înseamnă că reducerea anunțată a deficitului comercial se datora exclusiv unei reduceri a importurilor. Atît Ministerul Comerțului, cît și cercurile de afaceri proeminente și-au exprimat de îndată surpriza și dezamăgirea.

Cu încă o zi mai tîrziu, vineri, Ministerul Muncii a dat publicității cele mai recente cifre cu privire la șomajul în Marea Britanie și aceste cifre arătau că numărul șomerilor a crescut cu 50 700. Această creștere se datorează în primul rînd intrării pe piața brațelor de muncă a tinerilor care și-au terminat studiile și caută de lucru. Ea este însă de asemenea ceva mai mare decît obișnuitul spor sezonier, de aproximativ 10 000 de persoane, al numărului șomerilor totali.

Și aceasta a constituit o surpriză, întrucît cifrele privind numărul șomerilor erau, în ultima vreme, cu fiecare lună mai mici. Faptul că acum s-a produs o răsturnare a acestei tendințe de micșorare a numărului celor fără de lucru rezultă și din precizarea că în momentul de față există cu 23 000 mai puține posturi disponibile în comparație cu cifra normală pentru anotimpul actual.

În legătură cu tendințele existente, ziarul *Financial Times* scrie: „Este probabil că numărul adulților șomeri totali va crește substanțial în perioada care ne desparte de crăciun", întrucît publicarea cifrelor privind șomajul pe luna august „nu a contribuit cu nimic la a schimba părerea că economia se dezvoltă într-un ritm lent".

Se consideră că explicația ar consta în „stagnarea exporturilor". Se exprimaseră speranțe că dezvoltarea vînzărilor în străinătate ar fi putut acționa în favoarea dezvoltării economice. Aceste speranțe nu s-au realizat.

Pe lîngă aceasta, prețurile au crescut, astfel încît deși se cheltuiește mai mult pentru cumpărături, volumul articolelor vîndute nu a sporit.

Ministrul de finanțe Maudling, care a negat cu tărie că economia Angliei ar fi amenințată de criză, a încercat să explice de ce nu cresc exporturile așa cum ar trebui, în ciuda faptului că, în aparență, comenzile continuă să fie plasate într-un ritm viu și industria pare să fie în plină activitate. El afirmă că s-ar putea ca în momentul de față să se producă o intensificare și consolidare a ritmului de dezvoltare a producției britanice, ale cărui efecte vor deveni vizibile în lunile viitoare.

Este interesant de remarcat însă faptul binecunoscut că Maudling s-a opus planului liderilor conservatori de a amîna alegerile generale pînă la sfîrșitul anului, întrucît știa că sporirea deficitului comercial va trebui să fie anunțată în perioada în care actualul

guvern conservator mai este încă la putere.

În luna aprilie ministrul de finanțe spunea : „Nu există nici o îndoială că anul acesta se oferă prilejul unei alte creșteri substanțiale a exporturilor... Se manifestă în continuare o tendință încurajatoare de creștere a exporturilor".

Acum însă, deși acceptă aprecierile Institutului național care vorbesc de un deficit comercial de 500 milioane de lire sterline, reprezentantul guvernului refuză să mai fie de acord cu previziunile aceluiași institut care anunță că în anul viitor deficitul va crește cu încă 350 milioane lire sterline.

Liderii opoziției au profitat de declarațiile ministrului de finanțe, James Callaghan, care într-un eventual viitor guvern laburist ar deține funcția de ministru al finanțelor, a comparat situația actuală cu cea din 1960—1961 care a dus la recesiunea economică, la politica de înghețare a salariilor (și la încercările guvernului de a restrînge creșterea veniturilor), precum și la creșterea șomajului. Callaghan a adăugat că problema aceasta nu trebuie minimalizată și trecută cu vederea pînă după alegeri, ci că se impun măsuri imediate. El nu a specificat însă care ar trebui să fie aceste măsuri.

În ce-l privește, primul ministru Douglas-Home a declarat că echilibrul economic ar putea fi menținut dacă nu se va permite creșterea prețurilor de cost și a prețurilor de desfacere și dacă cetățeanul de rînd și-ar asuma un efort suplimentar în această direcție.

Ziarul liberal *Guardian* a comentat cu sarcasm declarațiile primului ministru. „Oamenii politici nu încetează să ne spună asta încă de cînd au venit la putere conservatorii — și poate chiar dinainte : lordul Attlee și sir Stafford Cripps (un fost ministru de finanțe laburist — n.n.) obișnuiau să spună același lucru cînd erau la putere. E adevărat că majoritatea englezilor au beneficiat într-o oarecare măsură de prosperitatea deceniului 1950—1960. A devenit însă cît se poate de limpede că unii au profitat mai mult decît alții — și că cei care au profitat cel mai mult nu erau deloc cei ale căror „eforturi" erau mai valoroase pentru comunitate... Profiturile cele mai importante au putut fi obținute din operațiuni ca specula cu terenurile, adică din afaceri care nu aveau nimic comun cu încurajarea exporturilor sau cu oricare alt avantaj social... Oricine este în stare să citească un ziar își dă seama că în Anglia... cîștigurile cele mai mari revin nu celor care muncesc mai din greu, ci celor care știu să profite cît mai bine de șansa lor" („Șansa" înseamnă aici, în contextul folosit de ziar, pur și simplu prilejul de a realiza profituri).

Iată acum alte cîteva aspecte care ilustrează actuala situație economică a Angliei :

• Importurile de mașini ale Angliei au crescut cu 30 la sută în cursul anului trecut, în timp ce exporturile de mașini nu par să fi sporit deloc în ultimele șase luni. „Aceasta nu este de natură să creeze imaginea unei țări moderne industrializate" — comenta săptămînalul *Sunday Times*.

• Ziarele conservatoare scriu că în momentul de față există prea multe fabrici și întreprinderi vechi care folosesc o parte prea mare din brațele de muncă calificate ale țării și că prea mulți industriași britanici utilizează tehnici depășite și au idei demodate.

• Cifrele publicate de Ministerul Comerțului cu privire la primul trimestru al anului au arătat că exporturile de produse manufacturiere ale tuturor țărilor industriale au crescut cu 18 la sută în timp ce exporturile britanice au crescut doar cu 8 la sută. O asemenea situație nu se poate remedia peste noapte. Concurența cea mai serioasă, după cum reiese din toate analizele, este exercitată de Germania occidentală și de Statele Unite.

• Comerțul mondial se dezvoltă în medie cu 9 la sută anual. În cursul ultimilor 10 ani ritmul de dezvoltare a comerțului Angliei a fost de numai 5 la sută pe an și aceasta în comparație cu un spor de 10 la sută al exporturilor americane în cursul anului trecut, cu 15 la sută în cazul Germaniei occidentale și cu 20 la sută în cazul Japoniei. Aceste țări încep să înlocuiască tot mai mult Anglia în comerțul cu țările Commonwealthului ; schimburile lor cu aceste țări reprezintă de pe acum două treimi din volumul total.

Este evident că acestea sînt probleme a căror rezolvare nu poate veni pentru Anglia decît în timp. Partidul laburist susține de altfel că ele pot fi rezolvate doar printr-o planificare pe termen lung.

Atît săptămînalul *New Statesman* care sprijină partidul laburist, cît și ziarul *Financial Times*, care speră în menținerea la putere a guvernului conservator —, sînt însă de acord că oricare ar fi guvernul care se va forma după alegerile din toamna aceasta, el va avea de făcut față unor dificultăți economice și că problema dominantă pentru guvernul care va deține puterea în viitorii cinci ani în Anglia va fi asigurarea capacității industriei britanice de a face față concurenței.

John GRITTEN

Londra, 25 august

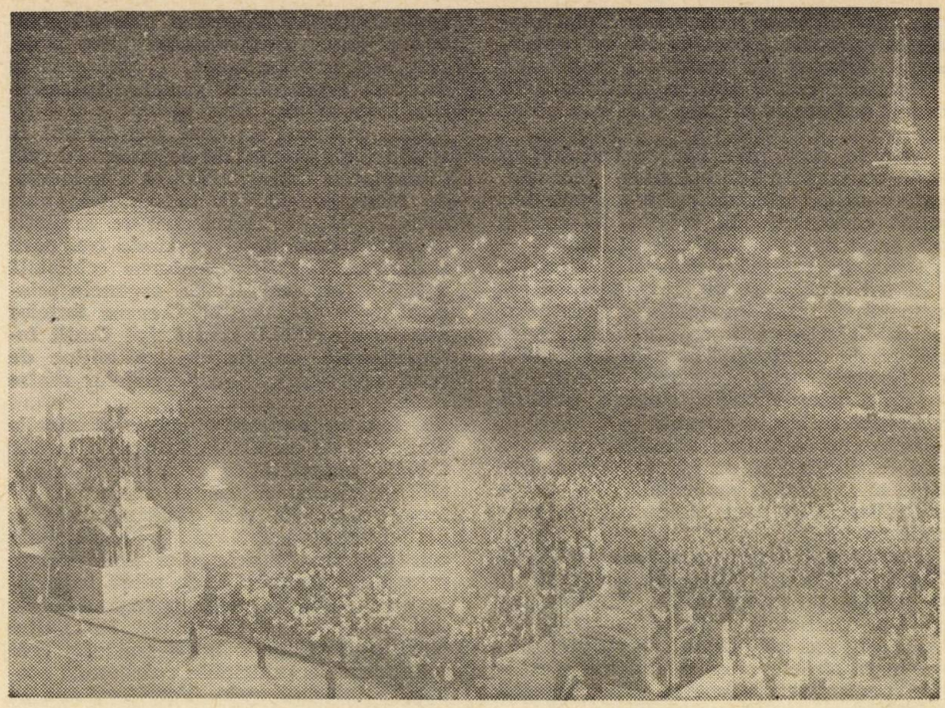

Aniversarea eliberării Parisului de sub ocupația nazistă a prilejuit manifestații grandioase la care au participat sute de mii de locuitori ai capitalei Franței.

COPENHAGA

Lucrările Conferinței interparlamentare

Vineri se vor încheia lucrările celei de-a 53-a conferințe anuale a Uniunii interparlamentare, și activitatea care se desfășoară de o săptămînă, în clădirea Folketingului danez, din palatul Cristiansborg, continuă cu intensitate. Amploarea și însemnătatea acestei reuniuni sînt ilustrate în mod concludent de faptul că la conferință participă aproape 500 de reprezentanți parlamentari din 69 de țări ale lumii. De altfel, o serie de delegați au remarcat în cuvîntările lor că actuala conferință, convocată în cel de-al 75-lea an de existență a Uniunii interparlamentare, este cea mai mare și mai repre-

zentativă adunare parlamentară din istoria organizației, constituind un eveniment deosebit în viața internațională.

Lucrările conferinței se desfășoară în cadrul ședințelor plenare și al comisiilor de lucru.

Primele două zile ale conferinței au fost consacrate dezbaterilor generale, care s-au caracterizat printr-un puternic spirit constructiv în luările de cuvînt ale marii majorități a delegaților.

Delegația română, delegațiile celorlalte țări socialiste, precum și numeroși reprezentanți parlamentari din alte țări au subliniat necesitatea promovării unei politici de coexistență pașnică între state cu sisteme social-economice diferite, în relațiile internaționale, singura politică rațională în epoca noastră.

Delegatul brazilian a arătat că toate statele, indiferent de ideologia lor, trebuie să manifeste bunăvoință și să caute să trăiască în pace în cadrul comunității mondiale.

Numeroși delegați parlamentari (R.A.U., Italia, Tunisia etc.) și-au exprimat de la tribuna conferinței îngrijorarea pentru conflictele militare existente în Asia de sud-est, Cipru, Congo, cerînd ca toate statele să-și intensifice eforturile pentru rezolvarea pe cale pașnică a diferendelor internaționale.

Cu atenție și aprobare a fost ascultată cuvîntarea ministrului de externe al Danemarcei, care a subliniat necesitatea de a se căuta o soluționare politică, prin tratative, a acestor conflicte; el a făcut totodată apel ca statele implicate să dea dovadă de moderație.

Vorbind în cadrul dezbaterii generale, delegatul romîn, Barbu Solomon, a subliniat însemnătatea pe care o au pentru destinderea încordării internaționale, acțiuni ca încheierea Tratatului de la Moscova pentru încetarea experiențelor nucleare în cele trei medii, sau Conferința mondială pentru comerț și dezvoltare, relevînd totodată politica externă de pace și contribuția țării noastre la dezvoltarea colaborării internaționale.

În cadrul dezbaterilor generale s-a subliniat de asemenea sarcina Uniunii interparlamentare de a-și aduce contribuția la soluționarea pe cale pașnică a litigiilor internaționale.

Dintre problemele figurînd pe ordinea de zi, de o atenție specială s-a bucurat „Lupta împotriva dezechilibrului în economia mondială". Prioritatea acordată problemelor dezvoltării comerțului internațional reflectă însemnătatea deosebită pe care relațiile economice dintre state o prezintă pentru menținerea păcii și asigurarea unei colaborări multilaterale între popoare.

Numeroși delegați din țările afro-asiatice au vorbit despre necesitatea unor eforturi sporite în țările în curs de dezvoltare, pe linia industrializării, a folosirii raționale a resurselor naționale, în scopul progresului economic în fiecare țară și al ridicării nivelului de trai.

Relevînd disproporția gravă existentă în lume între nivelul țărilor în curs de dezvoltare și cel al țărilor avansate, delegatul romîn, prof. dr. Traian Ionașcu, a subliniat totodată necesitatea aplicării de măsuri eficace pentru înlăturarea acestui dezechilibru. Reprezentantul romîn s-a oprit la unele soluții practice și anume: industrializarea țărilor în curs de dezvoltare, stimulîndu-se acordarea de credite pe termen lung, livrarea de utilaje pe credit cu rambursarea în produse, lichidarea oricăror discriminări și restricții în comerțul mondial, respectarea principiilor necesare oricărei colaborări economice normale între state, cum sînt suveranitatea și egalitatea în drepturi, neamestecul reciproc în treburile interne ale altor state.

Luni și marți au avut loc discuții în legătură cu punctul de pe ordinea de zi: „Adaptarea Cartei O.N.U. și a metodelor de lucru ale O.N.U. la cerințele unei societăți lărgite". Proiectul de rezoluție prezentat conferinței cuprinde trei părți și anume: a) Reprezentarea echitabilă a țărilor afro-asiatice în organele principale ale O.N.U.; b) Crearea forțelor armate ale O.N.U.; c) Rolul Curții Internaționale de Justiție ca mijloc de rezolvare pașnică a diferendelor dintre state.

Delegația romînă a subliniat atenția deosebită pe care R. P. Romînă o acordă O.N.U., îmbunătățirii continue a activității și eficacității înaltei organizații internaționale. Ea și-a găsit expresie în participarea activă și în propunerile constructive ale delegației țării noastre prezentate la O.N.U., de pildă în legătură cu acțiunile pe plan regional, cele privind educarea tineretului în spiritul păcii și înțelegerii între popoare, cele referitoare la principiile colaborării economiei internaționale. Vorbitorul s-a ocupat de asemenea de întărirea O.N.U. și de adaptarea Cartei O.N.U. la necesitățile relațiilor internaționale contemporane. În acest sens, el a subliniat necesitatea respectării consecvente a principiilor egalității suverane și a celorlalte principii înscrise în Cartă, a restabilirii locului legitim al R. P. Chineze la O.N.U., a reprezentării echitabile a țărilor independente din Africa și Asia în diferitele organisme ale O.N.U.

În ceea ce privește problema creării forțelor armate ale O.N.U., delegatul romîn, ca și alți delegați parlamentari, a tras atenția asupra necesității respectării prevederilor Cartei O.N.U. în legătură cu această problemă și înainte de toate a principiului egalității suverane.

Dezbaterile conferinței n-au fost lipsite de unele accente negative. S-ar putea menționa, de pildă, hotărîrea Consiliului interparlamentar de a admite Coreea de sud în Uniunea interparlamentară, în timp ce rezolvarea cererii de admitere a grupului național parlamentar din Republica Populară Democrată Coreeană a fost amînată fără temei. Aceasta, ca și lipsa R. P. Chineze din Uniunea interparlamentară, constituie o vădită discriminare, în contradicție cu statutul Uniunii interparlamentare și cu caracterul de universalitate al acestei organizații internaționale.

În zilele următoare vor continua discuțiile în ședințe plenare în legătură cu problema democratizării învățămîntului, a luptei împotriva analfabetismului, precum și cu problema rolului parlamentarului ca intermediar între cetățeni și guvern.

După încheierea dezbaterilor, se vor pune la vot proiecte de rezoluții în problemele amintite și se vor adopta proiectele de rezoluții cu privire la etapele posibile pe calea dezarmării generale și totale, protecția internațională a drepturilor omului, colaborarea statelor în folosirea pașnică a spațiului cosmic și aplicarea Declarației O.N.U. asupra lichidării colonialismului — probleme dezbătute în sesiunea de primăvară de la Lucerna (Elveția).

Gh. MOCA

Copenhaga, 26 august

ECONOMICE

Fiind o țară în curs de dezvoltare, Camerunul își concentrează eforturile în direcția diversificării economiei sale, în scopul consolidării independenței sale naționale. În acest sens, o atenție deosebită este acordată dezvoltării estului țării.

Planul de dezvoltare economică prevede îndeosebi patru direcții în care se concentrează investițiile. Astfel se preconizează: o creștere a varietății de produse agricole, sporirea producției industriale, dezvoltarea comerțului exterior și scăderea relativă a importului de produse de larg consum.

În domeniul agriculturii, cafeaua devine tot mai mult primul produs în exportul Camerunului. Bumbacul este cel care îi urmează imediat, luînd locul boabelor de cacao și bananelor. Aceasta se datorește în special dezvoltării producției bumbacului în Camerunul de est.

Cu toate că volumul producției industriale este redus (de pildă, în Camerunul de vest se produce numai ulei de palmier), în ultimii ani se observă totuși o creștere a industriei: anul trecut, de exemplu, totalul exportului de produse industriale s-a cifrat la 8 291 milioane franci C.F.A.

Ramurile industriale principale care au perspective de dezvoltare sînt cele ale prelucrării lemnului, ale producției de ciment, industria chimică (uleiuri, parfumuri și medicamente), industria de producerea și prelucrarea metalelor și a fabricării de utilaje industriale.

Evoluția comerțului exterior este subliniată de lărgirea treptată a sortimentelor și a relațiilor comerciale cu tot mai multe țări. Actualmente exporturile sînt îndreptate spre țările Pieței comune, S.U.A., Japonia, Anglia. Circa 30 la sută din export îl formează produse cum sînt aluminiul, lemnul și cauciucul. În momentul de față, Camerunul este primul producător african de aluminiu și al nouălea din lume.

Scăderea importurilor la bunurile de consum în Camerun și creșterea cumpărării de materii prime, semifabricate, produse energetice și utilaje reflectă relativa dezvoltare, din ultimul timp, a construcțiilor și industriei. Ca exemplu, poate fi dat importul de ciment care anul trecut a depășit 75 000 tone.

■

Sub titlul „Guineea, bilanțul unei experiențe", a apărut recent, la Paris, în colecția „Cahiers libres", o lucrare a lui M. B. Ameillon. Cartea abordează unele probleme sociale, economice și politice actuale ale Guineei. După ce este prezentată lupta pentru cucerirea independenței, se pune accentul pe „revoluția economică" ce are loc în momentul de față în acest stat african. În Guineea, începînd din iulie 1960, a avut loc naționalizarea, apoi etatizarea comerțului exterior și interior, a unor întreprinderi productive și de credit, reforma monetară (care a determinat ieșirea Guineei din zona francului și crearea unor monede naționale) etc.

În partea finală a lucrării, M. B. Ameillon analizează legăturile politice și diplomatice ale Guineei cu diferite state ale lumii, punîndu-se accentul pe relațiile sale tot mai intense cu țările socialiste.

■

Minele constituie principala bogăție a statului Sierra Leone. Societatea „Sierra Leone Selection Trust" exploatează o concesiune de diamante aluvionare, evaluată la 500 000 de carate, în regiunea Jengema și Tongo. Paralel, exploatările africane individuale organizate în cadrul Societății „Alluvial Diamond Mining" dau o parte tot mai mare din producție. Exportul lor este monopol de stat.

În momentul de față, Sierra Leone este al doilea producător de pietre prețioase și al treilea de diamante industriale din lumea capitalistă.

Alte bogății subterane importante ale Sierrei Leone sînt minereurile de fier, crom, bauxită, zinc și petrol. Toate acestea sînt prevăzute a fi folosite pentru dezvoltarea multilaterală a economiei Sierrei Leone în vederea consolidării independenței naționale față de monopolurile străine, care erau pînă nu demult deținătoarele exclusive ale posturilor-cheie în economia acestui tînăr stat african.

CONVENŢIA PARTIDULUI DEMOCRAT

Atlantic City este cel mai mic oraş american ales vreodată pentru desfăşurarea unei convenţii naţionale. Populaţia sa permanentă se ridică la aproximativ 60 000 de locuitori, sporind doar în cursul verii datorită invaziei de turişti. Pentru săptămîna în curs, turiştii au fost însă invitaţi să lase loc liber pentru cele peste 15 000 de persoane sosite în vederea Convenţiei partidului democrat, deschisă la 24 august, în marea sală de la Convention Hall. Ca şi la recenta Convenţie a partidului republican, şi la cea ţinută la Atlantic City, oratorii s-au succedat la tribună, au răsunat aclamaţii, alămurile orchestrelor şi fanfarelor au bubuit şi valuri de confeti s-au revărsat asupra celor peste cinci mii de delegaţi şi supleanţi, şase mii de ziarişti, numeroşi tehnicieni şi spectatori. Dar societăţile de televiziune, cu excepţia, poate, a momentului anunţării candidatului la vicepreşedinţie, n-au putut prezenta auditoriului de pe întreg cuprinsul Statelor Unite nici un moment de „suspense". „Zarurile au fost aruncate demult" — considerau în unanimitate observatorii americani: preşedintele Johnson va fi certificat candidat al partidului democrat în alegerile din noiembrie.

Cele patru şedinţe ale Convenţiei au fost programate toate seara, la orele de vîrf ale programelor de televiziune, cînd se poate asigura, de la o coastă la alta, cel mai mare număr de telespectatori. În calitate de preşedinte interimar al Convenţiei, senatorul John O. Pastore, — „oratorul pirotehnic" — cum îl denumeşte presa americană —, a rostit în prima zi „cuvîntarea-cheie", care a dat diapazonul dezbaterilor. El a exaltat meritele partidului democrat şi a întreprins un atac fulminant asupra partidului republican şi candidatului său, fraza-cheie în acest sens a discursului său fiind următoarea: „Reacţionarii şi extremiştii au pus mîna pe partidul republican". Marţi a fost desemnat, în calitate de preşedinte al Convenţiei, preşedintele Camerei reprezentanţilor, John McCormak, şi a fost adoptată platforma electorală. După cum se prevăzuse, partea de politică externă — cuprinzînd 1 800 de cuvinte — este în acelaşi timp vagă şi constituie un răspuns la acuzaţiile liderilor republicani privind „moliciunea" politicii democrate. Platforma afirmă: „Pacea trebuie să fie prima preocupare a tuturor guvernelor"; „să nu se negocieze de teamă şi să nu se aibă teamă de negocieri". Folosind avantajul ce decurge din ţinerea Convenţiei după ce strategia republicană a fost configurată la San Francisco, platforma democrată afirmă menţinerea controlului asupra folosirii armelor nucleare în mîinile preşedintelui, în opoziţie cu atitudinea senatorului Goldwater, face referiri la dezarmare, problemă omisă în documentul electoral republican. Se reaminteşte că administraţia actuală a participat la elaborarea şi încheierea tratatului de interzicere parţială a experienţelor nucleare. Încercarea senatorului Joseph S. Clarck în comitetul de elaborare a platformei de a se include prevederi mai elaborate asupra dezarmării a fost însă respinsă. În ceea ce priveşte anticomunismul şi înarmările, diferenţele faţă de republicani sînt mai puţin de terminologie, deşi evident asemenea diferenţe există, cît de strategie politică.

Platforma democrată sprijină legea drepturilor civile şi nu face economie în partea ei internă cu angajamentele privind bunăstarea. Politica trecută, prezentă şi viitoare a partidului republican este tratată fără cruţare. Numirea candidatului la preşedinţie şi a secundului său pentru postul de vicepreşedinte al S.U.A. intervine în cursul nopţii de miercuri spre joi. În sfîrşit, joi, 27 august, candidaţii vor rosti discursurile de acceptare şi Convenţia se va termina. După 6 zile campania electorală pentru alegerile prezidenţiale ale anului 1964 va începe în mod oficial.

Tocmai datorită faptului că pentru prima oară în istoria de 132 de ani a convenţiilor celor două partide nu există nici o surpriză, s-ar putea, ca o excepţie ce confirmă regula, să nu se aplice în cazul de faţă, decît parţial, definiţia cunoscutului publicist britanic Alistaire Cooke: „O convenţie este un turneu de şah, deghizat într-un circ".

■

Rădăcinile partidului democrat provin din ultimele două decenii ale secolului al XVIII-lea şi-şi trag seva din partidele antifederalist şi democrat-republican. „Numele actual a fost adoptat în timpul administraţiei lui Jackson (devenit preşedinte în 1832-n.n.), ca o prescurtare a denumirii iniţiale de partidul democrat-republican. Cu excepţia alegerilor din 1824, partidul a fost victorios, de la alegerea lui Jefferson, în 1800, şi pînă la alegerea lui Buchanan, în 1856. Politica sa în această perioadă a inclus opoziţia faţă de centralizarea bancară, tarife protecţioniste şi îmbunătăţiri interne. Controlul exercitat asupra sa de către grupul plantatorilor sudişti a dus la adoptarea unei politici de expansionism care a culminat prin războiul cu Mexicul". (Dictionary of American History — pag. 170—171).

În timpul luptei politice în problema sclaviei, care a premers izbucnirii războiului civil, partidul democrat s-a consolidat în sud, pierzînd însă poziţii în nord şi ajungîndu-se în 1860 la formarea a două partide. După războiul civil şi pînă în 1932, cu excepţia alegerii lui Grover Cleveland, în 1884 şi 1892, şi a lui Woodrow Wilson, în 1912 şi 1916, democraţii au pierdut toate alegerile prezidenţiale. Mai mult chiar, atît Cleveland cît şi Wilson au fost aleşi cu mai puţin de jumătate din numărul voturilor.

Campania electorală din 1932 s-a desfăşurat în Statele Unite în condiţii cu totul deosebite. Cu numai patru ani în urmă, candidatul republican H. Hoover îşi adjudecase victoria promiţînd tuturor americanilor „un pui în supa de fiecare zi şi cîte două automobile în garaj". Dar nu trecuse decît un an de cînd Hoover se afla la Casa Albă şi a izbucnit marea criză economică din 1929: cursul acţiunilor s-a prăbuşit, numeroase bănci şi-au închis porţile, firme industriale şi comerciale dădeau faliment, mizeria răscolea cartierele populare ale marilor oraşe şi ancora în casele fermierilor. În 1932 existau nu mai puţin de 17 milioane de şomeri. Franklin Delano Roosevelt (F.D.R.) şi-a dus campania electorală în acel an sub lozinca „new deal"-ului („noul curs" sau „noua orientare"). Istoricii americani R. Moley, S. Rosenman (ambii foşti consilieri apropiaţi ai preşedintelui Roosevelt), A. Schlesinger, sînt de acord că termenul a fost sugerat de următorul pasaj dintr-una din cărţile preferate de F.D.R. „Un yankeu la curtea regelui Arthur", scrisă de Mark Twain: „Ajunsesem un fel de acţionar într-o corporaţie în care 994 de membri dădeau toţi banii şi executau toate muncile, iar ceilalţi s-au ales ei singuri drept conducători permanenţi şi încasau toate dividendele. Mi se pare că pentru cei 994 de înşelaţi este nevoie de o *nouă orientare*". Pe fondul suferinţelor provocate de criză, apelul lui F.D.R. pentru „omul uitat" de „zarafi" şi „prinţii economiei" a avut un ecou colosal. Republicanii au suferit în alegerile din

1932 cea mai puternică înfrîngere pe care o cunoscuseră vreodată. La 4 martie 1933, Roosevelt și-a făcut intrarea la Casa Albă. Din acea perioadă a rămas în vocabularul politic american termenul „cele 100 de zile", care desemnează o activitate politică de mare intensitate. Numai în primele 11 zile ale președinției sale, Roosevelt a obținut din partea Congresului adoptarea mai multor legi decît în cei 70 de ani anteriori. Prima sa măsură a țintit refacerea creditului bancar, iar R. Moley, evaluîndu-i semnificația scria: „Capitalismul a fost salvat". Măsurile hotărîte inițiate de Roosevelt în domeniul politicii interne au dus la stabilizarea situației. Pe plan internațional, una din primele sale acțiuni a fost stabilirea relațiilor diplomatice cu Uniunea Sovietică.

F.D.R. este unicul om politic din istoria Statelor Unite care a fost ales președinte de patru ori (1932—1936—1940—1944). La 12 aprilie 1945 însă, firul vieții președintelui Roosevelt s-a rupt. Vicepreședintele Harry Truman i-a preluat funcția. Politica noului președinte a fost supusă unui puternic tir politic, din unghiuri foarte diferite ale societății americane. De aceea, în ajunul alegerilor din 1948, conducerea partidului democrat s-a adresat generalului D. Eisenhower cu oferta de a-și depune candidatura pentru Casa Albă. Refuzul generalului i-a lăsat cale liberă lui H. Truman. La Convenția democrată de la Philadephia (iulie 1948) s-a produs însă o sciziune. Sudiștii s-au întrunit separat și au hotărît să susțină în alegeri candidatura guvernatorului Carolinei de Sud, S. Thurmond. Truman a fost ales președinte cu ceva mai puțin de jumătate din numărul voturilor. De altfel, toți președinții proveniți din rîndul partidului democrat, cu excepția lui Franklin Delano Roosevelt, sînt considerați „președinți ai minorității", deoarece n-au întrunit 50 la sută din votul popular. În vasta panoramă a vieții politice americane, consacrată victoriei obținute de Kennedy în 1960, cunoscutul publicist Thomas H. White, consemna: „În 1948, o dată cu victoria lui Truman, partidul democrat a spus «adio» lumii lui Franklin D. Roosevelt" (pag. 76, citatele reproduse în cuprinsul articolului de față, sînt după ediția franceză „La victoire de Kennedy, ou comment on fait un Président", Robert Laffont, Paris 1961). Prezentînd un candidat a cărui popularitate se datora faptului că era privit ca un erou al celui de-al doilea război mondial, — pe generalul Dwight Eisenhower — republicanii au reintrat, în 1952, la Casa Albă. Un punct-cheie al campaniei electorale a fost promisiunea lui Eisenhower de a pune capăt războiului din Coreea. Candidatul democrat A. Stevenson a pierdut atît în alegerile din 1952, cît și în cele ce au urmat după patru ani.

Campania pentru desemnarea candidatului la Convenția democrată din 1960 a fost cea mai disputată, lupta ducîndu-se între senatorii H. Humphrey, S. Symington, L. Johnson, J. F. Kennedy. Ca „outsider" a participat și A. Stevenson. Dar nimeni n-a putut concura cu mijloacele mobilizate de senatorul Kennedy. Însoțitor pe tichetul său, în calitate de candidat la vicepreședință, a fost desemnat senatorul L. Johnson. În centrul campaniei electorale din 1960 au stat problemele de politică externă, senatorul Kennedy atacînd în special problema prestigiului Statelor Unite în lume. Pentru prima oară în cursul unei campanii electorale, folosirea televiziunii a căpătat o amploare nemaipomenită. „În 1960 numărul familiilor americane s-a ridicat la 44 de milioane și dintre acestea 88 la sută, adică 40 de milioane, posedau un televizor" (Thomas White, lucr. cit. pag. 354). Între John F. Kennedy și oponentul său republican, vicepreședintele Nixon, au avut loc chiar patru dezbateri televizate. Numai în ziua din ajunul alegerilor, republicanii au plătit pentru spațiul închiriat la televiziune, jumătate de milion de dolari. La 8 noiembrie 1960, John F. Kennedy a obținut 34 221 463 de voturi (49,7 la sută), cu 112 881 de voturi mai mult decît Richard Nixon, care căpătase 34 108 582 de voturi (49,6 la sută). Kennedy a fost ales datorită celor 300 de voturi de electori provenind din 23 de state, contra 219 voturi de electori provenind din 26 de state date lui Richard Nixon. „Majoritatea în votul popular — releva Thomas White — este atît de slabă încît ea poate trece în realitate ca inexistentă" (p. 438). Ar mai fi de adăugat că la vot au participat numai 64,5 la sută dintre americanii avînd vîrstă de vot. Rezultatele alegerilor au fost în mod larg interpretate ca exprimînd nehotărîrea corpului electoral și dezamăgirile sale. Administrația Kennedy a continuat tradiția politicii bipartizane și a inclus în componența ei o serie de republicani marcanți, dintre care unii au obținut posturi-cheie, de conducători ai Pentagonului, Ministerului de Finanțe, Agenției Centrale de Informații (C.I.A.). De asemenea, funcția de consilier special al Casei Albe pentru problemele de securitate a revenit unui republican. Zilele trecute, într-o scrisoare apărută într-un ziar newyorkez, se citau cuvintele lordului Bryce, autorul lui „American Commenwealth" care aprecia că în S.U.A. există un singur partid cu două nume.

Politica Administrației Kennedy a fost influențată de noua situație internațională, de transformările petrecute în raportul de forțe, datorită ascensiunii socialismului, de evoluția unor probleme interne, a căror origine se pierde în trecutul națiunii americane. Senatorul Fulbright, președintele Comisiei senatoriale pentru afaceri externe, definind situația Statelor Unite, scria: „Ca un rezultat al marilor conflicte din secolul XX, Occidentul a pierdut preponderența în domeniul forței, care, înainte de 1914, făcuse ca ideile, interesele și instituțiile sale să fie predominante în lumea întreagă... Noi nu sîntem nici atotcunoscători, nici atotputernici și, oricît am dori să fim astfel, noi nu putem aspira să refacem lumea conform imaginii noastre". (Prospects for the West, Harvard University Press, 1963, pag. 7 și 33).

În actuala campanie electorală, mulți observatori consideră că democrații pornesc favorizați. În primul rînd, ei se află deja la Casa Albă. În perioada care a trecut de cînd în noiembrie anul trecut, Lyndon Johnson a devenit președinte în urma asasinării lui John F. Kennedy, Congresul a aprobat trei dintre proiectele majore ale defunctului președinte: legile privind reducerea impozitelor, drepturile civile, lupta împotriva sărăciei. Presa americană relevă că în cursul campaniei se va insista și asupra faptului că în aceeași perioadă au crescut volumul producției industriale cu 4,5 la sută, venitul național cu 2,5 la sută, profiturile corporațiilor cu 12 la sută și valoarea acțiunilor, conform indicatorului Dow Jones, cu 19 la sută. Raportul pe luna iulie asupra situației șomajului anunță pentru prima oară, după mulți ani, că procentul de șomeri a scăzut sub 5 la sută, cifrîndu-se însă la 4,9 la sută, ceea ce l-a făcut pe ministrul muncii, Willard Wirtz, să constate „că 3,8 milioane de oameni nu au încă de lucru". Cu toate acestea, expresia cea mai des întîlnită în aceste zile în presa americană este că Statele Unite trec printr-o „vară fierbinte", iar președintele Johnson a vorbit chiar despre „vara nemulțumirilor noastre". Valul tulburărilor rasiale bîntuie atît nordul cît și sudul. Numărul victimelor rasiștilor crește. Se prevede pentru lunile următoare o nouă creștere a procentului șomajului. Indicele prețurilor mărfurilor de larg consum sporise deja în luna iunie cu 1,3 la sută față de aceeași perioadă a anului trecut.

Cursa electorală din acest an, după cum s-a mai arătat în paginile revistei noastre, va duce, în urma desemnării de către republicani a senatorului Goldwater, la ciocniri în aproape toate compartimentele vieții politice interne, și asupra unui număr mare de probleme internaționale. Adoptarea legii drepturilor civile confruntă partidul democrat, în sud — unde începînd din 1932 și pînă în 1960, cu excepția alegerilor din 1956, a obținut întotdeauna peste 50 la sută din voturi — cu o pierdere a controlului, aici fiind și cea mai puternică bază de masă a rasismului. Comentînd situația în această privință, *New York Times* evaluează: „Președintele nu poate accepta cererile sudiștilor în domeniul drepturilor civile, chiar dacă ar dori-o. Acceptîndu-le, el și-ar anula sprijinul albilor liberali și al negrilor din populatele state din est, vestul mijlociu și vestul îndepărtat, pe care trebuie să-l obțină pentru a-l înfrînge pe senatorul Goldwater". De aceea, după opinia ziarului, în cursul campaniei democrații vor sublinia că majoritatea republicanilor din Congres, în frunte cu senatorul Dirksen, care la Convenția republicană a rostit cuvîntarea de propunere a lui Goldwater, au sprijinit legea drepturilor civile. „Există însă presupunerea că mișcarea democraților albi spre senatorul Goldwater va fi oarecum limitată în ce privește implicațiile, prin realinierea republicanilor negri în spatele d-lui Johnson și de o creștere apreciabilă a participării negrilor la vot". Mulți observatori înclină să vadă în hotărîrea președintelui Johnson de a nu solicita drept candidat la postul de vicepreședinte, pe nici unul din membrii Cabinetului său, deci nici pe Robert Kennedy, ca un rezultat al pulsului existent în vechile redute democrate din sud. La aceasta, revista